

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
ระหว่างกลุ่มที่เรียนวิชานาฏศิลป์ และดนตรีพื้นเมืองโดยใช้จังหวะแข็ง
และจังหวะตี่ง นง

โดย

อาจารย์สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

อาจารย์กีฏะ เพิ่มพูล

สนับสนุนโดย

กองทุนเพื่อการวิจัยคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2550

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2551

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาและเอื้อเฟื้ออย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์ ที่ปรึกษาโครงการวิจัย ที่ได้ทุ่มเทเวลาในการให้คำแนะนำ ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในงานการวิจัย ให้ความดูแลเอาใจใส่ในการทำ วิจัยเป็นอย่างดี ตลอดจนให้กำลังใจ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย อาจารย์ผู้จุดประกาย ให้ผู้วิจัยได้ทำวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกระบวนการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำ ให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล ที่มีความเมตตาให้ความรู้ และให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นผลให้เกิดกำลังใจ มีความมั่นใจในการทำงาน เกิดการ เรียนรู้และเข้าใจในกระบวนการวิจัยมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณวรรณ ขมวัฒนา ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิทยา ไล่ทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล อาจารย์ ดร.ศุภชัย จันท์สุวรรณ อาจารย์คมคาย กลิ่นภักดี ที่ให้ความกรุณาในการเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือให้แก่ ผู้วิจัยพร้อมทั้งให้ความรู้และแนวคิดในการทำวิจัยที่ดีแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ลัดดา ภูเกียรติ ผู้บริหาร คณาจารย์ และนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่าย ประถม) ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวม ข้อมูล ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาสับสนุนเงินทุนวิจัยจำนวนเงิน 20,000 บาท แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมิตรา เทียนตระกูล อาจารย์นภสร ต้นปัทมดิถ ที่ได้กรุณาให้ คำแนะนำและ ขอขอบคุณคุณอมานต์ จันทรวโรจน์ คุณนันทิ์ เชียงชนะา คุณณัฐธิดา จันทรมณี ที่ ได้กรุณาช่วยเหลือทั้งกำลังกายกำลังใจแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณ คุณจุไรรัตน์ ดาบสันเทียะ ผู้พิมพ์ งานวิจัยเรื่องนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พ.ต.ท. สิริชัย สิต ทรัพย์ประเสริฐ ที่ให้กำลังใจและ ให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยเสมอมา และขอกราบขอบพระคุณครูอาจารย์ด้านดนตรีและนาฏศิลป์ทุก ท่าน ที่ให้สติปัญญาและการอบรมสั่งสอนให้มีความรู้ ผู้วิจัยระลึกถึงพระคุณท่านเสมอ

สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

กัญญา เพิ่มพูน

โครงการวิจัย: การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถมระหว่างกลุ่มที่เรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองโดยใช้จังหวะเซ็ง และจังหวะตี่นง

ปีที่ทำการศึกษา: 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี ในด้าน 1) ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเกี่ยวกับนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมือง 2) ด้านทักษะการปฏิบัติจังหวะ และการปฏิบัติท่ารำประกอบจังหวะพื้นเมือง 3) ด้านเจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถมระหว่างกลุ่มที่เรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองโดยใช้จังหวะเซ็ง และจังหวะตี่นง โดยกำหนดให้มีกลุ่มทดลองจำนวน 7 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนดนตรีจังหวะตี่นงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตี่นง, กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนดนตรีจังหวะตี่นงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง, กลุ่มทดลองที่ 3 เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตี่นง, กลุ่มทดลองที่ 4 เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง, กลุ่มทดลองที่ 5 เรียนนาฏศิลป์จังหวะตี่นงก่อนเรียนดนตรีจังหวะตี่นง, กลุ่มทดลองที่ 6 เรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็งก่อนเรียนดนตรีจังหวะเซ็ง, กลุ่มทดลองที่ 7 เรียนนาฏศิลป์จังหวะตี่นงก่อนเรียนดนตรีจังหวะเซ็ง โดยใช้ระยะเวลาการทดลอง 18 สัปดาห์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ระเบียบวิธีทางสถิติประเภทการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านเจตคติของกลุ่มทดลองที่ 1 2 3 และ 4 มีค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้านความรู้และด้านทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนด้านเจตคติของกลุ่มทดลองที่ 1 2 3 และ 4 ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีของนักเรียนในด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านเจตคติ ของกลุ่มทดลองที่ 5 6 และ 7 พบว่ามีค่าเฉลี่ยด้านความรู้ที่ไม่แตกต่างกัน ด้านทักษะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และด้านเจตคติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Research Project : A comparative study of the achievement of Grade 2 students studying Dance and that of those studying Folklore Music focusing on Serng and Tueng Nong at Chulalongkorn University Demonstration School.

Year of study: 2550

Abstract

The objective of this research is to compare the achievement of the students studying Dance and Music in terms of 1) knowledge in Dance and Folklore Music, 2) skills in rhythmic practice and dance posture practice according to folklore music, 3) and attitude towards learning Dance and Music of the two groups of grade 2 students from Chulalongkorn University Demonstration School. The students participating in the study were divided into seven subgroups. Students in group 1 learned Tueng Nong Music prior to Tueng Nong Dance; group2 Tueng Nong Music prior to Serng Dance; group3 Serng Music prior to Tueng Nong Dance; group 4 Serng Music prior to Serng Dance; group 5 Tueng Nong Dance prior to Tueng Nong Music; group 6 Serng Dance prior to Serng Music; group 7 Serng Dance prior to Tueng Nong Music. The experiment lasted 18 weeks. The data analysis was based on One-way Analysis of Variance.

It was found that the average Dance scores concerning knowledge and skill of the students in group 1, 2, 3 and 4 were statistically significant at .001 level. However, attitudes of students in those four groups do not differ statistically. The average Music scores of the students in groups 5, 6 and 7 were statistically significant in the aspects of skills and attitude at the level of .001 and .05, respectively. On the other hand, the average scores of these students do not differ statistically in the area of knowledge.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

กิตติกรรมประกาศ

สารบัญ

สารบัญตาราง

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
	สมมุติฐานการวิจัย	4
	ขอบเขตการวิจัย	4
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	หลักสูตรและการสอนดนตรีและนาฏศิลป์ในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	6
	ดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ	9
	นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ	12
	ดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน	14
	นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคอีสาน	16
	แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนนาฏศิลป์และดนตรี	17
	วิธีการสอนดนตรีของดาลโครซ (Emile Jagues – Dalcrize)	17
	วิธีการสอนดนตรีของออร์ฟ (Carl Orff)	17
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
3	วิธีการดำเนินการวิจัย	21
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	22
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
	ขั้นตอนการเตรียมการ	23
	การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	23

	การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
	การวิเคราะห์ข้อมูล	42
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	52
	สรุปผลการวิจัย	54
	อภิปรายผลการวิจัย	56
	ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้	63
	ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป	64
	บรรณานุกรม	65
	ภาคผนวก ก	68
	ภาคผนวก ข	70
	ภาคผนวก ค	80

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 3.1	ตารางรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มทดลอง 7 กลุ่ม	22
ตารางที่ 3.2	ตารางการจัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มทดลอง 7 กลุ่ม	42
ตารางที่ 4.1	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชานาฏศิลป์ ด้านความรู้ ก่อนและหลังการทดลอง	44
ตารางที่ 4.2	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชานาฏศิลป์ ด้านทักษะ ก่อนและหลังการทดลอง	44
ตารางที่ 4.3	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชานาฏศิลป์ ด้านเจตคติ ก่อนและหลังการทดลอง	45
ตารางที่ 4.4	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชานาฏศิลป์ที่เรียนวิชาดนตรี มาก่อน 9 สัปดาห์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน	46
ตารางที่ 4.5	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนวิชานาฏศิลป์ที่เรียน วิชาดนตรีมาก่อน 9 สัปดาห์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน	48
ตารางที่ 4.6	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาดนตรี ด้านความรู้ ก่อนและหลังการทดลอง	49
ตารางที่ 4.7	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาดนตรี ด้านทักษะ ก่อนและหลังการทดลอง	49
ตารางที่ 4.8	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาดนตรี ด้านเจตคติ ก่อนและหลังการทดลอง	49
ตารางที่ 4.9	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาดนตรีที่เรียนวิชานาฏศิลป์ มาก่อน 9 สัปดาห์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน	50
ตารางที่ 4.10	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนวิชาดนตรีที่เรียน วิชานาฏศิลป์มาก่อน 9 สัปดาห์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน	51
ตารางที่ 5.1	ตารางการจัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มทดลอง 7 กลุ่ม	53

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา นาฏศิลป์และดนตรี จังหวัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของนาฏศิลป์และดนตรี การเล่นดนตรีทุกชิ้นต้องฝึกจังหวะเป็นหลักจึงจะเกิดความไพเราะและมีความพร้อมเพรียงกัน ในด้านนาฏศิลป์ก็เช่นเดียวกัน การรำร่ายไปตามทำนองเพลงก็ต้องยึดจังหวะเครื่องดนตรีประเภทต่างๆ จังหวะจากเครื่องดนตรีจึงมีความสำคัญที่ทำให้การรำร่ายเกิดความสวยงามและเคลื่อนไหวได้อย่างพร้อมเพรียงกัน

สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2545) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวจำเป็นต้องอาศัยทักษะในเรื่องของจังหวะเป็นพื้นฐาน นาฏศิลป์อาศัยทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างสวยงามเหมาะสมและ ลงจังหวะเป็นเครื่องผลักดันจิตใจไปกระตุ้นร่างกายให้แสดงการเคลื่อนไหว ดนตรีเป็นส่วนสำคัญในการแสดงนาฏศิลป์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพ้อนรำย้อมมีดนตรีเป็นของคู่กันจะแยกออกจากกันไม่ได้ ดนตรีทำหน้าที่สื่อความหมายและอารมณ์ที่ดี นาฏศิลป์และนักนาฏยประดิษฐ์ย่อมใช้ประโยชน์จากเสียงจังหวะ ทำนอง และเสียงประสานเป็นการแสดงมีอรรถรสสมบูรณ์เพราะคุณสมบัติของเสียงมีวิธีบรรเลงเป็นพาหนะให้อารมณ์และการแสดงออกท่าทางของนาฏศิลป์มีความชัดเจนมากขึ้น เพลงขับร้องและเพลงบรรเลงเป็นปัจจัยหลักของการพ้อนรำและการละคร

พึงจิตต์ สวามิภักดิ์ อ้างถึงใน พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล(2535) กล่าวว่า จังหวัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของดนตรีซึ่งเปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของดนตรี จังหวัดเป็นเสาหินที่ทำให้ดนตรียืนหยัดอยู่ได้โดยไม่ต้องชวนเซล้มลงขณะบรรเลงดนตรี ดังที่เรียกว่าจังหวัดลม ในชีวิตประจำวันเราจะพบว่าจังหวัดอยู่รอบ ๆ ตัวเราในการเดินของหัวใจ การก้าวเดิน การวิ่ง การกระโดด และการถีบจักรยาน ในส่วนของเครื่องกลไก เช่น การเดินของนาฬิกา รถไฟ เครื่องบิน และรถยนต์ต่างก็สร้างจังหวัดของมันเอง นอกจากนั้นยังมีจังหวัดที่เกิดขึ้นตามครรลองของธรรมชาติซึ่งสามารถมองเห็นและสำเนียงจังหวัดได้ เป็นต้นว่าคลื่นกระทบฝั่งเป็นระยะๆ เราสังเกตจังหวัดของกระแสน้ำที่ไหลขึ้นและลง และเห็นพระอาทิตย์ขึ้นและตกตามจังหวัดของเวลา

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าพื้นฐานทางการเรียนรู้ นาฏศิลป์และดนตรีนั้นจังหวัดเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากในด้านดนตรีนั้นกล่าวกันว่าหากเพลงใดปราศจากจังหวัดแล้วย่อมไม่ถือว่าเพลงนั้นเป็นเพลง หรือนักดนตรีผู้ใดบรรเลงเพลงได้มากมายแต่ไร้จังหวัดที่ดี ย่อมผู้นักดนตรีที่บรรเลงเพลงเดียวที่มีจังหวัดดีไม่ได้ ในทางนาฏศิลป์นั้นจังหวัดทำให้การรำร่ายมีความงดงาม

ตระการตา ทั้งยังก่อให้เกิดความเหมาะสมลงจังหวะของเพลงที่ประกอบหรือเครื่องดนตรีที่บรรเลงในการแสดง

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กิจกรรมเรื่องจังหวะจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุไว้ในหลักสูตรสาระวิชานาฏศิลป์และดนตรี ในระดับชั้นประถมศึกษา สาระการเรียนรู้วิชาดนตรี นอกจากผู้เรียนจะได้เรียนรู้เรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับดนตรีแล้ว ผู้เรียนยังจำเป็นที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับดนตรีพื้นเมืองและเล่นเครื่องประกอบจังหวะพื้นเมืองที่มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน สำหรับในสาระการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการนาฏศิลป์พื้นเมืองและการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะพื้นเมือง เช่น ยักสะโพก ย่ำเท้าหรือปฏิบัติท่ารำประกอบจังหวะพื้นเมืองต่างๆทั้งนี้สถานศึกษาแต่ละแห่งอาจจะมีวิธีการดำเนินการเรียนการสอนและนำจังหวะต่างๆ มาใช้แตกต่างกันตามความเหมาะสมของแต่ละแห่ง แต่ทั้งนี้ก็อยู่ภายใต้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์และดนตรีถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อนาฏศิลป์และดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจน เข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และดนตรี ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์และดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล(กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ,2544)

ทั้งนี้การจะปลูกฝังให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และดนตรีกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ตลอดจนเห็นคุณค่าในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมนั้น จำเป็นต้องมีพื้นฐานความคิด การสั่งสมความรู้ และประสบการณ์ รวมถึงการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องมีความภูมิใจในความเป็นไทย รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ; 2542)

ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และดนตรีในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ครูผู้สอนวิชาดังกล่าวต่างให้ความสำคัญต่อนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องจังหวะและการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะพื้นเมือง ให้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่1-2ที่ผ่านมา โรงเรียนต่างๆจะนำจังหวะซึ่งซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองภาคอีสานมาใช้ในกิจกรรมดังกล่าวซึ่งสอดคล้องกับ อัจฉรา ทองพลาย (2530) กล่าวว่า เนื่องจากนาฏศิลป์และดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ในการจัดการเรียนการสอนครูจะต้องให้ความสำคัญแก่วัฒนธรรมพื้นบ้านด้วย การนำวัฒนธรรมพื้นบ้านมาประกอบการเรียนการสอน ก็เพื่อให้นักเรียนได้รู้เห็นและสัมผัสจากของจริงให้มากที่สุด

ผู้วิจัยซึ่งรับผิดชอบในการสอนวิชานาฏศิลป์และดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ได้นำจังหวะซึ่งมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และดนตรีเรื่องจังหวะและการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะพื้นเมือง

เช่นเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากจังหวะซึ่งเป็นจังหวะที่มีความสนุกสนานเข้าใจและในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะซึ่งเป็นระดับชั้นดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถปฏิบัติทำรำได้ถูกต้องลงจังหวะสัมพันธ์กับการใช้มือและเท้า มีผิดจังหวะบ้าง คร่อมจังหวะบ้างเช่นในบางครั้งนักเรียนสามารถปฏิบัติทำรำได้สวยงามแต่เมื่อลงมือปฏิบัติพร้อมกับจังหวะเพลง นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติทำรำให้สัมพันธ์กับจังหวะของเพลงได้ทำให้การปฏิบัติทำรำทำได้ไม่สวยงามเท่าที่ควร อนึ่งการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะ ถ้านักเรียนผู้จักจังหวะหรือจับจังหวะได้จะทำให้การแสดงท่าทางด้านนาฏศิลป์ออกมาในรูปแบบที่สวยงาม ถูกต้องลงจังหวะ สัมพันธ์กับการใช้มือและเท้าตลอดเพลง

ดังนั้นนอกจากผู้วิจัยจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องจังหวะและการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะพื้นเมืองโดยใช้จังหวะซึ่งเป็นจังหวะที่นักเรียนส่วนใหญ่คุ้นเคยอยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำจังหวะตี่ง นง จังหวะพื้นเมืองภาคเหนือซึ่งมีลักษณะจังหวะค่อนข้างช้าสามารถฟังเสียงเครื่องดนตรีได้ชัดเจน มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องจังหวะพื้นเมือง และการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะพื้นเมือง โดยต้องการศึกษาว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ระหว่างกลุ่มที่เรียนนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมือง โดยใช้จังหวะพื้นเมืองที่แตกต่างกัน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งผลของการวิจัยในครั้งนี้จะช่วยให้ทราบถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนาฏศิลป์และดนตรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักในวัฒนธรรมไทย เห็นคุณค่าและเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ระหว่างกลุ่มที่เรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองโดยใช้จังหวะตี่งและจังหวะตี่ง นง โดยทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชานาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมือง
- 2) ด้านทักษะการปฏิบัติจังหวะและท่ารำประกอบจังหวะตี่งและจังหวะตี่ง นง
- 3) ด้านเจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี

สมมุติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีของนักเรียนที่เรียนนาฏศิลป์และดนตรีพื้น โดยใช้จังหวัดพื้นเมืองที่แตกต่างกันน่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีแตกต่างกันโดยกลุ่มที่เรียนนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองจังหวัดตั้งนง น่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองจังหวัดเชิง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ระหว่างกลุ่มที่เรียนนาฏศิลป์และดนตรีโดยใช้จังหวัดเชิงและจังหวัดตั้ง นง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ในปีการศึกษา 2550 จำนวนทั้งหมด 248 คน

ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการสอนจังหวัดเชิงและรูปแบบการสอนจังหวัดตั้ง นง
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีประกอบด้วย 3 ด้าน

ดังนี้

2.1 ด้านความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาศิลปะและดนตรีพื้นเมือง

2.2 ด้านทักษะการปฏิบัติจังหวัดและทักษะการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวัดเชิงและจังหวัดตั้ง นง

2.3 ด้านเจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในด้านเนื้อหาวิชาศิลปะและดนตรีพื้นเมือง ทักษะการปฏิบัติจังหวัดและการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวัดตั้ง นง ซึ่งเป็นจังหวัดพื้นเมืองภาคเหนือ และจังหวัดเชิงซึ่งเป็นจังหวัดพื้นเมืองภาคอีสาน รวมทั้ง เจตคติและพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมของผู้เรียนที่มีต่อวิชาศิลปะและดนตรี ซึ่งวัดจากแบบทดสอบความรู้ความสามารถด้านเนื้อหาทางนาฏศิลป์และดนตรี แบบวัดทักษะการปฏิบัติจังหวัดพื้นเมือง และแบบวัดเจตคติทางนาฏศิลป์และดนตรี

ทักษะการปฏิบัติจังหวัด หมายถึง ทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรี 4 ชนิดตามรูปแบบจังหวัดตั้ง นง จังหวัดพื้นเมืองภาคเหนือ และทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีอีสานตามรูปแบบจังหวัดเชิง รวมทั้งการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายทำจังหวัดตั้ง นง และจังหวัดเชิงจากการอ่านโน้ต

การปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะ หมายถึง ทำรำประกอบจังหวะตั้ง นงและทำรำประกอบจังหวะเซ็ง ซึ่งทำรำที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้คำนึงถึงความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และความสอดคล้องกับจังหวะพื้นเมืองจำนวน 5 ท่า ทำรำที่ใช้ประกอบจังหวะตั้งนง ได้แก่ 1)ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง 2)ท่าจีบหลัง 3)ท่าวงบน 4)ท่าบิดบัวบาน 5)ท่าแบมือ หายข้อศอกระดับศีรษะโดยใช้ลักษณะของการรวมเท้าชิดและวางส้นเท้าขึ้นไปข้างหน้าสลับขวาซ้าย และทำรำประกอบจังหวะเซ็งได้แก่ 1)ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง 2)ท่าจีบหลัง 3) ท่าวงบน 4)ท่าปั้นข้าวเหนียว 5)ท่ายิงธนู โดยใช้เท้าเคลื่อนไหวไปด้านข้างก้าวเท้าขวา และก้าวเท้าซ้ายมาจรด จมูกเท้าใกล้ๆ กันสลับไปมา

จังหวะตั้ง นง หมายถึง จังหวะพื้นเมืองภาคเหนือ เสียงตั้งเกิดจากเสียงกลองแฉวงและเสียงนงเกิดจากเสียงฆ้อง ใช้สำหรับประกอบในงานบุญของวัดชบวนแห่คร้วทานและประกอบกาารพ้อนเล็บ

จังหวะเซ็ง หมายถึงจังหวะพื้นเมืองภาคอีสาน ซึ่งมีลักษณะจังหวะที่สนุกสนาน ไร้ใจ ทำนองเพลง ป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูนาฏศิลป์และดนตรี ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และดนตรี เรื่องจังหวะและการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะพื้นเมือง อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อนักเรียนทั้ง ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อดนตรีและ นาฏศิลป์พื้นเมืองของไทย
2. นักเรียนที่ร่วมในการวิจัยในครั้งนี้ จะได้รับประโยชน์โดยตรงในการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมและเกิดความรักในวัฒนธรรมพื้นเมืองของไทย
3. ผลของงานวิจัยนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และดนตรีให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่เรียนนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมือง โดยใช้จังหวะเข็งและจังหวะตึง นาง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า จากตำราและเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยโดยผู้วิจัยแบ่งการเสนอออกเป็น 4 ตอนตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ ในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ซึ่งประกอบไปด้วยสาระ ลักษณะหลักสูตร จุดมุ่งหมายของวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ ในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ตอนที่ 2 เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ นาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน ตอนที่ 3 เป็นการนำเสนอแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนนาฏศิลป์และดนตรี และ ตอนสุดท้าย เป็นการนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 หลักสูตรและการสอนวิชานาฏศิลป์และดนตรี ในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)

หลักสูตรวิชานาฏศิลป์และดนตรีของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) มีจุดมุ่งหมายในการจัดหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) เท่านั้น ซึ่งต่างจากหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่มีจุดมุ่งหมายสำหรับนักเรียนทั่วประเทศ แต่ทั้งนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรวิชานาฏศิลป์และดนตรี โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ได้คำนึงถึงความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นสำคัญ

1.1 จุดมุ่งหมายทั่วไปของวิชานาฏศิลป์และดนตรี ในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(ฝ่ายประถม) มีดังนี้

- 1.1.1 เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความสุข รักดนตรี และนาฏศิลป์ นิยมชื่นชมดนตรี และนาฏศิลป์
- 1.1.2 เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์และดนตรี
- 1.1.3 เพื่อตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติของนักเรียน
- 1.1.4 เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสดูแสดงออกทางดนตรี และนาฏศิลป์

1.1.5 เพื่อพัฒนาความถนัดพิเศษทางนาฏศิลป์และดนตรีของนักเรียน

1.1.6 เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี และนาฏศิลป์กับมนุษย์ ให้ตระหนักในคุณค่าของดนตรี และนาฏศิลป์ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดความสุข ต่อตนเองและผู้อื่น

1.1.7 เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ และฝึกปฏิบัตินาฏศิลป์และดนตรีประจำชาติ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในคุณค่า นำไปสู่การรักษาและสืบทอดศิลปะแขนง ต่อไป

1.1.8 เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักดนตรี และนาฏศิลป์ของชาติอื่นอันนำไปสู่ความเข้าใจ กันและกัน

1.1.9 เพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพในทางที่พึงประสงค์

1.2 จุดมุ่งหมายเฉพาะ เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะ และมีเจตคติที่ดี ต่อวิชา นาฏศิลป์และดนตรี ดังนี้

1.2.1 ด้านความรู้ (Concepts) เรียนรู้องค์ประกอบของดนตรี

- จังหวะ (Rhythm)
- ทำนอง (Melody)
- การประสานเสียง (Harmony)
- รูปแบบของเพลง (Form)
- อารมณ์เพลง (Expression)
- แบบหรือลักษณะเฉพาะ (Style)

1.2.2 ด้านทักษะ (Skill) ฝึกทักษะพื้นฐาน ดังนี้

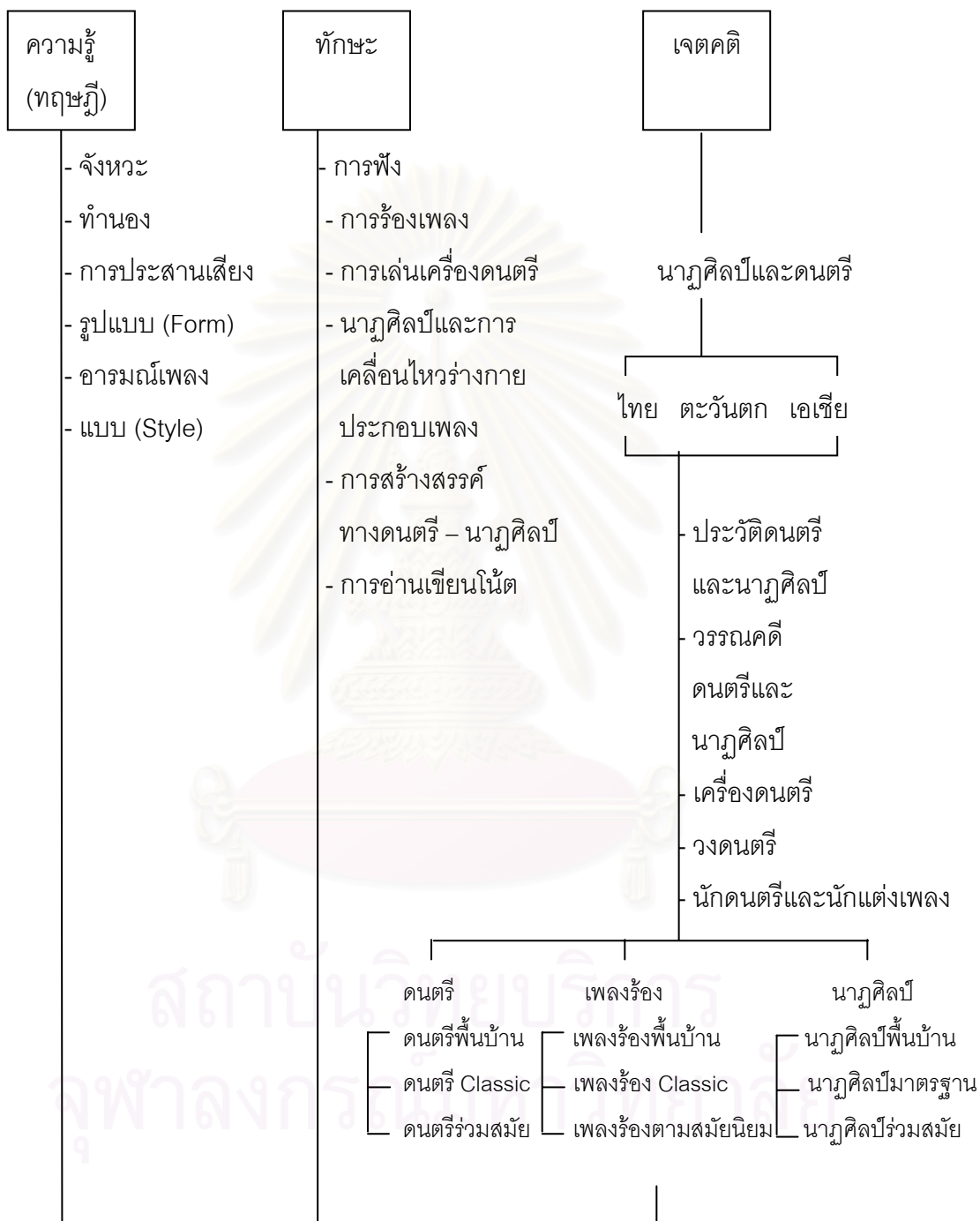
- การฟังเพลง
- การร้องเพลง
- การเล่นเครื่องดนตรี
- นาฏศิลป์และการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลง
- การอ่านเขียนโน้ต
- การสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์และดนตรี

1.2.3 ด้านเจตคติ

ให้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติและเรื่องราวต่าง ๆ ทางดนตรี และนาฏศิลป์ที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์และดนตรี

หลักสูตรวิชาดนตรี และนาฏศิลป์

ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

แผนภูมิภาพที่ 2.1 แสดงหลักสูตรวิชาดนตรี และนาฏศิลป์ ในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6

จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จะเห็นได้ว่า หลักสูตรวิชานาฏศิลป์และดนตรีในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ได้กำหนดให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองไว้ในหลักสูตรด้วย โดยสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่ ศ.2.2 และ ศ.3.2 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์และดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) จึงมีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการแสดงนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองของไทย
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองของไทย
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติเครื่องจังหวะและปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะพื้นเมืองได้อย่างเหมาะสมและสวยงาม

ตอนที่ 2 นาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมือง

ดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ

ดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ มีมากมายหลายประเภทประกอบด้วยเครื่องดนตรีต่าง ๆ ทั้งเครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า มีลักษณะการบรรเลงแบบบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงรวมวง โดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นการแสดงและประกอบพิธีกรรม ความเชื่อต่าง ๆ เครื่องดนตรีที่นิยมเล่นเดี่ยวมักเป็นเครื่องดนตรีที่มีขนาดพอถือติดตัวไปได้และมีเสียงนุ่มนวลไม่ดังจนเกินไป มักใช้เล่นไปตามหนทางก็เดินทางเพื่อให้เสียงดนตรีทำหน้าที่เป็นเพื่อนเดินทาง หรืออาจเล่นในหมู่พรรคพวกที่ชุมนุมกันเป็นแห่ง ๆ หากมีคนอื่นนำเครื่องดนตรีชนิดอื่นไปก็สามารถบรรเลงร่วมกันได้ ส่วนวงดนตรีภาคเหนือนั้นก็มียังวงดนตรีต่าง ๆ มากมายดังเช่น วงสะล้อ – ซึง วงปี่ซุม วงซอ (การขับร้อง) วงเต่งถึง วงดนตรีเหล่านี้ใช้เล่นในโอกาสและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น งานบุญของบ้าน งานบุญของวัด แห่งขบวนงานศพ ฟ้อนผี งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ การฟ้อนดาบ การฟ้อนเชิง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีวงดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือที่เป็นวงกลองโดยมีลักษณะการประสมวงสอดคล้องกับกลองชนิดต่างๆเช่น วงกลองตั้งนั่ง กลองดีด กลองมองเซิง กลองสะบัดชัย กลองปู่เจ้า กลองสี่หม่อง

วงกลองตั้งนั่ง เป็นวงดนตรีที่ประกอบด้วยเครื่องเป่าและเครื่องตี เครื่องเป่าได้แก่ “แน” มี ๒ เล่า คือ แนหน้าและแนหลัง เครื่องตีได้แก่ ซ้องขนาดใหญ่ (เรียกว่า ก้องอู๋ย) ซ้องขนาดกลาง

(เรียกว่า ก้องโห่ย้ง) ฉาบใหญ่ (เรียกว่า สว่า) กล้องขนาดเล็กหุ้มสองหน้าที่เรียกว่า “กลองตะหลดปด” (ตะไลด์ปัด) และกลองแวง ซึ่งวงตั้งนั่งได้มาจากเสียงกลองแวงที่มีเสียง “ตึง” รับกันกับเสียงซ้องที่มีเสียง “นง” ใช้ประกอบในงานบุญของวัด ขบวนแห่ครัวทานและประกอบการฟ้อนเล็บ (สนั่นธรรมิ , ลักษณะดนตรีพื้นบ้านล้านนา : บทบาทและหน้าที่ , 2538)

เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ (ล้านนา)

- พิณเป็ยะ

<http://203.172.212.131/banchob/art/Thainls/img/mpinpia.jpg>

เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย มีกะโหลกเสียง ใช้นิ้วมือทำให้สายสะเทือนเพื่อให้เกิดเสียง มีเสียงกังวานไพเราะ นิยมใช้ในการเกี่ยวพาราสี

-ซิ้ง

school.obec.go.th

เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ใช้การดีดทำให้เกิดการสั่นสะเทือน มักใช้ในการขับซอ

- สะล้อ

www.geocities.com

เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสี ใช้ในการชอเพลงต่างๆ

- ปี่จุมหรือปี่ทุม

www.skn.ac.th/skl/skn422/dontri/p4.jpg

เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า มีน้ำเสียงไพเราะ

นอกจากนี้ยังมีเครื่องประกอบจังหวะ อาทิเช่น กลองตั้งนาง กลองตะไลด์โปัด กลองเตงถึง
กลองสะบัดชัย เป็นต้น

กลองตั้งนาง

<http://www.culture.go.th>

กลองตะไลด์ไ่ด

<http://www.culture.go.th>

กลองเต่งถึง

<http://www.culture.go.th>

กลองสะบัดชัย

http://www.rsv.ac.th/activities/images_upload_answer/200611201351111.jpg

นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ

ภาคเหนือของประเทศไทยมีภูมิประเทศเป็นป่าเขา มีสภาพดิน ฟ้า อากาศค่อนข้างหนาว สดชื่น ไม่แห้งแล้งฉะนั้นคนไทยทางภาคเหนือจึงมีนิสัยเยือกเย็นยิ้มแย้มแจ่มใสมีน้ำใจไมตรีศิลปะที่แสดงออกมาจึงมีลีลาค่อนข้างช้าอ่อนช้อยงดงาม ละเมียดละไม ไปตามอุปนิสัยของชาวเหนือและสภาพแวดล้อม

การแสดงพื้นเมืองของภาคเหนือเราเรียกว่า “ฟ้อน” มีลักษณะคล้ายระบำ คือมีผู้แสดงหลายคน เป็นชุดเป็นหมู่ ร่ายรำ ทำท่าเหมือน ๆ กัน แต่งกายเหมือนกัน มีการแปรแถว แปรขบวนต่าง ๆ แต่ที่ไม่เรียกว่า “ระบำ” เพราะ “ฟ้อน” มีจังหวะและลีลาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ไม่เหมือนระบำหรือการแสดงอื่น ๆ ฟ้อนในสมัยโบราณแสดงในวันสำคัญ แสดงในคุ้มหลวง ผู้แสดงเป็นเจ้านายหรือเชื้อพระวงศ์ ปัจจุบันฟ้อนแสดงในงานรื่นเริง และในโอกาสพิเศษโดยทั่วไป คำว่าฟ้อนเป็นภาษาถิ่น หมายถึง การแสดงออกด้วยท่าทางต่าง ๆ จะโดยธรรมชาติหรือปรุงแต่งไปแล้วก็ตาม ตรงกับคำว่า “รำ” ในภาษาถิ่นภาคกลาง ด้วยเหตุนี้ชาวล้านนาหรือชนชาวเหนือที่ปัจจุบันเรียกว่า “ล้านนา” จึงเรียก กระบวนรำชนิดต่าง ๆ ของตนทั้งหมดว่า “ฟ้อน” มาตั้งแต่อดีต เช่น ฟ้อนแห่ครัวทาน (ฟ้อนเล็บ) ฟ้อนผี ฯลฯ

ที่มา : หนังสือวิพิธทัศนา สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์

การฟ้อนของชาวล้านนาในอดีตประกอบลีลาท่าทางที่เลียนแบบหรือดัดแปลงมาจากธรรมชาติในท้องถิ่น มักมีลักษณะเป็นศิลปะตามเผ่าพันธุ์โดยแท้ กล่าวคือ เชื่องช้า ชุ่มช้อย สวยงาม ไม่มีลีลาที่เป็นท่ารำที่ซับซ้อน ยุ่งยาก ไม่มีกฎเกณฑ์ข้อบังคับใด ๆ เป็นกระบวนกรำที่ง่าย ๆ สั้น ๆ เพราะเกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน มักแสดงเป็นชุด ๆ มีมากมายหลายรูปแบบ และขนานนามชุดการแสดงหรือกระบวนกรำฟ้อนนั้น ๆ ตามเชื้อชาติของผู้ฟ้อน คนเงี้ยวฟ้อน เรียกว่า “ฟ้อนเงี้ยว” คนม่านหรือคนพม่าฟ้อน เรียกว่า “ฟ้อนม่าน” คนไทยใหญ่หรือคนเงี้ยวฟ้อนก็เรียกว่า “ฟ้อนเงี้ยว” หรือ “ฟ้อนไต” แต่ไม่เรียก “ฟ้อนไทยใหญ่”

ครึ่งสภาพทางสังคมเจริญขึ้น การติดต่อคมนาคมสะดวกสบายมากขึ้น ประชาชนมีการศึกษากว้างไกลแพร่หลายมากขึ้น มีการติดต่อกับสยามประเทศมากขึ้นอิทธิพลของ “รำไทย” ใน

ราชสำนักสยามซึ่งมีระเบียบแบบแผนที่ดีกว่า สวยามกว่า จึงเริ่มเข้ามาเกี่ยวพันกับฟ้อนพื้นเมืองของล้านนาทำให้รูปแบบเอกลักษณ์และลีลาท่าทางเริ่มเปลี่ยนไป กระบวนฟ้อนชุดต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมและที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ จึงเริ่มผิดแผกแตกต่างกันออกไป (ธีรยุทธ ยวงศรี, 2540)

ดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน

ดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานมีวิวัฒนาการและใช้เวลาพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาอย่างต่อเนื่องโดยมีกำเนิดมาจากการเลียนเสียงของธรรมชาติ ปาเขา ลำเนาไพร เสียงฝนตก และเสียงลมพัดใบไม้ไหว เสียงน้ำตก และนำเสียงเหล่านั้นมาใช้วัสดุในท้องถิ่นทำเลียนเสียง ต่อมาใช้วัสดุพื้นบ้านมาใช้เลียนเสียงธรรมชาติ เช่น ใบไม้ ฝิวไม้ ต้นหญ้าปล้อง ไม้ไผ่ หลังจากนั้นได้วิวัฒนาการขึ้นโดยใช้เครื่องหนัง สายหนัง จนมีความละเอียดไพเราะมากขึ้นและเริ่มนำมาประสมประสานรวมกันเป็นวง ประกอบด้วยเครื่องดนตรีที่สำคัญ ๆ เช่น กรับ เกราะ โปง โปงกลาง ระนาด ซ้อง กลองโหวด ปี่ พิณ เป็นต้น การประสมวงดนตรีพื้นบ้านที่แตกต่างกันในลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น แบ่งออกเป็นกลุ่มวัฒนธรรมใหญ่ ๆ ได้ ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มวัฒนธรรมดนตรีอีสานเหนือ และกลุ่มวัฒนธรรมดนตรีอีสานใต้

ดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือมีองค์ประกอบสำคัญคือ จังหวะ ซึ่งมีลักษณะกระชับสามารถสร้างความสนุกสนาน ทำนองหรือลายต่าง ๆ มีวิวัฒนาการจากเสียงพูดของชาวอีสาน ในอดีตจะอบรมสั่งสอนและให้ความรู้ด้วยการเล่าจากนิทานชาดก ผู้มีความรู้จะต้องเป็นนักพูด นักเล่านิทาน และได้มีการพัฒนาใช้มือสัมผัส มีจังหวะการพูดให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น และต่อมาก็ได้ใส่ทำนองเข้าไปด้วย จนกระทั่งมีทำนองลีลาการเล่าหลังการร้องที่เรียกว่า การรำ ดนตรีที่ใช้ประกอบการรำจะต้องใช้ทำนองรำโดยจะมีระดับเสียงต่าง ๆ ผสมผสานกันกลายเป็นระดับเสียง (เปียะพันธ์ แสนทวีสุข , ดนตรีพื้นบ้านอีสาน : ศิตกวี ตำนานเครื่องดนตรีและการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน, 2549)

ลายหรือทำนองเพลงของดนตรีอีสาน มีทำนองร้อง กลอนรำต่าง ๆ และทำนองบรรเลงเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบไปด้วยเครื่องดีด เครื่องสี่ เครื่องตี และเครื่องเป่า การประสมวงดนตรีนิยมประสมเป็นวงต่าง ๆ กันได้ลงกลองยาว วงแคน วงพิณ วงโปงกลาง วงรำร้องต่อกลอน วงลำเพลิน และวงรำซิ่ง

วงโปงกลาง เป็นวงดนตรีพื้นบ้านที่ได้รับความนิยมมาก ประกอบด้วยเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน คือ โปงกลาง แคน โหวด พิณ ซอ ฉิ่ง ฉาบ ไห รำมะนา กีบแก็บ และกลองยาวประมาณ ๒ - ๔ ใบ โดยมีโปงกลางเป็นเครื่องดนตรีหลัก บรรเลงทำนองลายพื้นบ้านหรือทำนองเพลงประยุกต์ต่าง ๆ พิณ แคน และโหวด บรรเลง ทำนองสอด ในบางครั้งก็บรรเลงทำนองหลักสลับกับโปงกลาง เครื่องประกอบจังหวะได้แก่ ฉิ่ง ฉาบ กีบแก็บ รำมะนาอีสาน และกลองยาวจะบรรเลงประกอบจังหวะโดยมีรูปแบบในการบรรเลงต่างกันไปตามลักษณะของเครื่องดนตรีนั้น ๆ

เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน

- โปงกลาง

<http://student.swu.ac.th/fa471010224/c3s3p1p1.jpg>

โปงกลาง เป็นเครื่องดนตรีประเภทตี ทำด้วยไม้ มีลักษณะเป็นท่อน ชุดให้เกิดเสียงที่มีความไพเราะ ผู้ร่ายด้วยเชือก

- กลองชุดอีสาน

www.tarad.com

เป็นกลองยาวหรือกลองหางที่มีระดับเสียงต่างกันเรียงเป็นชุด เพื่อตีประกอบจังหวะการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน ในโอกาสต่างๆ

- แคน

<http://std.kku.ac.th/4632200551/o04.jpg>

แคน เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า ทำจากไม้ไผ่ที่ผ่านกระบวนการตัดแต่ง เจาะรู และมีมัดรวมกันเพื่อให้เกิดเสียงไพเราะเมื่อบรรเลง

- เกราะ

www.surasak.ac.th/.../ti_01_files/Hit01.gif

เกราะ เป็นเครื่องเคาะจังหวะทำด้วยไม้ไผ่ ใช้ตีเพื่อประกอบจังหวะในการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสาน

นอกจากนี้ยังมีเครื่องประกอบจังหวะ อาทิเช่น รำมะนา ฉิ่ง ฉาบ เป็นต้น

นาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน

ภูมิประเทศของภาคอีสานเป็นที่ราบสูง ค่อนข้างแห้งแล้ง เพราะพื้นดินไม่เก็บน้ำ ฤดูแล้งจะกันดาร ฤดูฝนน้ำจะท่วม แต่ชาวอีสานก็มีอาชีพทำนาทำไร่ และเป็นคนรักสนุก จึงหาความบันเทิงไว้ทุกโอกาส การแสดงของนาฏศิลป์ภาคอีสานมักเกิดจากกิจกรรมประจำวันหรือฤดูกาลลักษณะของการแสดงซึ่งมีลักษณะเฉพาะของอีสานคือ ดี่ลาและจังหวะในการก้าวเท้า มีลักษณะคล้ายการเต้นแต่มุ่มนวล มักเดินด้วยปลายเท้าและสับเท้าไปข้างหลังสูง ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “เซิ้ง”

การแต่งกาย แต่งกายแบบพื้นเมืองคือ ชายนุ่งกางเกงขาก๊วย หรือนุ่งใส่รองผ้าลายตาหมากรุก สวมเสื้อม่อฮ่อมสีย่ำเงินเข้ม มีผ้าขาวม้าคาดเอวและอาจพกหัตถ์ก็ได้ หญิง นุ่งซิ่นสีมีเชิง สวมเสื้อแขนกระบอกแขนยาว 3 ส่วน คอกลม ผ้าหน้าติดกระดุม ห่มสไบทับเกล้ามวยผมสูง ทัดดอกไม้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา : หนังสือวิพิธทัศนา สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์

ลักษณะลีลาและท่ารำดั้งเดิมของชาวอีสาน ไม่มีข้อกำหนดกฎเกณฑ์อย่างชัดเจน ส่วนใหญ่จะเลียนแบบท่าธรรมชาติของท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ท่าพ้อนของชาวภูไท ท่ามวยโบราณของชาวอีสาน และกลอนแม่บโทอีสาน 32 ท่า

ตอนที่ 3 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนนาฏศิลป์และดนตรี

วิธีการสอนดนตรีของดาลโครซ (Emile Jaques – Dalcrize)

หลักการสำคัญของกาลโครซ คือ ยูริธึมมิกส์ (Eurhythmics) ซึ่งหมายถึงการเคลื่อนไหวทางจังหวะที่ดี จุดเน้นของวิธีการนี้คือทำให้ความสนใจและพัฒนาความรู้สึกของผู้เรียนในการตอบสนองต่อดนตรีและสามารถแสดงออกซึ่งความรู้สึกนั้นออกมาในลักษณะของการเคลื่อนไหว ดังนั้นในการเรียนการสอนดนตรี จะมุ่งเน้นความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนดนตรีมีความเข้าใจตนเอง โดยมุ่งให้ผู้เรียนแต่ละคนเห็นความสำคัญและพัฒนาความสามารถในการแสดงออกของตนทางการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องไปตามลำดับ (ณรุทธิ สุทธิจิตต์, 2549)

วิธีการสอนดนตรีของออร์ฟ (Carl Orff)

ออร์ฟได้เสนอหลักการทางดนตรีศึกษาว่าเป็นการสอนดนตรีควรเริ่มต้นจากเพลงและแนวคิดทางดนตรีที่ง่ายที่สุดได้แก่ แนวคิดเรื่องจังหวะ โดยเริ่มต้นจากเพลงและแนวคิดทางดนตรีที่ง่ายที่สุดได้แก่ แนวคิดเรื่องจังหวะ โดยเริ่มต้นจากจังหวะของการพูด เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจแนวคิดในระดับเสียง ประโยคขอดนตรี ลักษณะของเสียง และค่าตัวโน้ตต่าง ๆ ต่อไปการเคลื่อนไหว เช่น

การตบมือ การตบตัก การย่ำเท้า การตีตื้นมือ และการใช้เครื่องประกอบจังหวะของออร์ฟ เป็นวิธีนำทางไปสู่การเรียนเรื่องจังหวะ (ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2549)

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยนำข้อเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนนาฏศิลป์และดนตรี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัฒนา มัคคสมัน (2528) ได้ทำการทดลองสอนโน้ตสากลเบื้องต้น โดยใช้เพลงพื้น บ้านอีสานแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

อนันต์นพ นิรมล (2531) ได้ทำการศึกษา เปรียบเทียบการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากเทปโทรทัศน์กับการสอนปกติ ตัวอย่างประชากรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนกิจกรรมนาฏศิลป์จากเทปโทรทัศน์ มีผลการเรียนรู้ภาคความรู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนกิจกรรมนาฏศิลป์จากการสอนปกติ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และข้อค้นพบอีกประการหนึ่งพบว่า นักเรียนที่เรียนกิจกรรมนาฏศิลป์จากเทปโทรทัศน์มีผลการเรียนรู้ภาคปฏิบัติสูงกว่านักเรียนที่เรียนกิจกรรมนาฏศิลป์จากการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศุภกร มรกต (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงอยู่ของการเรียนรู้โน้ตสากลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยเพลงพื้นบ้านอีสานได้กับเพลงไทยสมัยนิยม ใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 66 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยการจับคู่คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงอยู่ของการเรียนรู้โน้ตสากลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยเพลงพื้นบ้านอีสานได้กับเพลงไทยสมัยนิยมไม่แตกต่างกัน

สุทธิรา แก้วมณี (2536) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพเทปวีดิทัศน์การสอนวิชานาฏศิลป์เรื่องรำวงมาตรฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง "รำวงมาตรฐาน" ของนักเรียนที่สอนโดยใช้เทปวีดิทัศน์กับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความสนใจในการเรียนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนที่สอนโดยใช้เทปวีดิทัศน์กับการสอนแบบปกติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิภาวดี โพธิ์งาม (2538) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาเทคนิคการสอนนาฏศิลป์พื้นบ้านตามภูมิปัญญาชาวบ้าน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านที่มีท่ารำกำกับเป็นที่นิยม และพบบ่อยที่สุดในจังหวัดสุรินทร์ มีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และพัฒนาเทคนิคการสอนนาฏศิลป์พื้นบ้าน ตามภูมิปัญญาชาวบ้าน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้ชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถทางนาฏศิลป์พื้นบ้านจำนวน 10 คน โดยให้การสุ่มแบบเจาะจงและใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า นาฏศิลป์พื้นบ้านจังหวัดสุรินทร์มีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และผลการสอนนาฏศิลป์พื้นบ้านโดยเทคนิคการสอนนาฏศิลป์พื้นบ้านแบบประยุกต์ของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นกว่าก่อนทำการทดลอง

พจนมาลย์ สมรรคบุตร (2538) ได้ศึกษาแนวความคิดประดิษฐ์ท่ารำเชิงเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ โดยได้เสนอตัวอย่างแนวทางการคิดประดิษฐ์ท่ารำ “เชิงดำหมากหุง” และ “เชิงปั้นหม้อบ้านเชียง” ไว้เพื่อเป็นแนวทางในการคิดประดิษฐ์ท่ารำแบบอื่น ๆ ต่อไป

พีรพงศ์ เสนุไสย (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่องนาฏยประดิษฐ์ของพจน กำนิดกาญจน์ พบว่ากระบวนการประดิษฐ์ท่ารำเชิงตามแบบของอาจารย์พจน ได้ศึกษาแนวทางในการออกแบบท่ารำเชิง โดยมีการศึกษาจากท่ารำเชิงของนางเทียม ท่ารำเชิงจากหมอลำ ประดิษฐ์ท่ารำเชิง โดยประยุกต์จากท่าดั้งเดิม ประดิษฐ์ท่ารำเชิงขึ้นใหม่เกิดเป็นแม่ท่าเฉพาะตัวและเกิดเป็นชุดเชิงตามแบบของอาจารย์พจน กำนิดกาญจน์

ศรีประไพ ดุลยโกศล (2547) ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบผลของการฝึกรำวงมาตรฐาน ที่มีต่อสมรรถภาพทางกายของนักเรียนหญิง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนพบว่า สมรรถภาพทางกายของกลุ่มทดลองฝึกรำวงมาตรฐานกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ผ่านการฝึกรำวงมาตรฐานหลังการฝึก 8 สัปดาห์ รายการลูกนั่ง 60 วินาที ดันพื้น 30 วินาที นั่งงอตัวไปข้างหน้าวิ่งอ้อมหลัก วิ่ง/เดิน 10,000 เมตร และวัดความหนาของไขมันใต้ผิวหนังไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า มีผู้สนใจศึกษา ค้นคว้าด้านดนตรีพื้นบ้านพอสมควรซึ่งส่วนมากจะเป็นการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านอีสานจากงานวิจัยระดับปริญญาโทของนิสิตและนักศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ สำหรับข้อมูลด้านนาฏศิลป์จากการศึกษาพบว่าเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นไปเพื่อใช้เป็นการศึกษาทดลองวิธีการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนำเทปโทรทัศน์ วีดิทัศน์ รูปภาพ การสร้างชุดการสอนนำวิทยาการใหม่ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้กับนาฏศิลป์ จากการศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ทำให้รับพบว่าวิธีการสอนนาฏศิลป์สามารถสอนได้หลากหลายวิธีตามแต่หลักสูตรของแต่ละสถานศึกษา แต่ทั้งนี้การศึกษาทางด้านนาฏศิลป์พื้นเมืองที่นำมาประยุกต์ใช้กับเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นนั้น ผู้วิจัยพบว่าข้อมูลทางการวิจัยยังมีค่อนข้างน้อย ฉะนั้นงานวิจัยในเรื่องการเปรียบเทียบ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีระหว่างกลุ่มที่เรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมือง โดยใช้จังหวะเซ็งและจังหวะ ตี่ง นง น่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนวิชานาฏศิลป์และดนตรีได้ไม่มากนัก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ระหว่างกลุ่มที่เรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองโดยใช้จังหวะเซ็งและจังหวะตี่นง ในบทที่ 3 นี้ผู้วิจัยได้ให้รายละเอียดของการวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถมที่กำลังศึกษาในภาคต้น ปีการศึกษา 2550 จำนวน 248 คน ในส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 7 กลุ่ม และกำหนดรูปแบบการทดลองเป็น 7 รูปแบบ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1 ตารางรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มทดลอง 7 กลุ่ม

กลุ่มทดลอง	สัปดาห์ที่ ๑ – ๙	สัปดาห์ที่ ๑๐ – ๑๘
	วิชาดนตรี	วิชานาฏศิลป์
1	จังหวะตั้ง นง	ท่ารำประกอบจังหวะตั้ง นง
2	จังหวะตั้ง นง	ท่ารำประกอบจังหวะ เซ็ง
3	จังหวะ เซ็ง	ท่ารำประกอบจังหวะตั้ง นง
4	จังหวะ เซ็ง	ท่ารำประกอบจังหวะ เซ็ง
	วิชานาฏศิลป์	วิชาดนตรี
5	ท่ารำประกอบจังหวะตั้ง นง	จังหวะตั้ง นง
6	ท่ารำประกอบจังหวะ เซ็ง	จังหวะ เซ็ง
7	ท่ารำประกอบจังหวะตั้ง นง	จังหวะ เซ็ง

วิชานาฏศิลป์ จัดการเรียนการสอนโดย อาจารย์สุกัญญา ทริพย์ประเสริฐ

วิชาดนตรี จัดการเรียนการสอนโดย อาจารย์กีฏะ เพิ่มพูล

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย 2 ตัวแปร คือ

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการสอนจังหวะเซ็ง และรูปแบบการสอนจังหวะตั้งนง
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี ประกอบด้วย 3 ด้าน

ดังนี้

2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชานาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมือง

2.2 ด้านทักษะการปฏิบัติจังหวะ และการปฏิบัติท่ารำประกอบจังหวะเซ็งและจังหวะตั้งนง

2.3 ด้านเจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ทำวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการสอนวิชานาฏศิลป์และดนตรี เรื่องนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองเหนือและอีสาน จังหวะตั้งนงและจังหวะเซ็ง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชานาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองเหนือและอีสานจำนวน 20 ข้อ โดยทำการทดสอบก่อนและหลังทดลอง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านจังหวะและการปฏิบัติท่ารำประกอบจังหวะตั้ง
นง และจังหวะเซ็ง โดยทำการทดสอบก่อนและหลังทดลอง
4. แบบสอบถามวัดเจตคติวิชานาฏศิลป์และดนตรีจำนวน 20 ข้อ
ขั้นตอนและรายละเอียดในการดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ขั้นตอนการเตรียมการ

ศึกษาค้นคว้ารวบรวมความรู้และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และดนตรีซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องการแสดงพื้นเมือง การวัดผลประเมินผลด้านนาฏศิลป์และดนตรีจากเอกสาร ตำรา รายงาน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานปีพุทธศักราช 2544 โครงการสอนระยะยาว แผนการสอนกลุ่มสาระศิลปะ (นาฏศิลป์และดนตรี) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์และดนตรี รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้
 - 1.1 ศึกษาค้นคว้า รวบรวมความรู้และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนนาฏศิลป์และดนตรีในระดับประถมศึกษา การวัดและการประเมินผล ด้านนาฏศิลป์และดนตรี จากเอกสาร วารสาร แบบเรียน ตำรา หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 หลักสูตรวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 คัดเลือกเพลงบรรเลงที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยเลือกจากบทเพลงที่เป็นเพลงพื้นเมืองภาคเหนือ 1 เพลง และภาคอีสาน 1 เพลง โดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาบทเพลงของธนุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2534) ซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องสรุปได้คือ เป็นเพลงที่มีลักษณะจังหวะ รูปแบบของจังหวะทำนองไม่ซับซ้อน อัตราจังหวะคงที่และง่าย จังหวะมีความเร็วปานกลาง
 - 1.3 ศึกษาค้นคว้าแนวคิดในการสอนนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมือง ทั้งภาคเหนือและภาคอีสาน รวมทั้งแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ กับแนวคิดในการอ่านสัญลักษณ์ทางดนตรี

เบื้องต้นของโคตาย แล้วสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์และดนตรี ซึ่งในแต่ละแผน จะเน้นทักษะดังนี้

- 1.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ จะเน้นทักษะการปฏิบัติท่ารำ
 - 1.3.2 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี จะเน้นทักษะการอ่านโน้ตและการปฏิบัติจังหวะ
- 1.4 วิเคราะห์เนื้อหาและจัดเรียงเนื้อหาใหม่พร้อมทั้งปรับปรุงและเพิ่มเติม รายละเอียดต่างๆ ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงความยากง่ายของเนื้อหา และระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้
- 1.4.1 ชื่อและค่าของตัวโน้ต
 - 1.4.2 เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4 และ 4/4
 - 1.4.3 เครื่องดนตรีภาคเหนือและเครื่องดนตรีภาคอีสาน
 - 1.4.4 บทเพลงพื้นเมืองภาคเหนือและภาคอีสาน
 - 1.4.5 การอ่านโน้ตแบบซอล-ฟา
 - 1.4.6 กุญแจซอล
 - 1.4.7 บรรทัดห้าเส้น
- 1.5 นำเนื้อหาที่จัดเรียงลำดับไว้มาสร้างเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ วิชานาฏศิลป์ 9 สัปดาห์ และแผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี 9 สัปดาห์ จากนั้นนำโครงการสอนทั้งวิชานาฏศิลป์และดนตรีมาจัดเรียงตามกลุ่มการทดลองทั้ง 7 กลุ่มดังนี้

โครงการสอนระยะยาวของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๑ (๒/๗)

- สัปดาห์ที่ ๑ เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ
- สัปดาห์ที่ ๒ เพลงพื้นเมืองภาคเหนือ
- สัปดาห์ที่ ๓ เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
- สัปดาห์ที่ ๔ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
- สัปดาห์ที่ ๕ รูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด, หยุด หยุด หยุด ทา
- สัปดาห์ที่ ๖ หยุด หยุด ทา หยุด, หยุด ทา หยุด ทา
- สัปดาห์ที่ ๗ จังหวะตั้งนาง
- สัปดาห์ที่ ๘ การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวะตั้งนาง
- สัปดาห์ที่ ๙ **สอบความรู้และปฏิบัติดนตรี**
- สัปดาห์ที่ ๑๐ นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ
การใช้ท่าประกอบจังหวะ ตั้งนาง
- สัปดาห์ที่ ๑๑ ทบทวนการใช้ท่าประกอบจังหวะ ตั้งนาง
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง**
- สัปดาห์ที่ ๑๒ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าจีบหลัง**
- สัปดาห์ที่ ๑๓ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าวงบน**
- สัปดาห์ที่ ๑๔ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง,ท่าวงบน**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าบิดบัวบาน**
- สัปดาห์ที่ ๑๕ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง,ท่าวงบน,ท่าบิดบัวบาน**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าแบมือหยางขอข้อศอกระดับศีรชะ**
- สัปดาห์ที่ ๑๖ ทบทวนท่ารำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
- สัปดาห์ที่ ๑๗ ทบทวนท่ารำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
สอบความรู้นาฏศิลป์
- สัปดาห์ที่ ๑๘ **สอบปฏิบัติท่ารำประกอบจังหวะ ตั้ง นาง**

โครงการสอนระยะยาวของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๒ (๒/๕)

- สัปดาห์ที่ ๑ เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ
- สัปดาห์ที่ ๒ เพลงพื้นเมืองภาคเหนือ
- สัปดาห์ที่ ๓ เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
- สัปดาห์ที่ ๔ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
- สัปดาห์ที่ ๕ รูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด, หยุด หยุด หยุด ทา
- สัปดาห์ที่ ๖ หยุด หยุด ทา หยุด, หยุด ทา หยุด ทา
- สัปดาห์ที่ ๗ จังหวะตั้งนาง
- สัปดาห์ที่ ๘ การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวะตั้งนาง
- สัปดาห์ที่ ๙ **สอบความรู้และปฏิบัติดนตรี**
- สัปดาห์ที่ ๑๐ นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคอีสาน
การใช้ท่าประกอบจังหวะ เชีง
- สัปดาห์ที่ ๑๑ ทบทวนการใช้ท่าประกอบจังหวะ เชีง
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง**
- สัปดาห์ที่ ๑๒ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าจีบหลัง**
- สัปดาห์ที่ ๑๓ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าวงบน**
- สัปดาห์ที่ ๑๔ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง,ท่าวงบน**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าปั้นข้าวเหนียว**
- สัปดาห์ที่ ๑๕ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง,ท่าวงบน,ท่าปั้นข้าวเหนียว**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่ายิงธนู**
- สัปดาห์ที่ ๑๖ ทบทวนท่ารำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
- สัปดาห์ที่ ๑๗ ทบทวนท่ารำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
สอบความรู้นาฏศิลป์
- สัปดาห์ที่ ๑๘ **สอบปฏิบัติท่ารำประกอบจังหวะ เชีง**

โครงการสอนระยะยาวของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๓ (๒/๔)

- สัปดาห์ที่ ๑ เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๒ เพลงพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๓ เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
- สัปดาห์ที่ ๔ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
- สัปดาห์ที่ ๕ รูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา
- สัปดาห์ที่ ๖ รูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา
- สัปดาห์ที่ ๗ จังหวะเตี๊ยะ
- สัปดาห์ที่ ๘ การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวะตี่งง
- สัปดาห์ที่ ๙ **สอบความรู้และปฏิบัติดนตรี**
- สัปดาห์ที่ ๑๐ นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ
การใช้ทำประกอบจังหวะ ตี่งง
- สัปดาห์ที่ ๑๑ ทบทวนการใช้ทำประกอบจังหวะ ตี่งง
ปฏิบัติทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง**
- สัปดาห์ที่ ๑๒ ทบทวนทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง**
ปฏิบัติทำรำ **ทำจีบส่งหลัง**
- สัปดาห์ที่ ๑๓ ทบทวนทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง**
ปฏิบัติทำรำ **ทำวงบน**
- สัปดาห์ที่ ๑๔ ทบทวนทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน**
ปฏิบัติทำรำ **ทำบิดบัวบาน**
- สัปดาห์ที่ ๑๕ ทบทวนทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน, ทำบิดบัวบาน**
ปฏิบัติทำรำ **ทำแบมือหยางขอข้อศอกระดับศირชะ**
- สัปดาห์ที่ ๑๖ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
- สัปดาห์ที่ ๑๗ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
สอบความรู้นาฏศิลป์
- สัปดาห์ที่ ๑๘ **สอบปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะ ตี่งง**

โครงการสอนระยะยาวของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๔ (๒/๒)

- สัปดาห์ที่ ๑ เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๒ เพลงพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๓ เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
- สัปดาห์ที่ ๔ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
- สัปดาห์ที่ ๕ รูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา
- สัปดาห์ที่ ๖ รูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา
- สัปดาห์ที่ ๗ จังหวะเซ็ง
- สัปดาห์ที่ ๘ การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวะตั้งนาง
- สัปดาห์ที่ ๙ **สอบความรู้และปฏิบัติดนตรี**
- สัปดาห์ที่ ๑๐ นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคอีสาน
การใช้ทำประกอบจังหวะ เซ็ง
- สัปดาห์ที่ ๑๑ ทบทวนการใช้ทำประกอบจังหวะ เซ็ง
ปฏิบัติทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง**
- สัปดาห์ที่ ๑๒ ทบทวนทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง**
ปฏิบัติทำรำ **ทำจีบหลัง**
- สัปดาห์ที่ ๑๓ ทบทวนทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง**
ปฏิบัติทำรำ **ทำวงบน**
- สัปดาห์ที่ ๑๔ ทบทวนทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน**
ปฏิบัติทำรำ **ทำปั้นข้าวเหนียว**
- สัปดาห์ที่ ๑๕ ทบทวนทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน, ทำปั้นข้าวเหนียว**
ปฏิบัติทำรำ **ทำยิงธนู**
- สัปดาห์ที่ ๑๖ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
- สัปดาห์ที่ ๑๗ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
สอบความรู้นาฏศิลป์
- สัปดาห์ที่ ๑๘ **สอบปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะ เซ็ง**

โครงการสอนระยะยาวของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๕ (๒/๓)

- สัปดาห์ที่ ๑ นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ
การใช้เท้าประกอบจังหวะ ตี๋ง นง
- สัปดาห์ที่ ๒ ทบทวนการใช้เท้าประกอบจังหวะ ตี๋ง นง
ปฏิบัติท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง
- สัปดาห์ที่ ๓ ทบทวนท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง
ปฏิบัติท่ารำ ทำจีบหลัง
- สัปดาห์ที่ ๔ ทบทวนท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง,ทำจีบหลัง
ปฏิบัติท่ารำ ทำวงบน
- สัปดาห์ที่ ๕ ทบทวนท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง,ทำจีบหลัง,ทำวงบน
ปฏิบัติท่ารำ ทำบิดบัวบาน
- สัปดาห์ที่ ๖ ทบทวนท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง,ทำจีบหลัง,ทำวงบน,ทำบิดบัวบาน
ปฏิบัติท่ารำ ทำแบ่มือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ
- สัปดาห์ที่ ๗ ทบทวนท่ารำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
- สัปดาห์ที่ ๘ ทบทวนท่ารำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
สอบความรู้นาฏศิลป์
- สัปดาห์ที่ ๙ **สอบปฏิบัติท่ารำประกอบจังหวะ ตัก แชน้ ตี๋ง นง**
- สัปดาห์ที่ ๑๐ เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ
- สัปดาห์ที่ ๑๑ เพลงพื้นเมืองภาคเหนือ
- สัปดาห์ที่ ๑๒ เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
- สัปดาห์ที่ ๑๓ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๔ รูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด, หยุด หยุด หยุด ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๕ หยุด หยุด ทา หยุด, หยุด ทา หยุด ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๖ จังหวะตี๋งนง
- สัปดาห์ที่ ๑๗ การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวะตี๋งนง
- สัปดาห์ที่ ๑๘ **สอบความรู้และปฏิบัติดนตรี**

โครงการสอนระยะยาวของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๖ (๒/๑)

- สัปดาห์ที่ ๑ นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคอีสาน
การใช้ทำประกอบจังหวะ เติ้ง
- สัปดาห์ที่ ๒ ทบทวนการใช้ทำประกอบจังหวะ เติ้ง
ปฏิบัติทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง
- สัปดาห์ที่ ๓ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง
ปฏิบัติทำรำ ทำจีบหลัง
- สัปดาห์ที่ ๔ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง
ปฏิบัติทำรำ ทำวงบน
- สัปดาห์ที่ ๕ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน
ปฏิบัติทำรำ ทำปั้นข้าวเหนียว
- สัปดาห์ที่ ๖ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน, ทำปั้นข้าวเหนียว
ปฏิบัติทำรำ ทำยิงธนู
- สัปดาห์ที่ ๗ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
- สัปดาห์ที่ ๘ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
สอบความรู้นาฏศิลป์
- สัปดาห์ที่ ๙ **สอบปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะ เติ้ง**
- สัปดาห์ที่ ๑๐ เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๑๑ เพลงพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๑๒ เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
- สัปดาห์ที่ ๑๓ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๔ รูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๕ รูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๖ จังหวะเตี๊ญ
- สัปดาห์ที่ ๑๗ การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวะตี่งนอง
- สัปดาห์ที่ ๑๘ **สอบความรู้และปฏิบัติดนตรี**

โครงการสอนระยะยาวของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๗ (๒/๖)

- สัปดาห์ที่ ๑ นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ
การใช้ทำประกอบจังหวะ ตีง นง
- สัปดาห์ที่ ๒ ทบทวนการใช้ทำประกอบจังหวะ ตีง นง
ปฏิบัติทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง
- สัปดาห์ที่ ๓ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง
ปฏิบัติทำรำ ทำจีบหลัง
- สัปดาห์ที่ ๔ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง
ปฏิบัติทำรำ ทำวงบน
- สัปดาห์ที่ ๕ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน
ปฏิบัติทำรำ ทำบิดบัวบาน
- สัปดาห์ที่ ๖ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน, ทำบิดบัวบาน
ปฏิบัติทำรำ ทำแบ่มือหงายขอข้อคอระดับศิโรษะ
- สัปดาห์ที่ ๗ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
- สัปดาห์ที่ ๘ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
สอบความรู้นาฏศิลป์
- สัปดาห์ที่ ๙ **สอบปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะ ตีง นง**
- สัปดาห์ที่ ๑๐ เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๑๑ เพลงพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๑๒ เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
- สัปดาห์ที่ ๑๓ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๔ รูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๕ รูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๖ จังหวะเตี๊
- สัปดาห์ที่ ๑๗ การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวะตีงนง
- สัปดาห์ที่ ๑๘ **สอบความรู้และปฏิบัติดนตรี**

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีด้านความรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี จำนวน 6 ท่าน และได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อสอบที่สร้างขึ้นให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ประกอบด้วยด้านความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว จึงนำผลการตรวจมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมือง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีด้านความรู้

2.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีด้านความรู้ โดยแบ่งเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ด้านความรู้ 20 ข้อ และด้านดนตรี 20 ข้อ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและความชัดเจนในข้อคำถาม แล้วนำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีด้านความรู้ที่ปรับปรุงแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้

2.3.1 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ 3 ท่าน

2.3.2 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรี 3 ท่าน

ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีด้านความรู้ในด้านคุณภาพเป็นรายข้อ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีด้านความรู้ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีด้านความรู้มาทดลองเก็บข้อมูลโดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 50 คน มาทำการทดลองทำแบบทดสอบ ทั้งสองวิชา เพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับภาษา ความเป็นปรนัย และหาคุณภาพของแบบทดสอบ พบว่าข้อสอบวิชานาฏศิลป์มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง .67 - .70 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .29 - .49 เมื่อทำการหาค่าความเที่ยงแบบ KR 20 พบว่า มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86 ส่วน

คุณภาพของข้อสอบวิชาดนตรีพบว่า มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง .47 - .50 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .33 - .53 เมื่อทำการหาค่าความเที่ยงแบบ KR 20 พบว่า มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.79 จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบให้ถูกต้องและเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีด้านความรู้มาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีด้านทักษะ

3.1 แบบวัดทักษะด้านการปฏิบัติท่ารำ

ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์จำนวน 3 ท่าน โดยมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องของเกณฑ์การให้คะแนนทักษะการปฏิบัติท่ารำ รวมทั้งความเหมาะสมของท่ารำที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 โดยกำหนดท่ารำประกอบจังหวะซึ้ง จำนวน 5 ท่า ได้แก่

1) ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง

2) ท่าจีบหลัง

3) ทำวงบน

4) ทำปั้นข้าวเหนียว

5) ทำยิงธนู

ท่ารำที่ใช้ประกอบจังหวะตั้งเป็นท่าตั้งของชาวอีสานเดิม และเป็นท่ารำที่ได้ปรับปรุงใหม่ ซึ่งประกอบอยู่ในการแสดงชุดเซ็งกระตีบ (พีรพงศ์ เสนไสย, 2539) ส่วนท่ารำที่ใช้ประกอบจังหวะตั้งนี้จำนวน 5 ท่าได้แก่

1) ทำสอดสร้อยมาลาแปลง

2) ทำจีบหลัง

3) ทำวงบน

4) ทำบิดบัวบาน

5) ทำแบ่มือหางยอข้อศอกระดับศีรษะ

ท่าร่าดังกล่าวเป็นท่าร่าของชาวเหนือเดิมและเป็นท่าร่าที่ได้ปรับปรุงมาจากท่าร่าภาคกลางประกอบอยู่ในท่าร่าชุดแห่ครัวทาน (ฟ้อนเล็บ) ซึ่งใช้รูปแบบจังหวะตี่งนองเช่นเดียวกัน ฟ้อนเล็บ หรือฟ้อนแห่ครัวทานแบบราชสำนักฯ และคุ่มเจ้าหลวงซึ่งท่าร่าและลีลาเป็นแบบละครร่าคือ เหยียดนิ้วตี่ง ตี่งข้อมือให้เป็นเส้นตรงเวลาจับจะต้องกรีดนิ้วออกไปให้ตี่ง เวลาก้าวเท้าไปข้างหน้าต้องย่อตัว เวลาจะวางเท้าตี่งค่อยวางโดยเอาส้นเท้าวางลงไปก่อน (ธีรยุทธ ยวงศรี, 2540)

ส่วนการให้คะแนนทักษะการปฏิบัติท่าร่า พิจารณาจากพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนในการปฏิบัติท่าร่าประกอบจังหวะตี่ง จำนวน 5 ท่า และท่าร่าประกอบจังหวะตี่งนอง จำนวน 5 ท่า ได้อย่างถูกต้องตรงจังหวะ มีลีลาสวยงามสัมพันธ์กับการใช้มือและเท้าตลอดเพลง ใช้เวลาในการทดสอบการปฏิบัติท่าร่าประกอบจังหวะตี่งนอง รวมเวลาประมาณ 5 นาที โดยมีนักเรียนเข้าสอบกลุ่มละ 4 คน เกณฑ์การให้คะแนนปฏิบัติ 60 คะแนน โดยกำหนดคะแนนท่าร่าแต่ละท่า ท่าละ 12 คะแนน ดังตารางต่อไปนี้

3.2 แบบวัดทักษะวิชาดนตรี

ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีจำนวน 3 ท่าน ได้ปรึกษาและขอคำแนะนำในการสร้างแบบวัดทักษะวิชาดนตรี โดยกำหนดให้มีการวัดทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีและการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายทำจังหวะ

3.2.1 แบบวัดทักษะการปฏิบัติจังหวะเชิง ผู้วิจัยดำเนินการสอนการปฏิบัติจังหวะเชิง ทั้งการบรรเลงเครื่องดนตรีและการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายทำจังหวะโดยใช้รูปแบบจังหวะในลักษณะต่อไปนี้

กลองยาว

- - - ป๊ะ	- เห่ง- ป๊ะ	- เห่ง- ป๊ะ	- เห่ง- เห่ง	- - - ป๊ะ	- เห่ง- ป๊ะ	- เห่ง- ป๊ะ	- เห่ง- เห่ง
-----------	-------------	-------------	--------------	-----------	-------------	-------------	--------------

รำมะนา

- - - -	- ตุ่ม - ตุ่ม	- ตุ่ม - -	- ตุ่ม - ตุ่ม	- - - -	- ตุ่ม - ตุ่ม	- ตุ่ม - -	- ตุ่ม - ตุ่ม
---------	---------------	------------	---------------	---------	---------------	------------	---------------

ฉาบเล็ก

- - - ก๊อ	- แช - วับ	- แช - วับ	- แช - วับ	- - - ก๊อ	- แช - วับ	- แช - วับ	- แช - วับ
-----------	------------	------------	------------	-----------	------------	------------	------------

เกราะลอล

- - - ป๊อ	- - - ป๊อ	- - - ป๊อ	- - - ป๊อ	- - - ป๊อ	- - - ป๊อ	- - - ป๊อ	- - - ป๊อ
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

3.2.2 แบบวัดทักษะการปฏิบัติจังหวะตึ่งนง ผู้วิจัยดำเนินการสอนการปฏิบัติจังหวะตึ่งนง ทั้งการบรรเลงเครื่องดนตรีและการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายทำจังหวะ โดยใช้รูปแบบจังหวะในลักษณะต่อไปนี้

ตะโกลดโป๊ด

- - - ต๊ก	- - - ต๊ก	- - - ต๊ก	- - - ต๊ก	- - - ต๊ก	- - - ต๊ก	- - - ต๊ก	- - - ต๊ก
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

ฉาบ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองหลวง

- - - -	- - - -	- - - ตึ่ง	- - - -	- - - -	- - - ตึ่ง	- - - -	- - - ตึ่ง
---------	---------	------------	---------	---------	------------	---------	------------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - นง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - นง
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------

4 การสร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์เป็นแบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับ (Rubric) มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างและรูปแบบของแบบประเมินจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 สร้างกำหนดประเด็นหัวข้อการประเมินโดยสร้างเป็นตารางแผนผัง จากนั้นจึง

กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนการประเมินเจตคติในระดับต่างๆ สำหรับการประเมินในแต่ละประเด็น แล้วนำไปตรวจสอบความครอบคลุม และความชัดเจนในข้อคำถาม แล้วนำแบบประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

4.3 นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์และดนตรี ทั้งด้านความรู้ และด้านทักษะ รวมทั้งด้านเจตคติ โดยใช้แบบทดสอบที่ได้จัดทำขึ้น ซึ่งกลุ่มทดลองที่ 1-4 จะทดสอบในส่วนของนาฏศิลป์ก่อน ส่วนกลุ่มทดลองที่ 5-7 จะทดสอบในส่วนของดนตรีก่อน

2. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้น ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ จะแบ่งออกเป็นส่วนของนาฏศิลป์และดนตรีรวมกันได้ 18 สัปดาห์ ใช้เวลาสัปดาห์ละ 60 นาที เริ่มการทดลองตั้งแต่วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ.2550 ถึงวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ.2550 กลุ่มทดลองที่ 1-4 จะเรียนดนตรีก่อน 9 สัปดาห์ แล้วจะเปลี่ยนไปเรียนนาฏศิลป์อีก 9 สัปดาห์ สลับกันกับกลุ่มทดลองที่ 5-7 ซึ่งเรียนนาฏศิลป์ก่อน 9 สัปดาห์ แล้วจึงเปลี่ยนมาเรียนดนตรี 9 สัปดาห์ ในภายหลัง

อนึ่งมีการเปลี่ยนกลุ่มเพื่อสลับเนื้อหา จะมีการทดสอบก่อนเรียนทุกกลุ่ม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง มีรายละเอียดของการทดลองดังตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.2 ตารางการจัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มทดลอง 7 กลุ่ม

กลุ่มทดลอง	สัปดาห์ที่ ๑ - ๙	สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๘
	วิชาดนตรี	วิชานาฏศิลป์
1	จังหวะตั้ง นง	ทำรำประกอบจังหวะตั้ง นง
2	จังหวะตั้ง นง	ทำรำประกอบจังหวะ เซ็ง
3	จังหวะ เซ็ง	ทำรำประกอบจังหวะตั้ง นง
4	จังหวะ เซ็ง	ทำรำประกอบจังหวะ เซ็ง
	วิชานาฏศิลป์	วิชาดนตรี
5	ทำรำประกอบจังหวะตั้ง นง	จังหวะตั้ง นง
6	ทำรำประกอบจังหวะ เซ็ง	จังหวะ เซ็ง
7	ทำรำประกอบจังหวะตั้ง นง	จังหวะ เซ็ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ของนักเรียนในแต่ละกลุ่มก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test for dependent ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova) ตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนวิชาดนตรีด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ของนักเรียนในแต่ละกลุ่มก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test for dependent และตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาดนตรีด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova) การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์และดนตรีด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ และดนตรีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถมระหว่างกลุ่มที่เรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองโดยใช้จังหวะเชิงและจังหวะตั้งนั่ง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ระหว่างกลุ่มที่เรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองโดยใช้จังหวะเชิงและจังหวะตั้งนั่งในด้านต่างๆ ดังนี้

- (1) ความรู้ความเข้าใจ ด้านเนื้อหาวิชานาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมือง
- (2) ทักษะการปฏิบัติจังหวะพื้นเมือง และการปฏิบัติท่ารำประกอบจังหวะพื้นเมือง
- (3) เจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถมที่กำลังศึกษาในภาคต้น ปีการศึกษา 2550 จำนวน 248 คน ในส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1, 2, 3, และ 4 ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.1, 4.2 และ 4.3

ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชานาฏศิลป์ ด้านความรู้ ก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มที่	N	ด้านความรู้				t
		ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	35	9.20	2.48	15.03	2.04	-18.59*
2	36	10.00	2.56	13.53	2.18	-9.02*
3	36	8.22	1.81	13.25	2.09	-18.31*
4	35	8.06	1.83	12.23	1.65	-14.32*

*p < .05

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชานาฏศิลป์ ด้านทักษะ ก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มที่	N	ด้านทักษะ				t
		ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	35	28.57	10.04	58.37	2.14	-19.54*
2	36	31.11	10.08	58.81	1.82	-18.86*
3	36	21.11	6.67	56.06	3.58	-30.19*
4	35	20.00	0.00	53.29	3.71	-53.02*

*p < .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชานาฏศิลป์ ด้านเจตคติ ก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มที่	N	ด้านเจตคติ				t
		ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	35	16.89	1.78	19.14	1.19	-8.18*
2	36	17.00	1.66	19.72	0.70	-10.59*
3	36	15.39	1.73	19.00	1.17	-15.05*
4	35	14.86	1.77	18.69	3.18	-6.01*

*p < .05

จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชานาฏศิลป์ที่เรียนดนตรีก่อนด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน โดยใช้วิธีวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ในด้านความรู้ และด้านทักษะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ในด้านเจตคติไม่มีความแตกต่างกัน

ในส่วนของการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ในด้านทักษะและด้านเจตคติ มีความแปรปรวนไม่เท่ากัน มีเพียงค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ในด้านความรู้ที่มีความแปรปรวนเท่ากัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชานาฏศิลป์ที่เรียนวิชาดนตรีมาก่อน 9 สัปดาห์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ในแต่ละด้าน	คะแนนวิชานาฏศิลป์			Test of homogeneity of Var.	P	F	P
	N	Mean	S.D.				
1. ด้านความรู้				1.076	0.362	11.701***	0.000
1.1 กลุ่มทดลองที่ 1	35	15.03	2.04				
1.2 กลุ่มทดลองที่ 2	36	13.53	2.18				
1.3 กลุ่มทดลองที่ 3	36	13.25	2.09				
1.4 กลุ่มทดลองที่ 4	35	12.23	1.65				
2. ด้านทักษะ				4.740**	0.004	26.305***	0.000
2.1 กลุ่มทดลองที่ 1	35	58.37	2.14				
2.2 กลุ่มทดลองที่ 2	36	58.81	1.82				
2.3 กลุ่มทดลองที่ 3	36	56.06	3.58				
2.4 กลุ่มทดลองที่ 4	35	53.29	3.71				
3. ด้านเจตคติ				5.070**	0.002	2.026	0.113
3.1 กลุ่มทดลองที่ 1	35	19.14	1.19				
3.2 กลุ่มทดลองที่ 2	36	19.72	0.70				
3.3 กลุ่มทดลองที่ 3	36	19.00	1.17				
3.4 กลุ่มทดลองที่ 4	35	18.69	3.18				

p < .01 *p < .001

หมายเหตุ

กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนดนตรีจังหวะตึง นง ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตึง นง
 กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนดนตรีจังหวะตึง นง ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะ เข็ง
 กลุ่มทดลองที่ 3 เรียนดนตรีจังหวะ เข็ง ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตึง นง
 กลุ่มทดลองที่ 4 เรียนดนตรีจังหวะ เข็ง ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะ เข็ง

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์เป็นรายคู่ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้านความรู้ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวะตึงนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตึงนง สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้านความรู้ของนักเรียน

ในกลุ่มทดลองที่ 2 เรียนดนตรีจังหวะตั้งนังก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 3 เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ในด้านทักษะ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 เรียนดนตรีจังหวะตั้งนังก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้านทักษะของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 3 เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 4 เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้านทักษะของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 เรียนดนตรีจังหวะตั้งนังก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้านทักษะของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 3 เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนในกลุ่มการทดลองที่ 4 เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้านทักษะของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 3 เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้านทักษะของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 4 เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์เป็นรายคู่ ผู้วิจัยได้นำเสนอด้งรายละเอียดในตารางที่ 4.5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนวิชานาฏศิลป์ที่เรียนวิชาดนตรีมาก่อน 9 สัปดาห์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ในแต่ละด้าน	Mean	กลุ่มทดลองที่ 1	กลุ่มทดลองที่ 2	กลุ่มทดลองที่ 3	กลุ่มทดลองที่ 4
1. ด้านความรู้					
1.1 กลุ่มทดลองที่ 1	15.03		1.501*	1.779**	2.800***
1.2 กลุ่มทดลองที่ 2	13.53			0.278	1.299
1.3 กลุ่มทดลองที่ 3	13.25				1.021
1.4 กลุ่มทดลองที่ 4	12.23				
2. ด้านทักษะ					
2.1 กลุ่มทดลองที่ 1	58.37		-0.434	2.316**	5.086***
2.2 กลุ่มทดลองที่ 2	58.81			2.750**	5.520***
2.3 กลุ่มทดลองที่ 3	56.06				2.770*
2.4 กลุ่มทดลองที่ 4	53.29				

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

หมายเหตุ

กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนดนตรีจังหวะตึง นง ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตึง นง
 กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนดนตรีจังหวะตึง นง ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะ เข็ง
 กลุ่มทดลองที่ 3 เรียนดนตรีจังหวะ เข็ง ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตึง นง
 กลุ่มทดลองที่ 4 เรียนดนตรีจังหวะ เข็ง ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะ เข็ง

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาดนตรีด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 5 เรียนนาฏศิลป์จังหวะตึงนงก่อนเรียนดนตรีจังหวะตึงนง, กลุ่มทดลองที่ 6 เรียนนาฏศิลป์จังหวะเข็งก่อนเรียนดนตรีจังหวะเข็ง และ กลุ่มทดลองที่ 7 เรียนนาฏศิลป์จังหวะตึงนงก่อนเรียนดนตรีจังหวะเข็ง ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.6, 4.7 และ 4.8

ตารางที่ 4.6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาดนตรี ด้านความรู้ ก่อนและหลัง การทดลอง

กลุ่มที่	N	ด้านความรู้				t
		ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
5	36	8.58	2.57	10.86	3.28	-4.40*
6	35	8.86	2.49	10.40	2.28	-3.58*
7	35	8.40	2.50	9.80	2.75	-2.61*

*p < .05

ตารางที่ 4.7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาดนตรี ด้านทักษะ ก่อนและหลัง การทดลอง

กลุ่มที่	N	ด้านทักษะ				t
		ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
5	36	14.72	1.41	47.64	4.86	-40.49*
6	35	14.37	1.68	49.29	2.56	-65.64*
7	35	14.54	3.50	51.80	4.82	-77.83*

*p < .05

ตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาดนตรี ด้านเจตคติ ก่อนและหลัง การทดลอง

กลุ่มที่	N	ด้านเจตคติ				t
		ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
5	36	15.80	1.57	18.97	1.38	-11.41*
6	35	16.17	1.95	19.34	0.94	-12.81*
7	35	16.31	1.73	19.66	0.80	-13.24*

*p < .05

จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาดนตรีที่เรียนวิชานาฏศิลป์ก่อน 9 สัปดาห์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีในด้านทักษะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และค่าเฉลี่ยวิชาดนตรีในด้านเจตคติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีในด้านความรู้ไม่มีความแตกต่างกัน

ในส่วนของ การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีด้านความรู้และด้านทักษะมีความแปรปรวนเท่ากัน มีเพียงค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีในด้านเจตคติที่มีความแปรปรวนเท่ากัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาดนตรีที่เรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อน 9 สัปดาห์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ในแต่ละด้าน	คะแนนวิชานาฏศิลป์			Test of homogeneity of Var.	P	F	P
	N	Mean	S.D.				
1. ด้านความรู้				2.772	0.067	1.276	0.284
1.1 กลุ่มทดลองที่ 5	36	10.86	3.28				
1.2 กลุ่มทดลองที่ 6	35	10.40	2.28				
1.3 กลุ่มทดลองที่ 7	35	9.80	2.75				
2. ด้านทักษะ				1.621	0.203	8.703***	0.000
2.1 กลุ่มทดลองที่ 5	36	47.64	4.86				
2.2 กลุ่มทดลองที่ 6	35	49.29	2.56				
2.3 กลุ่มทดลองที่ 7	35	51.80	4.82				
3. ด้านเจตคติ				15.079***	0.000	3.622*	0.030
3.1 กลุ่มทดลองที่ 5	36	18.97	1.38				
3.2 กลุ่มทดลองที่ 6	35	19.34	0.94				
3.3 กลุ่มทดลองที่ 7	35	19.66	0.80				

*p < .05 ***p < .001

หมายเหตุ

กลุ่มทดลองที่ 5 เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้ง นง ก่อนเรียนดนตรีจังหวัดตั้ง นง
 กลุ่มทดลองที่ 6 เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้ง เชียง ก่อนเรียนดนตรีจังหวัดตั้ง เชียง
 กลุ่มทดลองที่ 7 เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้ง นง ก่อนเรียนดนตรีจังหวัดตั้ง เชียง

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีเป็นรายคู่ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีด้านทักษะของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 7 เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่งก่อนเรียนดนตรีจังหวะเซ็ง สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีด้านทักษะของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 5 เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่งก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้งนั่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 6 เรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็งก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้งนั่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในด้านเจตคติ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีด้านเจตคติของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 7 เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่งก่อนเรียนดนตรีจังหวะเซ็งสูงกว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีด้านเจตคติของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 5 เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่งก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้งนั่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีเป็นรายคู่ ผู้วิจัยได้นำเสนอ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนวิชาดนตรีที่เรียนวิชานาฏศิลป์มาก่อน 9 สัปดาห์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ในแต่ละด้าน	mean	กลุ่มทดลองที่ 5	กลุ่มทดลองที่ 6	กลุ่มทดลองที่ 7
1. ด้านทักษะ				
1.1 กลุ่มทดลองที่ 5	47.64		-1.767	-5.161***
1.2 กลุ่มทดลองที่ 6	49.29			-2.514*
1.3 กลุ่มทดลองที่ 7	51.80			
2. ด้านเจตคติ				
1.1 กลุ่มทดลองที่ 5	18.97		-0.371	-0.685*
1.2 กลุ่มทดลองที่ 6	19.34			-0.314
1.3 กลุ่มทดลองที่ 7	19.66			

*p < .05 ***p < .001

หมายเหตุ

กลุ่มทดลองที่ 5 เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่ง ก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้งนั่ง
 กลุ่มทดลองที่ 6 เรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง ก่อนเรียนดนตรีจังหวะเซ็ง
 กลุ่มทดลองที่ 7 เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่ง ก่อนเรียนดนตรีจังหวะเซ็ง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ระหว่างกลุ่มที่เรียนวิชานาฏศิลป์ และดนตรีพื้นเมืองโดยใช้จังหวะเชิงและจังหวะตั้งนง ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ระหว่างกลุ่มที่เรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองโดยใช้จังหวะเชิงและจังหวะตั้งนง โดยทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชานาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมือง
- 2) ด้านทักษะการปฏิบัติจังหวะและท่ารำประกอบจังหวะเชิงและจังหวะตั้ง นง
- 3) ด้านเจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถมที่กำลังศึกษาในภาคต้น ปีการศึกษา 2550 จำนวน 248 คน ในส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี ทั้งด้านความรู้ และด้านทักษะ รวมทั้งด้านเจตคติ โดยใช้แบบทดสอบที่ได้จัดทำขึ้น ซึ่งกลุ่มทดลองที่ 1-4 จะทดสอบเนื้อหาวิชานาฏศิลป์ก่อน ส่วนกลุ่มทดลองที่ 5-7 จะทดสอบเนื้อหาวิชาดนตรีก่อน
2. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้น ซึ่งแผน การจัดการเรียนรู้ จะแบ่งออกเป็นส่วนของนาฏศิลป์และดนตรีรวมกันได้ 18 สัปดาห์ ใช้เวลาสัปดาห์ละ 60 นาที เริ่มการทดลองตั้งแต่วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ.2550 ถึงวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ.2550 กลุ่มทดลองที่ 1-4 จะเรียนดนตรีก่อน 9 สัปดาห์ แล้วจะเปลี่ยนไปเรียนนาฏศิลป์อีก 9 สัปดาห์ สลับกันกับกลุ่มทดลองที่ 5-7 ซึ่งเรียนนาฏศิลป์ก่อน 9 สัปดาห์ แล้วจึงเปลี่ยนมาเรียนดนตรี 9 สัปดาห์ ในภายหลังจะมีการเปลี่ยนกลุ่มเพื่อสลับเนื้อหา จะมีการทดสอบก่อนเรียนทุกกลุ่ม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง มีรายละเอียดของการทดลองดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 ตารางการจัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มทดลอง 7 กลุ่ม

กลุ่มทดลอง	สัปดาห์ที่ ๑ - ๙	สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๘
	วิชาดนตรี	วิชานาฏศิลป์
1	จังหวะตี่ง นง	ทำรำประกอบจังหวะตี่ง นง
2	จังหวะตี่ง นง	ทำรำประกอบจังหวะ ตี่ง
3	จังหวะ ตี่ง	ทำรำประกอบจังหวะตี่ง นง
4	จังหวะ ตี่ง	ทำรำประกอบจังหวะ ตี่ง
	วิชานาฏศิลป์	วิชาดนตรี
5	ทำรำประกอบจังหวะตี่ง นง	จังหวะตี่ง นง
6	ทำรำประกอบจังหวะ ตี่ง	จังหวะ ตี่ง
7	ทำรำประกอบจังหวะตี่ง นง	จังหวะ ตี่ง

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ของนักเรียนในแต่ละกลุ่มก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test for dependent ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova) ตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนวิชาดนตรีด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ของนักเรียนในแต่ละกลุ่มก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test for dependent และตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาดนตรีด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova) การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์และดนตรีด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ จำแนกตามกลุ่มนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ ๑ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์

จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ พบว่าผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง, กลุ่มทดลองที่ 2 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง, กลุ่มทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง และกลุ่มทดลองที่ 4 เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ก่อนและหลังทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง, กลุ่มทดลองที่ 2 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง, กลุ่มทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง และกลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง ซึ่งเรียนดนตรีก่อน มีความแตกต่างกันในด้านความรู้และด้านทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนในด้านเจตคตินั้นไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้านทักษะและด้านเจตคติมีความแปรปรวนไม่เท่ากัน ส่วนด้านความรู้มีความแปรปรวนเท่ากัน

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์เป็นรายคู่พบว่า ในด้านความรู้ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง สูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในด้านทักษะนั้น ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง สูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง สูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียนดนตรีจังหวะแข็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ด้าน

ทักษะของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวะซึ่งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่ง สูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียนดนตรีจังหวะซึ่งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ ๒ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี

จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีของนักเรียนในด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ พบว่าผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 5 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่งและเรียนดนตรีจังหวะตั้งนั่ง, กลุ่มทดลองที่ 6 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะซึ่งก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้ง และกลุ่มทดลองที่ 7 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่งก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้ง ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ก่อนและหลังทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 5 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่งก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้งนั่ง, กลุ่มทดลองที่ 6 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะซึ่งก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้ง และกลุ่มทดลองที่ 7 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่งก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้ง มีความแตกต่างกันในด้านทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และด้านเจตคติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านความรู้ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีด้านความรู้และด้านทักษะมีความแปรปรวนเท่ากัน ส่วนด้านความเจตคติมีความแปรปรวนไม่เท่ากัน

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีเป็นรายคู่ พบว่าในด้านทักษะค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 7 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่งก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้ง สูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 5 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่งก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้งนั่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 6 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะซึ่งก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเจตคตินั้นค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 7 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่งก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้ง สูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 5 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนั่งก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้งนั่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์

1.1 ด้านความรู้

จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง, กลุ่มทดลองที่ 2 ที่เรียนวิชาดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง, กลุ่มทดลองที่ 3 ที่เรียนวิชาดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง และกลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ในด้านความรู้ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง สูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง สูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง และสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง ทั้งนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าการที่นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้สูงกว่าทุกกลุ่ม เนื่องจากนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ได้เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงมาก่อนแล้วมาเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง ในขณะที่นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง และกลุ่มทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง ทั้งนี้กลุ่มทดลองที่ 2 และ 3 ไม่ได้เรียนดนตรีจังหวะที่สอดคล้องกับการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะ จึงอาจเป็นผลให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านนาฏศิลป์น้อยกว่ากลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีของนักเรียนกลุ่มที่เรียนนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองรูปแบบจังหวะเดียวกันน่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีสูงกว่ากลุ่มที่เรียนนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมือง ที่มีรูปแบบจังหวะแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามกลุ่มทดลองที่ 4 ที่ได้เรียนดนตรีจังหวะเซ็งมาก่อน 9 สัปดาห์ และเรียนนาฏศิลป์การปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะเซ็งในอีก 9 สัปดาห์ ต่อมา แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ความเข้าใจในด้านนาฏศิลป์น้อยกว่ากลุ่มทดลองอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นได้ว่าการเรียนดนตรีจังหวะเซ็ง ไม่ได้มีผลต่อการพัฒนาความรู้ทางนาฏศิลป์ของนักเรียนที่เรียนการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะเซ็งแต่อย่างใด

1.2 ด้านทักษะ

จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง, กลุ่มทดลองที่ 2 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง, กลุ่มทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง และกลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง

พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาภาษาอังกฤษปีในด้านทักษะของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรี จังหวะตั้งนังก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง สูงกว่าในกลุ่มทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อน เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง และกลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะ เซ็ง ค่าเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนังก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้ง นง และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนังก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง ไม่มีความแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนในกลุ่ม ทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง สูงกว่าในกลุ่มทดลองที่ 4 ที่ เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นกลุ่ม ทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนังก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่เรียน ดนตรีจังหวะตั้งนังก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง จึงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรี จังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง และกลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียน นาฏศิลป์จังหวะเซ็ง ซึ่งกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนังก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนงนั้น ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่านักเรียนได้ผ่านการเรียนวิชาดนตรีจังหวะตั้งนง มาก่อนที่จะได้เรียนนาฏศิลป์ และการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะตั้งนง แสดงว่าการเรียนวิชาดนตรีและจังหวะตั้งนงก่อนที่จะ เรียนนาฏศิลป์มีผลเกี่ยวเนื่องกันและมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำรำให้มีความอ่อนช้อย สวยงามและลงจังหวะอย่างเหมาะสม ส่วนนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนังก่อน เรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง แม้จะไม่ได้ผ่านการเรียนดนตรีจังหวะเซ็งมาก่อนที่จะเรียนนาฏศิลป์และ การปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะเซ็งแต่ก็มีค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาภาษาอังกฤษปีในด้านทักษะสูงกว่ากลุ่ม ทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง และ กลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียน ดนตรีจังหวะเซ็งและเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง เช่นเดียวกันกับกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้ง นงก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเรียนดนตรีและจังหวะเซ็งก่อนมิได้มีผล ต่อการเรียนนาฏศิลป์และการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะเซ็งแต่อย่างใด ทั้งนี้การเรียนดนตรีและ จังหวะเซ็งก่อนที่จะเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็งก็ได้ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาภาษาอังกฤษปีในด้าน ความรู้ของนักเรียนสูงขึ้นดังที่ได้อภิปรายในข้อ 1.1 ด้วยเหตุนี้แม้ว่าการเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็งของ นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนังก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง จะมีได้ผ่านการ เรียนดนตรีจังหวะเซ็งมาก่อนแต่ก็ปรากฏผลว่ามีค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาภาษาอังกฤษปีด้านทักษะสูงกว่ากลุ่ม ทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง และกลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียน ดนตรีจังหวะเซ็งก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะเซ็ง แสดงให้เห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้จังหวะเซ็งที่ ดำเนินการสอนให้กับนักเรียนก่อนหรือหลังไม่มีความเกี่ยวเนื่องและส่งผลพัฒนาต่อกัน เพราะในการ เรียนนาฏศิลป์และปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะเซ็งอาจไม่จำเป็นต้องอาศัยการมีความรู้ทางดนตรี หรือมีทักษะในการปฏิบัติจังหวะก็เป็นได้ อีกประการหนึ่งจังหวะเซ็งเป็นจังหวะที่มีความแพร่หลาย

และได้ยินได้ฟังจากสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อยู่เสมอ นักเรียนจึงมีโอกาสสัมผัสและคุ้นเคยต่อลักษณะของจังหวัดเชียงใหม่ได้ง่ายกว่าจังหวัดอื่นๆ เป็นผลให้สามารถปฏิบัติทำรำจังหวัดเชียงใหม่ได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์หรือผ่านการเรียนวิชาดนตรีจังหวัดเชียงใหม่มาก่อน

1.3 ด้านเจตคติ

จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวัดเชียงใหม่ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวัดเชียงใหม่, กลุ่มทดลองที่ 2 ที่เรียนดนตรีจังหวัดเชียงใหม่ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวัดเชียงใหม่, กลุ่มทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวัดเชียงใหม่ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวัดเชียงใหม่ และกลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียนดนตรีจังหวัดเชียงใหม่ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ในด้านเจตคติของทุกกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวัดเชียงใหม่ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวัดเชียงใหม่, กลุ่มทดลองที่ 2 ที่เรียนดนตรีจังหวัดเชียงใหม่ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวัดเชียงใหม่, กลุ่มทดลองที่ 3 ที่เรียนดนตรีจังหวัดเชียงใหม่ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวัดเชียงใหม่ และกลุ่มทดลองที่ 4 ที่เรียนดนตรีจังหวัดเชียงใหม่ก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวัดเชียงใหม่ ด้านเจตติก่อนและหลังทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์สูงขึ้น ในส่วนของดำเนินการสอนดนตรีและจังหวัดเชียงใหม่ก่อนหรือหลังการสอนนาฏศิลป์ และการปฏิบัติทำรำนั้นไม่ส่งผลต่อเจตคติของนักเรียน

จากข้อค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้ จึงสรุปได้ว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์และดนตรีโดยใช้จังหวัดเชียงใหม่ที่แตกต่างกันจะให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีที่แตกต่างกันดังนี้

1. ในการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นจังหวัดพื้นเมืองภาคเหนือ ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการปฏิบัติทำรำดีกว่าจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ภาคอีสาน แต่ทั้งนี้จะต้องจัดรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กัน โดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผลดีต่อการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวัดเชียงใหม่คือ การจัดการเรียนการสอนโดยกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนดนตรีจังหวัดเชียงใหม่มาก่อนแล้วจึงมาเรียนนาฏศิลป์โดยใช้จังหวัดเชียงใหม่เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าเนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดพื้นเมืองที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคยไม่ค่อยมีโอกาสได้ยินได้ฟังบ่อย เมื่อผู้เรียนได้เรียนดนตรีจังหวัดเชียงใหม่ดังกล่าวและได้เรียนนาฏศิลป์ในเวลาต่อมาทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นให้ความสนใจและตั้งใจเรียนเป็นอย่างดี ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์โดยเฉพาะในเรื่องการปฏิบัติ

ทำรำประกอบจังหวะตั้งนั่ง นักเรียนสามารถปฏิบัติทำรำได้ถูกต้องลงจังหวะ สัมพันธ์กับการใช้มือและเท้า ตลอดเพลงเป็นส่วนใหญ่

2. ในการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะแข็ง ซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองภาคอีสานจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจังหวะแข็ง ไม่ว่าจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบใด เช่น จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้เรียนดนตรีจังหวะแข็งมาก่อน 9 สัปดาห์ แล้วเรียนนาฏศิลป์จังหวะแข็งอีก 9 สัปดาห์หรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้เรียนดนตรีจังหวะตั้งนั่ง มาก่อน 9 สัปดาห์แล้วเรียนวิชานาฏศิลป์ประกอบจังหวะแข็ง ก็ไม่ได้ส่งผลให้การปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะแข็งแตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า เนื่องจากจังหวะแข็งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างเร็ว และนักเรียนส่วนใหญ่คุ้นเคยเมื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะดังกล่าว เช่น การยกสะโพก การปรบมือ นักเรียนก็สามารถปฏิบัติได้ทันที แต่เมื่อให้นักเรียนปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ยังไม่สามารถปฏิบัติทำรำโดยเคลื่อนไหวมือและเท้าให้สัมพันธ์กับจังหวะได้อย่างถูกต้องและสวยงาม อย่างไรก็ตามในการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะพื้นเมือง ผู้เรียนควรจะมีประสบการณ์ทางการฟังดนตรีพื้นเมืองมาก่อน โดยเฉพาะเรื่องความรู้และความเข้าใจเรื่องจังหวะ จึงจะทำให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชานาฏศิลป์ โดยเฉพาะด้านทักษะการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะให้ได้ผลดี แต่ทั้งนี้ประสบการณ์ทางการฟังดนตรีพื้นเมือง อาจจะเป็นประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ในห้องเรียนหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เช่น การชมการแสดงผ่านทางสื่อแขนงต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจากจังหวะทางดนตรีทำให้การรำและการแสดงท่วงท่าต่างๆ ทางนาฏศิลป์มีความสวยงามมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2545) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การเคลื่อนไหวต้องอาศัยจังหวะเป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะทางนาฏศิลป์นั้นจำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้เรื่องจังหวะ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจจังหวะอันส่งผลให้การรำและแสดงท่วงท่าทางนาฏศิลป์มีความสวยงามอย่างสร้างสรรค์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี

2.1 ด้านความรู้

จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 5 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวัดตั้งนง, กลุ่มทดลองที่ 6 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวัดตั้งนง และกลุ่มทดลองที่ 7 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวัดตั้งนง ซึ่งได้เรียนนาฏศิลป์ก่อน พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีในด้านความรู้ของทุกกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 5 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวัดตั้งนง, กลุ่มทดลองที่ 6 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวัดตั้งนง และกลุ่มทดลองที่ 7 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวัดตั้งนง ด้านความรู้ก่อนและหลังทดลองมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนมีความรู้ทางดนตรีสูงขึ้น ซึ่งการที่ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีในด้านความรู้ของทุกกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันเมื่อดำเนินการทดลองนั้น แสดงถึงการจัดการเรียนการสอนดนตรีที่แม้จะมีการสอนดนตรีและจังหวัดพื้นเมืองที่ต่างกันในแต่ละกลุ่มทดลองแต่นักเรียนในกลุ่มทดลองทุกกลุ่มก็มีค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีในเรื่องความรู้อยู่ในระดับดี และถึงแม้จะมีการสอนนาฏศิลป์และการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวัดมาก่อนการเรียนดนตรีก็มิได้ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีในด้านความรู้ของนักเรียนแต่อย่างใด เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีด้านความรู้เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานทางทฤษฎี ประวัติ และวรรณคดี ตลอดจนองค์ประกอบของดนตรี รวมทั้งสัญลักษณ์เบื้องต้นทางดนตรีที่สำคัญ เป็นเรื่องที่ต้องศึกษา ทำความเข้าใจเมื่อได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ กระทั่งเกิดความรู้ ความสามารถในการประยุกต์ใช้และมีความคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ ตลอดจนประเมินคุณค่าได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีจึงมีลักษณะเฉพาะเพื่อพัฒนาความรู้ทางดนตรีของผู้เรียนให้มีความก้าวหน้าขึ้นโดยอาศัยหลักการทางดนตรีศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้นการสอนนาฏศิลป์และการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวัดจึงไม่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ทางดนตรีของนักเรียนในทุกกลุ่มการทดลองเท่าที่ควร เพราะมีความแตกต่างในรายละเอียดเฉพาะศาสตร์และสาขาวิชา จึงไม่อาจส่งผลกระทบต่อกันในด้านความรู้ทางดนตรีได้

2.2 ด้านทักษะ

จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 5 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวัดตั้งนง, กลุ่มทดลองที่ 6 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวัดตั้งนง และกลุ่มทดลองที่ 7 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวัดตั้งนง ซึ่งได้เรียนนาฏศิลป์ก่อน พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีในด้านทักษะของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 7 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้งนงและเรียนดนตรีจังหวัดตั้งนง สูงกว่าทุกกลุ่มทดลอง ซึ่ง

กลุ่มทดลองที่ 7 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวัดซึ่งนั้นเป็นกลุ่มทดลองที่เรียนดนตรีและจังหวัดซึ่งโดยเรียนนาฏศิลป์และการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวัดตั้งนงมาก่อน แม้ว่านักเรียนในกลุ่มทดลองกลุ่มนี้จะมีได้มีการเรียนนาฏศิลป์และการปฏิบัติทำรำประกอบจังหวัดซึ่งก่อนที่จะเรียนดนตรีแต่ก็มีทักษะทางดนตรีสูงกว่าทุกกลุ่ม ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีของนักเรียนกลุ่มที่เรียนนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองรูปแบบจังหวัดเดียวกันน่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรีสูงกว่ากลุ่มที่เรียนนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมือง ที่มีรูปแบบจังหวัดแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะลักษณะของเพลงและเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานที่มีความนิยมอย่างแพร่หลายในสังคมไทย นักเรียนจึงมีโอกาสพบเห็น รู้จัก ได้ยินได้ฟังมากกว่าเครื่องดนตรีและบทเพลงพื้นเมืองภาคเหนือ ดังนั้นเมื่อได้เรียนรู้จักเครื่องดนตรีและบทเพลงภาคอีสานซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการชมการแสดงทางสื่อต่างๆ อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนการแสดงในงานเฉลิมฉลองของรัฐและหน่วยงานต่างๆ อยู่เป็นนิจ ทำให้นักเรียนมีพื้นฐานทางดนตรีอีสานมากกว่าดนตรีภาคเหนือ นักเรียนจึงปฏิบัติจังหวัดซึ่งได้ดีและมีค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีสูงกว่านักเรียนที่เรียนดนตรีและจังหวัดตั้งนง เป็นที่น่าสังเกตว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 6 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดซึ่งก่อนเรียนดนตรีจังหวัดซึ่งนั้น ได้เรียนนาฏศิลป์และการปฏิบัติจังหวัดซึ่งมาก่อนการเรียนดนตรีและจังหวัดซึ่ง แต่ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีด้านทักษะของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 6 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดซึ่งก่อนเรียนดนตรีจังหวัดซึ่งก็ยังไม่เท่ากลุ่มทดลองที่ 7 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวัดซึ่ง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีด้านทักษะสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 6 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวัดซึ่งก่อนเรียนดนตรีจังหวัดซึ่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าการดำเนินการจัดกระบวนการการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทักษะการปฏิบัติจังหวัดซึ่งนั้นไม่มีความจำเป็นต้องผ่านการเรียนนาฏศิลป์และจังหวัดซึ่งมาก่อน แต่จำเป็นต้องมีความรู้ทางดนตรีเพื่อพัฒนาให้ทักษะการปฏิบัติจังหวัดซึ่งมีความถูกต้องเหมาะสมกลมกลืนยิ่งขึ้น ด้านจังหวัดตั้งนงนั้นแม้ว่าจะมีความชัดเจน ฟังง่าย มีการปฏิบัติจังหวัดซึ่งห่าง ไม่กระชั้นชิดอย่างจังหวัดซึ่ง แต่นักเรียนคุ้นเคยกับจังหวัดซึ่งซึ่งได้ยินอยู่บ่อยครั้งในขณะที่จังหวัดตั้งนงนั้นหาฟังได้ยาก นักเรียนจึงไม่สามารถปฏิบัติจังหวัดซึ่งได้ดีเท่าจังหวัดซึ่งเพราะมีประสบการณ์ทางดนตรีไม่เท่ากันประกอบกับจังหวัดซึ่งยังมีลักษณะคึกคัก เร้าใจ ใช้การเคลื่อนไหวของมือในการทำจังหวัดซึ่งค่อนข้างรวดเร็ว ทำให้นักเรียนชื่นชมและเกิดแรงบันดาลใจในการฝึกปฏิบัติจังหวัดซึ่งโดยมีความมานะฝึกฝนได้มีรู้เบื่อ ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนในวัยนี้ที่ชอบการฟังเพลงที่มีจังหวะสนุกสนาน การเคลื่อนไหวร่างกายหรือกิจกรรมเข้าจังหวัดซึ่งจะเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาแนวคิดทางดนตรีด้วย และจัดว่าเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนี้ เพราะเด็กไม่ชอบอยู่นิ่งเป็นเวลานานๆ การที่ให้เด็กได้แสดงออกประกอบบทเพลงที่ฟังหรือประกอบการร้องเพลงทำให้เด็กเข้าใจเรื่องจังหวัดซึ่งและอารมณ์เพลงได้เป็นอย่างดี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2534) เมื่อเป็นเช่นนี้จังหวัดซึ่ง

ตั้งนงซึ่งเป็นจังหวะที่ห่างกว่าและมีการดำเนินจังหวะช้ากว่าจังหวะตั้ง ทั้งยังเป็นจังหวะที่หาฟังได้ยากและเครื่องดนตรีส่วนมากเป็นเครื่องดนตรีที่นักเรียนไม่ค่อยมีโอกาสพบเห็นหรือได้ฟังเสียงมาก่อน จึงทำให้ขาดประสบการณ์ทางดนตรีและมีพื้นฐานการพัฒนาเรื่องสีสันทันของดนตรีไม่เท่ากัน เป็นผลให้ทักษะปฏิบัติจังหวะตั้งนงขาดความถูกต้องไม่ลงจังหวะเท่าที่ควร อีกประการหนึ่ง เครื่องดนตรีที่บรรเลงทำนองเพลงพื้นเมืองภาคเหนือประกอบด้วยซิ่ง สะล้อ ซึ่งเป็นเครื่องสายเป็นส่วนมาก ในขณะที่เครื่องดนตรีที่บรรเลงทำนองเพลงพื้นเมืองภาคอีสานประกอบด้วยโปงลาง ซึ่งเป็นเครื่องตีและแคน โหวด ที่เป็นเครื่องเป่า รวมทั้งพิณที่มีการบรรเลงอย่างโดดเด่น ไพเราะเพราะพริ้ง เสียงเพลงที่บรรเลงอย่างคึกคักจึงทำให้นักเรียนเกิดความสนใจมากกว่าการบรรเลงเพลงพื้นเมืองภาคเหนือที่มีลักษณะไพเราะเยือกเย็น นุ่มนวลชวนฟัง แต่อาจไม่สอดคล้องกับทักษะการฟังที่นักเรียนในวัยนี้ยังพัฒนาได้ไม่ดีเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามเมื่อนักเรียนมีความพร้อมมากขึ้นก็ควรจะมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติจังหวะตั้งนงที่ดีต่อไป

2.3 ด้านเจตคติ

จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 5 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้งนง, กลุ่มทดลองที่ 6 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้ง และกลุ่มทดลองที่ 7 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้ง พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาดนตรีในด้านเจตคติของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 7 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้ง สูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 5 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้ง ซึ่งอาจมีสาเหตุจากความสนุกสนานของนักเรียนที่ชื่นชอบการเรียนดนตรีและปฏิบัติจังหวะตั้ง เพราะจังหวะตั้งนั้นมีลักษณะคึกคัก สนุกสนาน กว่าจังหวะตั้งนงที่มีความสง่าและดำเนินจังหวะช้ากว่าจังหวะตั้ง นอกจากนี้ในสังคมไทยมีการนำเพลงที่ใช้จังหวะตั้งมาเผยแพร่ในสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากเพลงลูกทุ่งที่มีผู้นิยมชมชอบเป็นจำนวนมากไม่น้อย รวมถึงการแสดงนาฏศิลป์และดนตรีพื้นบ้านพื้นเมืองของรัฐและหน่วยงานหลายแห่งก็มักจัดการแสดงนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานอยู่เนืองนิจ ในขณะที่การแสดงนาฏศิลป์และดนตรีจังหวะตั้งนงมีการแสดงอยู่มากในเขตภาคเหนือ ไม่ค่อยมีการเผยแพร่ไปสู่สังคมอย่างกว้างขวางนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพลงที่บรรเลงโดยใช้จังหวะตั้งนงนั้นก็มักเป็นเพลงที่ปรากฏในการพิธีในงานสำคัญของสังคมทางภาคเหนือมิได้ใช้เป็นเพลงเพื่อการฟังสนุกสนานเข้าใจหรือมีความคึกคักรื่นเริง แต่มีลักษณะของการผสมผสานทางเสียงอย่างอลังการ แสดงความยิ่งใหญ่ อิมเปีย และภาคภูมิใจ มีสุนทรี ฟังไพเราะเยือกเย็น ต่างจากจังหวะตั้งนงที่กระฉับการเขงและมีลักษณะการถ่ายทอดความรู้ที่มีขั้นตอนไม่ซับซ้อน เหมาะสมที่จะเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้สามารถฝึกปฏิบัติทักษะจังหวะตั้งนงได้โดยง่ายกว่าจังหวะตั้งนง เมื่อนักเรียนมีความสนุกสนานและ

ภาคภูมิใจที่ได้ฝึกปฏิบัติจังหวะซึ่งอย่างรื่นเริง จึงทำให้เกิดสุนทรีย์และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนดนตรี จังหวะซึ่งเป็นอย่างดี เพราะนักเรียนให้ความสนใจในเนื้อหาความรู้ทางดนตรี เครื่องดนตรี ทฤษฎี โน้ต ตลอดจนการฝึกปฏิบัติทักษะต่างๆ เป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้จึงส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีที่ดีเพราะนักเรียนส่วนใหญ่แม้จะมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน แต่มีความชื่นชอบตามธรรมชาติของวัยที่สอดคล้องกับลักษณะความรู้และทักษะทางดนตรี จึงส่งผลให้เจตคติมีการพัฒนาก้าวหน้ามากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลของการวิจัยในครั้งนี้พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เรียนดนตรีจังหวะตั้งนังก่อนเรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์สูงทั้งด้านความรู้และด้านทักษะในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนง ควรมีการสอนดนตรีและจังหวะตั้งนงก่อนที่จะมีการสอนนาฏศิลป์ เพราะมีส่วนช่วยให้ความรู้ทางนาฏศิลป์ของนักเรียนพัฒนาก้าวหน้ามากขึ้น ทั้งยังทำให้ทำรำมีความอ่อนช้อย สวยงาม เหมาะสมและลงจังหวะอย่างถูกต้อง

2. จากผลของการวิจัยในครั้งนี้พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 7 ที่เรียนนาฏศิลป์จังหวะตั้งนงก่อนเรียนดนตรีจังหวะตั้งนง มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะรวมทั้งด้านเจตคติทางดนตรีสูง ซึ่งนักเรียนในกลุ่มนี้เป็นนักเรียนที่ได้เรียนดนตรีและจังหวะตั้งนง ดังนั้นเมื่อดำเนินการสอนดนตรีและจังหวะตั้งนงควรจัดการเรียนการสอนเรื่องดนตรีโดยบูรณาการไปพร้อมกับการเคลื่อนไหว ซึ่งไม่จำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนาฏศิลป์อีสานและการปฏิบัติทำรำจังหวะตั้งนงก่อนหรือหลังแต่อย่างใด เพราะไม่มีส่วนพัฒนาความรู้ทางดนตรี หรือทักษะปฏิบัติจังหวะตั้งนงเท่าที่ควร ในส่วนของการสอนนาฏศิลป์การปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะตั้งนง ก็ควรมีการสอนจังหวะพร้อมทั้งอธิบายความรู้ดนตรีและทักษะการปฏิบัติจังหวะตั้งนงให้มีความสอดคล้องกับการสอนนาฏศิลป์และการปฏิบัติทำรำจังหวะตั้งนง เพราะการเรียนนาฏศิลป์และปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะตั้งนง มีกระบวนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะทางนาฏศิลป์เป็นอย่างดี โดยไม่จำเป็นต้องได้รับการเรียนดนตรีและทักษะการปฏิบัติจังหวะตั้งนงก่อนหรือหลังแต่อย่างใด เพราะอาศัยความรู้และทักษะการปฏิบัติทำรำทางนาฏศิลป์เป็นหลักสำคัญในการเรียนรู้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี

3. ควรมีการสอนนาฏศิลป์และดนตรีพื้นเมืองให้แก่นักเรียนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้รู้จักภูมิปัญญา ทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าและเห็นความสำคัญ ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน นอกจากนี้ยังสามารถจัดการแสดงดนตรีหรือนาฏศิลป์ที่แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ที่นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากในชั้นเรียนนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่มีการเรียนนาฏศิลป์และดนตรีโดยใช้จังหวัดตั้งนั่งและจังหวัดเชิง ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรจะทำการศึกษาทดลองในเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี ในเรื่องเดียวกันนี้แต่นำไปทดลองกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อทำการศึกษาว่าผลสัมฤทธิ์ที่ได้แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้เพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ในระดับประถมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2. ควรมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในทางการเรียนโดยนำจังหวัดพื้นเมืองประเภทอื่นๆ มาทดลอง เช่น จังหวัดมอญ (มณฑล) เป็นต้น หรืออาจใช้จังหวัดพื้นเมืองภาคอื่นๆ เช่น จังหวัดระยอง ลำดวน ฯลฯ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบสานดนตรี และนาฏศิลป์พื้นบ้านพื้นเมือง ให้ได้มีการศึกษา เพื่อให้เกิดข้อค้นพบใหม่ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ.2527.เอกสารเสริมความรู้สำหรับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย(ดนตรีและนาฏศิลป์). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กัญญา คงคานนท์. 2547. ผลของการใช้แบบฝึกอ่านที่มีต่อความสามารถทางการอ่านของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านต่ำ. รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จตุญศรี วีระวานิช. 2526. คู่มือครูการสอนและการจัดการแสดง. พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพฯ: ชวินและคณะ.
- จิราวดี โพธิ์งาม. 2539. การพัฒนาเทคนิคการสอนนาฏศิลป์พื้นบ้านตามภูมิปัญญาชาวบ้านในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เต็มศิริ บุญยสิงห์ และเจือ สตะเวทิน. 2515. วิชานาฏศิลป์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ธีรยุทธ ยวงศรี. 2540. การดนตรี การขับ การฟ้อน ล้านนา. เชียงใหม่: โรงพิมพ์เมืองนวัตน์.
- ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์. 2534. กิจกรรมดนตรีสำหรับครู. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทีน พวงสำลี. 2514. หลักนาฏศิลป์. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยมิตรการพิมพ์.
- ปิยพันธ์ แสนทิวสุข. 2549. ดนตรีพื้นบ้านอีสาน:คีตกวีอีสาน ตำนานเครื่องดนตรีและการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- พีรพงศ์ เสนไสย. 2539. นาฏยประดิษฐ์ของพนอ กำเนิดกาญจน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชานาฏศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล. 2536. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีสากลพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคิดของโคตายกับการสอนตามแนวคิดของเบอร์เกตันและบอร์ตแมน. รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจน์มาลัย สมรรคนบุตร. 2538. แนวความคิดประดิษฐ์ทำรำเชิง. สถาบันราชภัฏอุดรธานี: สำนักงานส่งเสริมวิชาการ.
- รัตนา มณีสิน. 2528. สุนทรียะของนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์ลาดพร้าว.
- เรณู โกสินานนท์. 2518. รำไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- วรรณีย์ แกมเกตุ. 2549. วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (เอกสารคำสอนวิชา2702621).

- วัฒนา มัคคุสมัน. 2528. การสอนโน้ตสากลเบื้องต้นโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชาการ, กรม. 2544. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- วิศิษฐ์ ศรีนุช. 2530. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์จากรายการวิทยุประกอบภาพการแสดงการเคลื่อนไหวต่อการเรียนการสอนโดยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีประไพ ดุขโกศล. 2547. ผลของการฝึกสำรวจมาตรฐานที่มีต่อสมรรถภาพทางกาย ของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2547. **สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภกร มรกต. 2535. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของการเรียนรู้โน้ตสากลเบื้องต้นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่5 ที่เรียนด้วยเพลงพื้นบ้านอีสานได้กับเพลงสมัยนิยม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์. 2542. **เอกสารหลักสูตรวิชาดนตรี-นาฏศิลป์**. โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม.
- สายสวรรค์ ชัยนัยง. 2540. **ฟ้อนแห่งครุฑทวน**. รายงานวิชาสัมมนาทฤษฎีและการวิจารณ์นาฏศิลป์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชานาฏศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ. 2543. **นาฏยประดิษฐ์ของประทีน พวงสาส์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชานาฏศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตร เทพวงษ์. 2548. **นาฏศิลป์ไทย: นาฏศิลป์สำหรับครูประถมศึกษา-อุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สุรพล วิรุฬักษ์. 2543. **นาฏศิลป์ปริยทรรศน์**. กรุงเทพฯ: หสน. ห้องภาพสุวรรณ 1-3
- สุทธิรา แก้วมณี. 2536. การศึกษาประสิทธิภาพเทปวีดิทัศน์การสอนวิชานาฏศิลป์เรื่อง “**ร่างมาตรฐาน**” ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- เสาวพร บุญช่วย. 2546. การพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ตามแนวการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์นพ นิรมล. 2531. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากเทปโทรทัศน์กับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. อนุชิต สุธาธรรม
อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปประติมากรรมและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล
อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยา ใต้ทอง
อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปประติมากรรมและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์ลดดา ธรรมพิทักษ์กุล
อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปประติมากรรมและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรวรรณ ชมวัฒนา
ข้าราชการบำนาญ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายมัธยม
6. อ.ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ
คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
7. อาจารย์คมคาย กลิ่นนาคดี
คณะศิลปนาฏดุริยางค์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพนักเรียนในกลุ่มทดลอง

กลุ่มที่ 1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/7

กลุ่มที่ 2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/5

กลุ่มที่ 3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/4

กลุ่มที่ 4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มที่ 5 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3

กลุ่มที่ 6 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1

กลุ่มที่ 7 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพท่ารำที่ใช้ประกอบจังหวะ เซิ้ง

ท่าที่ 1 ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง

ท่าที่ 2 ท่าจีบหลัง

ท่าที่ 3 ทำวงบน

ท่าที่ 4 ทำปั้นข้าวเหนียว

ท่าที่ 5 ทำยิงธนู

ภาพท่ารำที่ใช้ประกอบจังหวะ ตี๋ นง

ท่าที่ 1 ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง

ท่าที่ 2 ท่าจีบหลัง

สถาบันนันทนศิลปกรรม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ท่าที่ 3 ท่าวงบน

ท่าที่ 4 ท่าบิดบัวบาน

ท่าที่ 5 ท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ

ภาพกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาดนตรี และนาฏศิลป์

วิชาดนตรี

วิชานาฏศิลป์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพสอบวัดผลภาคความรู้และปฏิบัติ วิชาดนตรี นาฏศิลป์

สอบทักษะการเล่นเครื่องประกอบจังหวะ

ภาพการสอบปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะพื้นเมือง

ภาคผนวก ค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

1. แบบวัดความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาดนตรีนาฏศิลป์

โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
ข้อสอบวิชา ดนตรี ภาคต้น ครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2550

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ป.๒/.....เลขที่.....

ให้นักเรียนวงกลม ล้อมรอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดต่อไปนี้เป็นการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายทำจังหวะแทนเสียงเครื่องดนตรี
 - ก. ดิดจะเข้
 - ข. ตบตัก
 - ค. เป่าขลุ่ย
๒. ข้อใดต่อไปนี้เป็นเครื่องดนตรีในเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือของไทย
 - ก. สะล้อ
 - ข. โปงลาง
 - ค. ระนาดเอก
๓. ข้อใดต่อไปนี้เป็นเครื่องดนตรีในเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานของไทย
 - ก. จะเข้
 - ข. ซึง
 - ค. โหวด
๔. ข้อใดต่อไปนี้เป็นการเล่นเสียงเดียวจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง
 - ก. โด มี เร โด
 - ข. โด เร มี ซอล
 - ค. โด โด โด โด

๕. เครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{4}{4}$ เลขตัวบน (4) หมายถึงอะไร

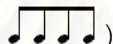
- ก. จำนวนตัวโน้ตในหนึ่งห้องเพลง
- ข. จำนวนจังหวะในหนึ่งห้องเพลง
- ค. จำนวนกุญแจประจำหลักในหนึ่งห้องเพลง

๖. โน้ตในข้อใดมีค่า ๔ จังหวะ

ก.

ข.

ค.

๗. โน้ตตัวเข้บิตชั้นเดียว ๔ ตัว () มีค่าเท่ากับข้อใด

ก.

ข.

ค.

๘. อ่านว่าอย่างไร

ก. โด เร มี เร มี

ข. โด เร มี เร โด

ค. โด เร มี โด เร

๙. อ่านว่าอย่างไร

ก. ลา ซอล มี ซอล เร

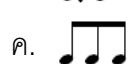
ข. ลา มี ซอล เร มี

ค. ลา ซอล มี เร มี

๑๐. ข้อใดใส่เส้นขึ้นหรือลงได้ถูกต้องตามเครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ

๑๑. โน้ตตัวดำประจุด ๑ ตัว () มีค่าเท่ากับข้อใด

๑๒. จังหวะของคำร้องที่มีความสั้นยาวตามท่วงทำนองของบทเพลงคือจังหวะของอะไร

ก. จังหวะทำนอง

ข. จังหวะตก

ค. จังหวะหนัก

๑๓. จังหวะเซ็ง คือจังหวะพื้นเมืองภาคใด

ก. ภาคเหนือ

ข. ภาคอีสาน

ค. ภาคใต้

๑๔. จังหวะ ตึ้ง นง เป็นจังหวะพื้นเมืองภาคใด

ก. ภาคเหนือ

ข. ภาคกลาง

ค. ภาคอีสาน

๑๕. จังหวะ ตี๋ นง มีที่มาจากเสียงเครื่องดนตรีใด

- ก. กลองปี่เจ
- ข. กลองตี๋นง
- ค. กลองมอชิง

๑๖. ซ้อไตคือเพลงพื้นเมืองภาคเหนือ

- ก. แม่ฮ้างกล่อมลูก
- ข. นกไพรบินข้ามทุ่ง
- ค. ทริภุญไชย

๑๗. การอ่านโน้ตแบบซอล-ฟา ในซ้อไตไม่ถูกต้อง

ก. | อ่านว่า ลา ซอล มี ซอล เร มี โด

ข. | อ่านว่า ซอล มี เร มี โด เร ลา

ค. | อ่านว่า เร มี โด ลา โด ซอล

๑๘. ซ้อไตคือความแตกต่างระหว่างดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือกับดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน

- ก. ความเร็ว-ช้า
- ข. ทำนองเพลง
- ค. เสียงสั้น-ยาว

๑๙. ข้อใดถูกต้อง

ที่มา: <http://www.culture.go.th>, www.tv5.co.th/.../nation/musical/music23.htm, www.tarad.com,
www.somchaidontrithai.com/product_images/T097.jpg

๒๐. ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการเรียนดนตรีพื้นเมืองคืออะไร

- ก. ฝึกการใช้ภาษา
- ข. เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย
- ค. มีความขยันหมั่นเพียร

ข้อสอบการปฏิบัติจังหวะตั้ง

กลองยาว

- - - ปี่ะ	- เห่ง- ปี่ะ	- เห่ง- ปี่ะ	- เห่ง- เห่ง	- - - ปี่ะ	- เห่ง- ปี่ะ	- เห่ง- ปี่ะ	- เห่ง- เห่ง
------------	--------------	--------------	--------------	------------	--------------	--------------	--------------

จำมะนา

- - - -	- ตุ่ม - ตุ่ม	- ตุ่ม - -	- ตุ่ม - ตุ่ม	- - - -	- ตุ่ม - ตุ่ม	- ตุ่ม - -	- ตุ่ม - ตุ่ม
---------	---------------	------------	---------------	---------	---------------	------------	---------------

ฉาบเล็ก

- - - ก๊อก	- แช - วับ	- แช - วับ	- แช - วับ	- - - ก๊อก	- แช - วับ	- แช - วับ	- แช - วับ
------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

เกราะลอบ

- - - ป็อก	- - - ป็อก	- - - ป็อก	- - - ป็อก	- - - ป็อก	- - - ป็อก	- - - ป็อก	- - - ป็อก
------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

ข้อสอบการปฏิบัติจังหวะตั้งนาง

ตะโลดโป๊ด

- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

ฉาบ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองหลวง

- - - -	- - - -	- - - ตั้ง	- - - -	- - - -	- - - ตั้ง	- - - -	- - - ตั้ง
---------	---------	------------	---------	---------	------------	---------	------------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - นาง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - นาง
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

ข้อสอบการอ่านโน้ต

กลองยาว

รำมะนา

ฉาบเล็ก

เกราะล่อ

ตะโลดโป๊ด

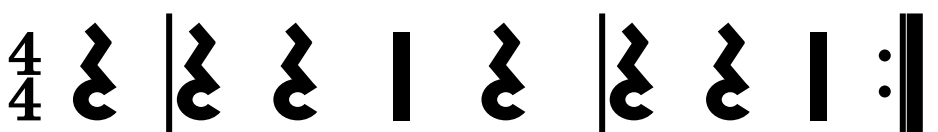
ฉาบ

กลองหลวง

โหม่ง

โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
 ข้อสอบวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 ครั้งที่ 1 ภาคต้น ปีการศึกษา 2550 (20 คะแนน)

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้น ป.2/..... เลขที่

.....

ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ล้อมรอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1.

จากภาพเป็นการรำพื้นเมืองภาคใด

- ก. เหนือ
- ข. กลาง
- ค. อีสาน

2. จากภาพ เป็นการรำพื้นเมืองภาคใด

- ก. เหนือ
- ข. กลาง
- ค. อีสาน

3. จากภาพท่าร่ำดังกล่าวเรียกว่าท่าอะไร

- ก. ทำจีบหลัง
- ข. ทำปั้นข้าวเหนียว
- ค. ทำวงบน

4. จากภาพ ท่าร่ำดังกล่าวเรียกว่าท่าอะไร

- ก. ทำบิดบัวบาน
- ข. ทำจีบหลัง
- ค. ทำวงบน

5. จากภาพ ท่าร่ำดังกล่าวเรียกว่าท่าอะไร

- ก. แบนมือหงายข้อศอกระดับศีรษะ
- ข. ทำยิงธนู
- ค. ทำวงบน

6. จากภาพท่ารำดังกล่าวเรียกว่าท่าอะไร

- ก. ท่าบิดบัวบาน
- ข. ท่าจีบหลัง
- ค. ท่าวงบน

7. จากภาพ ท่ารำดังกล่าวเรียกว่าท่าอะไร

- ก. ท่าบิดบัวบาน
- ข. ท่าจีบหลัง
- ค. ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง

8. จากภาพ ท่ารำดังกล่าวเรียกว่าท่าอะไร

- ก. ท่าแบ่มือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ
- ข. ท่ายิงธนู
- ค. ท่าจีบหลัง

9. จากภาพ เป็นการแสดงตามข้อใด

- ก. จำเข็ง
- ข. จำวง
- ค. ฟ็อนเงี้ยว

10. การแสดงในข้อใด เป็นการแสดงพื้นเมืองภาคเดียวกัน

- ก. หมอลำ ฟ็อนเงี้ยว
- ข. ฟ็อนเงี้ยว เข็ง
- ค. เข็ง หมอลำ

11. ประโยชน์ที่นักเรียนได้จากการเรียนนาฏศิลป์พื้นเมืองคือข้อใด

- ก. รู้จักทำรำพื้นเมือง
- ข. มีความขยันหมั่นเพียร
- ค. ฝึกการใช้ภาษา

12. ข้อใดเป็นลักษณะของการแต่งกายแบบพื้นเมืองภาคเหนือ

- ก. ผู้หญิงนุ่งผ้าถุงสั้น ห่มสไบ
- ข. ผู้หญิงนุ่งผ้าถุงยาว สวมเสื้อแขนกระบอก ห่มสไบ
- ค. ผู้หญิงนุ่งโจงกระเบน ห่มสไบ

13. ข้อใดเป็นลักษณะของการรำพื้นเมืองภาคเหนือ

- ก. การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะเร็วและสนุกสนาน
- ข. การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะช้าและอ่อนช้อย
- ค. การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะช้าและเศร้าใจ

14. การยำเท้าตามจังหวัดซึ่ง ช่วยให้เกิดสิ่งใด

- ก. ความสามัคคี
- ข. ความสนุกสนาน
- ค. ทำให้เท้าสวย

15. การแสดงชุดใดเป็นการแสดงพื้นเมืองของไทย

- ก. บัลเลต์
- ข. แอโรบิก
- ค. เซิ้ง

16. การจะรำให้สวยต้องปฏิบัติอย่างไร

- ก. รำตามเพื่อน
- ข. รำตามสบาย
- ค. ฝึกซ้อมบ่อย ๆ

17. ข้อใดเป็นลักษณะของการรำเซิ้ง

- ก. การรำมีจังหวะเร็วและสนุกสนาน
- ข. การรำมีจังหวะช้าและอ่อนช้อย
- ค. การรำมีจังหวะช้าและเศร้าใจ

18. เซิ้งเป็นการรำพื้นเมืองของคนไทยภาคใด

- ก. เหนือ
- ข. กลาง
- ค. อีสาน

19. จังหวัด ตัง นง เป็นจังหวัดพื้นเมืองภาคใด

- ก. เหนือ
- ข. กลาง
- ค. อีสาน

20. ปะ เท่งปะะ เท่งปะะ เท่งเท่ง หมายถึงจิ้งหะใด

- ก. จิ้งหะมาร์ช
- ข. จิ้งหะเซ็ง
- ค. จิ้งหะฟ่อนเงี้ยว

อาจารย์สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

ผู้ออกข้อสอบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนผังการตีเครื่องกำกับจังหวะ (จังหวะตั้งนาง)

ตะโกลดโป๊ด

- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

ฉาบ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองหลวง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แผนผังการตีเครื่องกำกับจังหวะ (จังหวะตั้ง)

กลองยาว

- - - ปี่	- - - ปี่	- - - ปี่	- - - ปี่	- - - ปี่	- - - ปี่	- - - ปี่	- - - ปี่
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

จำมะนา

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบเล็ก

- - - ก๊อก	- - - ก๊อก	- - - ก๊อก	- - - ก๊อก	- - - ก๊อก	- - - ก๊อก	- - - ก๊อก	- - - ก๊อก
------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

เกราะล่อ

- - - ป็อก	- - - ป็อก	- - - ป็อก	- - - ป็อก	- - - ป็อก	- - - ป็อก	- - - ป็อก	- - - ป็อก
------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.เกณฑ์การให้คะแนนด้านทักษะ

4.1 ปฏิบัติท่ารำประกอบจังหวะ

- ได้คะแนนระหว่าง 10 – 12 = ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องลงจังหวะ สัมพันธ์กับการใช้มือและเท้าตลอดเพลง
- ได้คะแนนระหว่าง 7 – 9 = ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องลงจังหวะแต่มีบางท่าไม่สัมพันธ์กับการใช้มือและเท้า
- ได้คะแนนระหว่าง 4 – 6 = ปฏิบัติท่ารำบางท่าไม่ถูก ไม่ลงจังหวะและบางท่าไม่สัมพันธ์กับการใช้มือและเท้า
- ได้คะแนนต่ำกว่า 3 = ปฏิบัติท่ารำไม่ลงจังหวะ ตลอดจนไม่สัมพันธ์กับการใช้มือและเท้าตลอดเพลง

4.2 การใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทำจังหวะ

- ได้คะแนนระหว่าง 12 – 15 = สามารถใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทำจังหวะได้ถูกต้องลงจังหวะตลอดเพลง
- ได้คะแนนระหว่าง 9 – 11 = สามารถใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทำจังหวะได้ถูกต้องลงจังหวะมีผิดพลาดเล็กน้อย ไม่เกิน 1 – 2 ที่ตลอดเพลง
- ได้คะแนนระหว่าง 6 – 8 = สามารถใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทำจังหวะได้พอควร และผิดพลาดมากกว่า 3 ที่
- ได้คะแนนต่ำกว่า 5 = สามารถใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทำจังหวะได้เล็กน้อย และผิดพลาดเป็นส่วนใหญ่

4.3 การบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบจังหวะพื้นเมือง

- ได้คะแนนระหว่าง 12 – 15 = สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ลงจังหวะตลอดเพลง
- ได้คะแนนระหว่าง 9 – 11 = สามารถเล่นเครื่องดนตรีไม่ลงจังหวะ 1 – 2 ที่
- ได้คะแนนระหว่าง 6 – 8 = สามารถเล่นเครื่องดนตรีไม่ลงจังหวะมากกว่า 3 ที่
- ได้คะแนนต่ำกว่า 5 = สามารถเล่นเครื่องดนตรีไม่ลงจังหวะตลอดเพลง

5.แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์

โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
แบบสอบถามนักเรียน เรื่องเจตคติต่อการเรียนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์
ภาคต้น ปีการศึกษา 2550

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

1. ชื่อ.....นามสกุล..... นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 /.....เลขที่.....
2. เพศชาย เพศหญิง อายุ.....ปี

ส่วนที่ 2 โปรดแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง

ข้อใดตรงกับความรู้สึกของนักเรียนให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ลงให้ตรงกับช่องนั้น

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.ฉันชอบเรียนวิชานาฏศิลป์					
2.ฉันรู้จักการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ					
3.ฉันรู้จักการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคอีสาน					
4.ฉันชอบดูการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ					
5.ฉันชอบดูการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคอีสาน					
6.ฉันอยากฝึกการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ					
7.ฉันอยากฝึกการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคอีสาน					
8.เมื่อฉันได้ฟังเพลงพื้นเมืองฉันสามารถทำท่าประกอบ จังหวะได้					
9.การเรียนนาฏศิลป์ทำให้ฉันมีความสุข					
10.ฉันคิดว่าการเรียนนาฏศิลป์ทำให้จิตใจอ่อนโยนมากขึ้น					

โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
แบบสอบถามนักเรียน เรื่องเจตคติต่อการเรียนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์
ภาคต้น ปีการศึกษา 2550

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

3. ชื่อ.....นามสกุล..... นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 /.....เลขที่.....
4. เพศชาย เพศหญิง อายุ.....ปี

ส่วนที่ 2 โปรดแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง

ข้อใดตรงกับความรู้สึกของนักเรียนให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ลงให้ตรงกับช่องนั้น

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.ฉันชอบเรียนวิชาดนตรี					
2.ฉันรู้จักการแสดงดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ					
3.ฉันรู้จักการแสดงดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน					
4.ฉันชอบดูการแสดงดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ					
5.ฉันชอบดูการแสดงดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน					
6.ฉันอยากฝึกเล่นเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ					
7.ฉันอยากฝึกการเล่นเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน					
8.เมื่อฉันฟังเพลงพื้นเมืองฉันสามารถเคาะจังหวะได้					
9.การเรียนดนตรีทำให้ฉันมีความสุข					
10.ฉันคิดว่าการเรียนดนตรีทำให้จิตใจอ่อนโยนมากขึ้น					

6. โครงการสอนระยะยาว

โครงการสอนระยะยาวของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๑ (๒/๗)

- สัปดาห์ที่ ๑ เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ
- สัปดาห์ที่ ๒ เพลงพื้นเมืองภาคเหนือ
- สัปดาห์ที่ ๓ เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
- สัปดาห์ที่ ๔ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
- สัปดาห์ที่ ๕ รูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด, หยุด หยุด หยุด ทา
- สัปดาห์ที่ ๖ หยุด หยุด ทา หยุด, หยุด ทา หยุด ทา
- สัปดาห์ที่ ๗ จังหวะตั้งนาง
- สัปดาห์ที่ ๘ การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวะตั้งนาง
- สัปดาห์ที่ ๙ **สอบความรู้และปฏิบัติดนตรี**
- สัปดาห์ที่ ๑๐ นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ
การใช้ทำประกอบจังหวะ ตั้งนาง
- สัปดาห์ที่ ๑๑ ทบทวนการใช้ทำประกอบจังหวะ ตั้งนาง
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง**
- สัปดาห์ที่ ๑๒ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าจีบหลัง**
- สัปดาห์ที่ ๑๓ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าวงบน**
- สัปดาห์ที่ ๑๔ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง,ท่าวงบน**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าบิ๊ดบัวบาน**
- สัปดาห์ที่ ๑๕ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง,ท่าวงบน,ท่าบิ๊ดบัวบาน**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ**
- สัปดาห์ที่ ๑๖ ทบทวนท่ารำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
- สัปดาห์ที่ ๑๗ ทบทวนท่ารำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
สอบความรู้นาฏศิลป์
- สัปดาห์ที่ ๑๘ **สอบปฏิบัติท่ารำประกอบจังหวะ ตั้ง นาง**

โครงการสอนระยะยาวของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๒ (๒/๕)

- สัปดาห์ที่ ๑ เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ
- สัปดาห์ที่ ๒ เพลงพื้นเมืองภาคเหนือ
- สัปดาห์ที่ ๓ เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
- สัปดาห์ที่ ๔ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
- สัปดาห์ที่ ๕ รูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด, หยุด หยุด หยุด ทา
- สัปดาห์ที่ ๖ หยุด หยุด ทา หยุด, หยุด ทา หยุด ทา
- สัปดาห์ที่ ๗ จังหวะตั้งนาง
- สัปดาห์ที่ ๘ การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวะตั้งนาง
- สัปดาห์ที่ ๙ **สอบความรู้และปฏิบัติดนตรี**
- สัปดาห์ที่ ๑๐ นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคอีสาน
การใช้ท่าประกอบจังหวะ เชีง
- สัปดาห์ที่ ๑๑ ทบทวนการใช้ท่าประกอบจังหวะ เชีง
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง**
- สัปดาห์ที่ ๑๒ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าจีบหลัง**
- สัปดาห์ที่ ๑๓ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าวงบน**
- สัปดาห์ที่ ๑๔ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง,ท่าวงบน**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าปั้นข้าวเหนียว**
- สัปดาห์ที่ ๑๕ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง,ท่าวงบน,ท่าปั้นข้าวเหนียว**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่ายิงธนู**
- สัปดาห์ที่ ๑๖ ทบทวนท่ารำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
- สัปดาห์ที่ ๑๗ ทบทวนท่ารำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
สอบความรู้นาฏศิลป์
- สัปดาห์ที่ ๑๘ **สอบปฏิบัติท่ารำประกอบจังหวะ เชีง**

โครงการสอนระยะยาวของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๓ (๒/๔)

- สัปดาห์ที่ ๑ เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๒ เพลงพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๓ เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
- สัปดาห์ที่ ๔ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
- สัปดาห์ที่ ๕ รูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา
- สัปดาห์ที่ ๖ รูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา
- สัปดาห์ที่ ๗ จังหวะเตี๊ยะ
- สัปดาห์ที่ ๘ การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวะตั้งนาง
- สัปดาห์ที่ ๙ **สอบความรู้และปฏิบัติดนตรี**
- สัปดาห์ที่ ๑๐ นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ
การใช้ท่าประกอบจังหวะ ตั้ง นาง
- สัปดาห์ที่ ๑๑ ทบทวนการใช้ท่าประกอบจังหวะ ตั้ง นาง
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง**
- สัปดาห์ที่ ๑๒ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าจีบส่งหลัง**
- สัปดาห์ที่ ๑๓ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าวงบน**
- สัปดาห์ที่ ๑๔ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง,ท่าวงบน**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าบิดบัวบาน**
- สัปดาห์ที่ ๑๕ ทบทวนท่ารำ **ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง,ท่าจีบหลัง,ท่าวงบน,ท่าบิดบัวบาน**
ปฏิบัติท่ารำ **ท่าแบมือหยางขอข้อศอกระดับศირษะ**
- สัปดาห์ที่ ๑๖ ทบทวนท่ารำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
- สัปดาห์ที่ ๑๗ ทบทวนท่ารำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
สอบความรู้นาฏศิลป์
- สัปดาห์ที่ ๑๘ **สอบปฏิบัติท่ารำประกอบจังหวะ ตั้ง นาง**

โครงการสอนระยะยาวของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๔ (๒/๒)

- สัปดาห์ที่ ๑ เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๒ เพลงพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๓ เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
- สัปดาห์ที่ ๔ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
- สัปดาห์ที่ ๕ รูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา
- สัปดาห์ที่ ๖ รูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา
- สัปดาห์ที่ ๗ จังหวะเซ็ง
- สัปดาห์ที่ ๘ การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวะตั้งนาง
- สัปดาห์ที่ ๙ **สอบความรู้และปฏิบัติดนตรี**
- สัปดาห์ที่ ๑๐ นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคอีสาน
การใช้ทำประกอบจังหวะ เซ็ง
- สัปดาห์ที่ ๑๑ ทบทวนการใช้ทำประกอบจังหวะ เซ็ง
ปฏิบัติทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง**
- สัปดาห์ที่ ๑๒ ทบทวนทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง**
ปฏิบัติทำรำ **ทำจีบหลัง**
- สัปดาห์ที่ ๑๓ ทบทวนทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง**
ปฏิบัติทำรำ **ทำวงบน**
- สัปดาห์ที่ ๑๔ ทบทวนทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน**
ปฏิบัติทำรำ **ทำปั้นข้าวเหนียว**
- สัปดาห์ที่ ๑๕ ทบทวนทำรำ **ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน, ทำปั้นข้าวเหนียว**
ปฏิบัติทำรำ **ทำยิงธนู**
- สัปดาห์ที่ ๑๖ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
- สัปดาห์ที่ ๑๗ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
สอบความรู้นาฏศิลป์
- สัปดาห์ที่ ๑๘ **สอบปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะ เซ็ง**

โครงการสอนระยะยาวของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๕ (๒/๓)

- สัปดาห์ที่ ๑ นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ
การใช้ทำประกอบจังหวะ ตี๋ นง
- สัปดาห์ที่ ๒ ทบทวนการใช้ทำประกอบจังหวะ ตี๋ นง
ปฏิบัติทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง
- สัปดาห์ที่ ๓ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง
ปฏิบัติทำรำ ทำจีบหลัง
- สัปดาห์ที่ ๔ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง
ปฏิบัติทำรำ ทำวงบน
- สัปดาห์ที่ ๕ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน
ปฏิบัติทำรำ ทำบิดบัวบาน
- สัปดาห์ที่ ๖ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน, ทำบิดบัวบาน
ปฏิบัติทำรำ ทำแบ่มือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ
- สัปดาห์ที่ ๗ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
- สัปดาห์ที่ ๘ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
สอบความรู้นาฏศิลป์
- สัปดาห์ที่ ๙ **สอบปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะ ตัก แชน้ ตี๋ นง**
- สัปดาห์ที่ ๑๐ เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ
- สัปดาห์ที่ ๑๑ เพลงพื้นเมืองภาคเหนือ
- สัปดาห์ที่ ๑๒ เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
- สัปดาห์ที่ ๑๓ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๔ รูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด, หยุด หยุด หยุด ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๕ หยุด หยุด ทา หยุด, หยุด ทา หยุด ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๖ จังหวะตี๋ นง
- สัปดาห์ที่ ๑๗ การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวะตี๋ นง
- สัปดาห์ที่ ๑๘ **สอบความรู้และปฏิบัติดนตรี**

โครงการสอนระยะยาวของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๖ (๒/๑)

- สัปดาห์ที่ ๑ นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคอีสาน
การใช้ทำประกอบจังหวะ เติ้ง
- สัปดาห์ที่ ๒ ทบทวนการใช้ทำประกอบจังหวะ เติ้ง
ปฏิบัติทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง
- สัปดาห์ที่ ๓ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง
ปฏิบัติทำรำ ทำจีบหลัง
- สัปดาห์ที่ ๔ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง
ปฏิบัติทำรำ ทำวงบน
- สัปดาห์ที่ ๕ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน
ปฏิบัติทำรำ ทำปั้นข้าวเหนียว
- สัปดาห์ที่ ๖ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน, ทำปั้นข้าวเหนียว
ปฏิบัติทำรำ ทำยิงธนู
- สัปดาห์ที่ ๗ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
- สัปดาห์ที่ ๘ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
สอบความรู้นาฏศิลป์
- สัปดาห์ที่ ๙ **สอบปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะ เติ้ง**
- สัปดาห์ที่ ๑๐ เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๑๑ เพลงพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๑๒ เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
- สัปดาห์ที่ ๑๓ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๔ รูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๕ รูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๖ จังหวะเตี๊ญ
- สัปดาห์ที่ ๑๗ การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวะตี่งนอง
- สัปดาห์ที่ ๑๘ **สอบความรู้และปฏิบัติดนตรี**

โครงการสอนระยะยาวของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ ๗ (๒/๖)

- สัปดาห์ที่ ๑ นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ
การใช้ทำประกอบจังหวะ ตีง นง
- สัปดาห์ที่ ๒ ทบทวนการใช้ทำประกอบจังหวะ ตีง นง
ปฏิบัติทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง
- สัปดาห์ที่ ๓ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง
ปฏิบัติทำรำ ทำจีบหลัง
- สัปดาห์ที่ ๔ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง
ปฏิบัติทำรำ ทำวงบน
- สัปดาห์ที่ ๕ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน
ปฏิบัติทำรำ ทำบิดบัวบาน
- สัปดาห์ที่ ๖ ทบทวนทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง, ทำจีบหลัง, ทำวงบน, ทำบิดบัวบาน
ปฏิบัติทำรำ ทำแบมือหางงอข้อศอกระดับศีรษะ
- สัปดาห์ที่ ๗ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
- สัปดาห์ที่ ๘ ทบทวนทำรำทั้งหมดตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑๐ - ๑๕
สอบความรู้นาฏศิลป์
- สัปดาห์ที่ ๙ **สอบปฏิบัติทำรำประกอบจังหวะ ตีง นง**
- สัปดาห์ที่ ๑๐ เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๑๑ เพลงพื้นเมืองภาคอีสาน
- สัปดาห์ที่ ๑๒ เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
- สัปดาห์ที่ ๑๓ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๔ รูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๕ รูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา
- สัปดาห์ที่ ๑๖ จังหวะเตี๊ญ
- สัปดาห์ที่ ๑๗ การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวะตีงนง
- สัปดาห์ที่ ๑๘ **สอบความรู้และปฏิบัติดนตรี**

7. แบบแผนการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระที่ ๓ นาฏศิลป์

เรื่อง นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคอีสาน, จังหวะเซ็ง

เวลา ๙ สัปดาห์

สัปดาห์ที่ ๑ วันที่ ๔ – ๘ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อย่อย การใช้ทำประกอบจังหวะเซ็ง

จัดทำแผนการเรียนรู้โดย อาจารย์ สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

1. แนวคิด

การแสดงนาฏศิลป์ภาคอีสานมักเกิดจากกิจวัตรประจำวันหรือฤดูกาล ลักษณะของการแสดงมีลักษณะเฉพาะของอีสานคือ ลีลาและการก้าวเท้า มีลักษณะคล้ายการเดินแต่โน้มลงมาเล็กน้อยเดินด้วยปลายเท้า และสะบัดเท้าไปข้างหลังสูงหรือที่เรียกกันโดยทั่วๆ ไปว่า เซ็ง

จังหวะเซ็งเป็นจังหวะพื้นเมืองภาคอีสาน ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็วและสามารถทำท่ารำประเพลงได้อย่างสนุกสนาน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมการแสดงพื้นเมืองของไทย
2. นักเรียนได้รู้จักจังหวะเซ็งซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองของภาคอีสาน
3. นักเรียนสามารถใช้ทำประกอบตามจังหวะเซ็งได้ถูกต้องลงจังหวะ

3. สาระการเรียนรู้

1. จังหวะเซ็ง (ป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ)

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั้นนำ

- ครูเปิดซีดีเกี่ยวกับการแสดงพื้นเมืองภาคต่างๆ ให้นักเรียนชม
- นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงการแสดงพื้นเมืองภาคต่างๆ ของไทย
- ครูอธิบายถึงลักษณะวิธีการแสดงเซ็ง ตลอดจนการแต่งกาย
- ครูพูดต่อว่า วันนี้เราจะมาเรียนจังหวะเซ็งของภาคอีสาน

ชั้นสอน

- ครูตีตมแผนภูมิจิ้งหะเซ็ง
- ครูตบมือ ตรงกับคำว่า ปะ แล้วแยกมือ ตรงกับคำว่า เห่ง
- นักเรียนสังเกตการตบจิ้งหะเซ็งของครู
- นักเรียนตบจิ้งหะเซ็งตามครู
- นักเรียนและครูตบจิ้งหะเซ็งพร้อมกัน
 - ครูสาธิตการใช้เท้าประกอบจิ้งหะเซ็ง ดังนี้

ปะ	ห่ง	ห่ง	ห่ง
ปะ	ปะ	ปะ	ปะ

ปะ	ห่ง ปะ	ห่ง ปะ	ห่ง ปะ
ก้าวเท้าขวาไป ด้านขวามือ	ก้าวเท้าซ้ายมา แตะผสมเท้า ย่อ เข้าทั้งสอง	ก้าวเท้าซ้ายไป ด้านขวามือ	ก้าวเท้าขวามา แตะผสมเท้า ย่อ เข้าทั้งสอง

- นักเรียนฝึกปฏิบัติการใช้เท้าประกอบจิ้งหะเซ็ง
- นักเรียนฝึกปฏิบัติการใช้เท้าประกอบจิ้งหะเซ็งตาม เทปเพลงที่ครูเปิดให้

5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิจิ้งหะเซ็ง
2. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงประกอบจิ้งหะเซ็ง
3. กลอง
4. ภาพการแสดงพื้นเมืองภาคต่าง ๆ
5. ภาพการแต่งกาย

6. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียน
3. สังเกตการย่อเท้าประกอบจิ้งหะเซ็งของนักเรียนว่าถูกต้องลงจิ้งหะหรือไม่

แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง จังหวะเชิง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
สาระที่ ๓ นาฏศิลป์
เวลา ๙ สัปดาห์

สัปดาห์ที่ ๒ วันที่ ๑๑ – ๑๕ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อย่อย การปฏิบัติท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลงประกอบจังหวะเชิง

จัดทำแผนการเรียนรู้ โดย อาจารย์ สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

1. แนวคิด

จังหวะช่วยให้การเคลื่อนไหวสวยงามขึ้น เพลงแต่ละเพลงจะมีจังหวะที่แตกต่างกันไปตามจังหวะช้าหรือเร็ว

จังหวะเชิงเป็นจังหวะพื้นเมืองภาคอีสาน ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็วและสามารถทำท่ารำประเพลงได้อย่างสนุกสนาน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมการแสดงพื้นเมืองไทย
2. นักเรียนได้รู้จักจังหวะเชิงซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองของภาคอีสาน
3. นักเรียนสามารถใช้ท่าประกอบตามจังหวะเชิงได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำทำสอดสร้อยมาลาแปลง ได้ถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้ท่าประกอบ

จังหวะเชิง

3. สาระการเรียนรู้

1. จังหวะเชิง (ป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ)
2. ท่ารำทำสอดสร้อยมาลาแปลง

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ทบทวนเนื้อหาสัปดาห์ที่ 1
2. ครูสาธิตการปฏิบัติท่ารำทำสอดสร้อยมาลาแปลงประกอบการใช้ท่าให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

วิธีปฏิบัติทำรำทำสอดสร้อยมาลาแปลง

ทำรำ

ทำรำ (ทำสอดสร้อยมาลาแปลง)

มือขวาตั้งวง มือซ้ายจับหงาย เอียงศีรษะด้านวง ตะเท้าซ้าย (ปฏิบัติทำสอดสร้อยมาลาแปลงสลับขวาซ้ายจนจบจังหวะ)

3. นักเรียนฝึกปฏิบัติทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลงให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะ
4. นักเรียนฝึกปฏิบัติทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลงให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะ
5. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คนสลับกันแสดงทำรำทำสอดสร้อยมาลาแปลง ประกอบจังหวะที่
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันประเมินผลแก้ไขข้อที่

5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิจังหวะ
2. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงประกอบจังหวะ
3. กลอง
4. ภาพทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง

6. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียน
3. สังเกตการปฏิบัติทำรำทำสอดสร้อยมาลาแปลงว่าถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะหรือไม่

แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง จังหวะเชิง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
สาระที่ ๓ นาฏศิลป์
เวลา ๙ สัปดาห์

สัปดาห์ที่ ๓ วันที่ ๑๘ – ๒๒ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อย่อย การปฏิบัติทำรำจีบหลัง ประกอบจังหวะเชิง

จัดทำแผนการเรียนรู้ โดย อาจารย์ สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

1. แนวคิด

จังหวะช่วยให้การเคลื่อนไหวสวยงามขึ้น เพลงแต่ละเพลงจะมีจังหวะที่แตกต่างกันไปตามจังหวะช้าหรือเร็ว

จังหวะเชิงเป็นจังหวะพื้นเมืองภาคอีสาน ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็วและสามารถทำท่ารำประเพลงได้อย่างสนุกสนาน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมการแสดงพื้นเมืองของไทย
2. นักเรียนได้รู้จักจังหวะเชิงซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองของภาคอีสาน
3. นักเรียนสามารถใช้ท่าประกอบตามจังหวะเชิงได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติทำรำจีบหลัง ได้ถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้ท่าประกอบจังหวะเชิง

3. สาระการเรียนรู้

1. จังหวะเชิง (ป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ)
2. ท่ารำจีบหลัง

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ทบทวนเนื้อหาสัปดาห์ที่ 1-2
2. ครูสาธิตการปฏิบัติทำรำจีบหลังประกอบการใช้ท่าให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

วิธีปฏิบัติทำรำจีบหลัง

ทำรำ

ทำรำจีบหลัง

มือทั้งสองจีบหลังเอียงศีรษะขวา ตะ
เท้าซ้าย

3. นักเรียนฝึกปฏิบัติทำรำจีบหลัง ให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะเชิง
4. นักเรียนฝึกปฏิบัติทำรำจีบหลัง ให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะเชิงตามเพลงที่ครูเปิดให้
5. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คนสลับกันแสดงทำรำจีบหลัง ประกอบจังหวะเชิง ทีละกลุ่ม
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันประเมินผลแก้ไขข้อที่บกพร่อง

5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิจังหวะเชิง
2. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงประกอบจังหวะเชิง
3. กลอง
4. ภาพทำรำ ทำจีบหลัง

6. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียน
3. สังเกตการปฏิบัติทำรำจีบหลัง ว่าถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะเชิงหรือไม่

แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง จังหวะเชิง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
สาระที่ ๓ นาฏศิลป์
เวลา ๙ สัปดาห์

สัปดาห์ที่ ๔ วันที่ ๒๕ – ๒๙ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อย่อย การปฏิบัติท่ารำ ท่าวงบน ประกอบจังหวะเชิง

จัดทำแผนการเรียนรู้ โดย อาจารย์ สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

1. แนวคิด

จังหวะช่วยให้การเคลื่อนไหวสวยงามขึ้น เพลงแต่ละเพลงจะมีจังหวะที่แตกต่างกันไปตามจังหวะช้าหรือเร็ว

จังหวะเชิงเป็นจังหวะพื้นเมืองภาคอีสาน ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็วและสามารถทำท่ารำประเพลงได้อย่างสนุกสนาน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมการแสดงพื้นเมืองของไทย
2. นักเรียนได้รู้จักจังหวะเชิงซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองของภาคอีสาน
3. นักเรียนสามารถใช้ท่าประกอบตามจังหวะเชิงได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำ ท่าวงบน ได้ถูกต้อง และสัมพันธ์กับการใช้ท่าประกอบจังหวะเชิง

3. สาระการเรียนรู้

1. จังหวะเชิง (ป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ)
2. ท่ารำ ท่าวงบน

ศูนย์พัฒนาทนายบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ทบทวนเนื้อหาสัปดาห์ที่ 1-3
2. ครูสาธิตการปฏิบัติท่ารำ ท่าวงบน ประกอบการใช้เท้าให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

วิธีปฏิบัติท่ารำ ท่าวงบน

ท่ารำ

ท่ารำ ท่าวงบน

มือทั้งสองตั้งวงระดับวงบน ก้าวเท้า
ซ้ายเตะเท้าขวา

3. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำ ท่าวงบน ให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะเซิ้ง
4. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำ ท่าวงบน ให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะเซิ้งตามเพลงที่ครูเปิดให้
5. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คนสลับกันแสดงท่ารำ ท่าวงบน ประกอบจังหวะเซิ้ง ทีละกลุ่ม
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันประเมินผลแก้ไขข้อที่บกพร่อง

5.สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิจังหวะเซิ้ง
2. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงประกอบจังหวะเซิ้ง
3. กลอง
4. ภาพท่ารำ ท่าวงบน

6. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียน
3. สังเกตการปฏิบัติท่ารำ ท่าวงบน ว่าถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะตั้งหรือไม่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง จังหวะเชิง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
สาระที่ ๓ นาฏศิลป์
เวลา ๙ สัปดาห์

สัปดาห์ที่ ๕ วันที่ ๒ – ๖ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อย่อย การปฏิบัติท่ารำ ทำปั้นข้าวเหนียว ประกอบจังหวะเชิง

จัดทำแผนการเรียนรู้ โดย อาจารย์ สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

1. แนวคิด

จังหวะช่วยให้การเคลื่อนไหวสวยงามขึ้น เพลงแต่ละเพลงจะมีจังหวะที่แตกต่างกันไปตามจังหวะช้าหรือเร็ว

จังหวะเชิงเป็นจังหวะพื้นเมืองภาคอีสาน ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็วและสามารถทำท่ารำประเพลงได้อย่างสนุกสนาน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมการแสดงพื้นเมืองของไทย
2. นักเรียนได้รู้จักจังหวะเชิงซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองของภาคอีสาน
3. นักเรียนสามารถใช้ท่าประกอบตามจังหวะเชิงได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำ ทำปั้นข้าวเหนียวได้ถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้ท่าประกอบจังหวะเชิง

3. สาระการเรียนรู้

1. จังหวะเชิง (ป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ)
2. ท่ารำ ทำปั้นข้าวเหนียว

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ทบทวนเนื้อหาสัปดาห์ที่ 1-4
2. ครูสาธิตการปฏิบัติท่ารำ ทำปั้นข้าวเหนียวประกอบการใช้ท่าให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

วิธีปฏิบัติท่ารำ ทำปั้นข้าวเหนียว

ท่ารำ

ทำปั้นข้าวเหนียว

แตะเท้าขวามือทั้งสองกำหลวมๆ ยก
สะโพกสลับขวา ซ้าย ข้างละ 4 จังหวะ

3. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำ ทำปั้นข้าวเหนียวให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะเชิง
4. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำ ทำปั้นข้าวเหนียวให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะเชิงตาม CD เพลงที่ครูเปิดให้
5. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คนสลับกันแสดงท่ารำ ทำปั้นข้าวเหนียวประกอบจังหวะเชิง ที่ละกลุ่ม
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันประเมินผลแก้ไขข้อที่บกพร่อง

5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิจังหวะเชิง
2. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงประกอบจังหวะเชิง
3. กลอง
4. ภาพท่ารำ ทำปั้นข้าวเหนียว

6. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียน
3. สังเกตการปฏิบัติท่ารำ ทำปั้นข้าวเหนียวว่าถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะเชิงหรือไม่

แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง จังหวะเชิง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
สาระที่ ๓ นาฏศิลป์
เวลา ๙ สัปดาห์

สัปดาห์ที่ ๖ วันที่ ๙ – ๑๓ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อย่อย การปฏิบัติท่ารำ ทำยี่งธนู ประกอบจังหวะเชิง

จัดทำแผนการเรียนรู้ โดย อาจารย์ สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

1. แนวคิด

จังหวะช่วยให้การเคลื่อนไหวสวยงามขึ้น เพลงแต่ละเพลงจะมีจังหวะที่แตกต่างกันไปตามจังหวะช้าหรือเร็ว

จังหวะเชิงเป็นจังหวะพื้นเมืองภาคอีสาน ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็วและสามารถทำท่ารำประเพลงได้อย่างสนุกสนาน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมการแสดงพื้นเมืองของไทย
2. นักเรียนได้รู้จักจังหวะเชิงเป็นจังหวะพื้นเมืองของภาคอีสาน
3. นักเรียนสามารถใช้ท่าประกอบตามจังหวะเชิงได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำ ทำยี่งธนูได้ถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้ท่าประกอบจังหวะเชิง

3. สาระการเรียนรู้

1. จังหวะเชิง (ป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ)
2. ท่ารำ ทำยี่งธนู

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ทบทวนเนื้อหาสัปดาห์ที่ 1-5
2. ครูสาธิตการปฏิบัติท่ารำ ทำยี่งธนูประกอบการใช้ท่าให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

วิธีปฏิบัติท่ารำ ทำyingธนู

ท่ารำ

ทำyingธนู

มือซ้ายตั้งวง แปรปลายนิ้วชี้ไปด้านหลัง
มือขวาจับคว่ำตึง ยื่นมาข้างหน้า เอียง
ศีรษะซ้าย ตะเท้าขวา สลับปฏิบัติทำ
ดังกล่าวขวา ซ้ายจนจบจังหวะ

3. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำ ทำyingธนูให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะเชิง
4. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำ ทำyingธนูให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะเชิงตามเทพเพลงที่ครูเปิดให้
5. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คนสลับกันแสดงท่ารำ ทำyingธนูประกอบจังหวะเชิง ที่ละกลุ่ม
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันประเมินผลแก้ไขข้อที่บกพร่อง

5.สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิจังหวะเชิง
2. เครื่องเล่นเทพและเทพเพลงประกอบจังหวะเชิง
3. กลอง
4. ภาพท่ารำ ทำyingธนู

6.การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียน
3. สังเกตการปฏิบัติท่ารำ ทำyingธนูว่าถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะเชิงหรือไม่

แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง จังหวะเชิง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
สาระที่ ๓ นาฏศิลป์
เวลา ๙ สัปดาห์

สัปดาห์ที่ ๗ วันที่ ๑๖ – ๒๐ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อย่อย ทบทวนการปฏิบัติท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง ทำจีบหลัง ทำวงบน ทำปั้น
ข้าวเหนียว ทำยิงธนู ประกอบจังหวะเชิง

จัดทำแผนการเรียนรู้ โดย อาจารย์ สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

1. แนวคิด

จังหวะช่วยย้ําให้การเคลื่อนไหวสวยงามขึ้น เพลงแต่ละเพลงจะมีจังหวะที่แตกต่างกันไปตาม
จังหวะช้าหรือเร็ว

จังหวะเชิงเป็นจังหวะพื้นเมืองภาคอีสาน ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างรวดเร็วและสามารถทำท่า
รำประเพลงได้อย่างสนุกสนาน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรื่นเริงชมการแสดงพื้นเมืองของไทย
2. นักเรียนได้รู้จักจังหวะเชิงซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองของภาคอีสาน
3. นักเรียนสามารถใช้ท่าประกอบตามจังหวะเชิงได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง ทำจีบหลัง ทำวงบน ทำปั้นข้าว
เหนียว ทำยิงธนู สัมพันธ์กับการใช้มือและเท้าประกอบจังหวะเชิงได้ถูกต้องลงจังหวะ

3. สาระการเรียนรู้

1. จังหวะเชิง (ป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ เท่งป๊ะ)
3. ท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง ทำจีบหลัง ทำวงบน ทำปั้นข้าวเหนียว ทำยิงธนู

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ทบทวนเนื้อหาสัปดาห์ที่ 1-6
2. นักเรียนทบทวนปฏิบัติท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง ทำจีบหลัง ทำวงบน ทำปั้นข้าว
เหนียว ทำยิงธนูให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะเชิง
3. นักเรียนทบทวนปฏิบัติท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง ทำจีบหลัง ทำวงบน ทำปั้นข้าว
เหนียว ทำยิงธนูให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะเชิงตาม เทปเพลงที่ครูเปิดให้

5.สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิจังหวัดเชียงใหม่
2. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงประกอบจังหวัดเชียงใหม่
3. กลอง

6.การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียน
3. สังเกตการปฏิบัติทำรำทำสวดสร้อยมาลาแปลง ทำจีบหลัง ทำวงบน ทำปั้นข้าวเหนียว ทำยิงธนู ว่าสัมพันธ์กับการใช้ทำประกอบจังหวัดเชียงใหม่หรือไม่

* **หมายเหตุ** สัปดาห์ที่ 8 และ 9 สอบภาคความรู้และสอบปฏิบัติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

เรื่อง การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือ, จังหวะ ตี๋ นง

สัปดาห์ที่๑ วันที่ ๔ – ๘ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อย่อย การใช้ทำประกอบจังหวะ ตี๋ นง

จัดทำแผนการเรียนรู้ โดย อาจารย์ สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

สาระที่ ๓ นาฏศิลป์

เวลา ๙ สัปดาห์

1. แนวคิด

การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือเรียกว่า ฟ้อน มีลักษณะของการแสดงที่ใช้ผู้แสดงหลายคนรำทำท่าทางเหมือนกัน การแต่งกายเหมือนกัน มีการแปรแถวแปรขบวน มีจังหวะและลีลาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ

จังหวะ ตี๋ นง เป็นจังหวะพื้นเมืองภาคเหนือ ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างช้าและสามารถทำท่ารำประเพลงได้อย่างอ่อนช้อย สวยงาม

2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรักชื่นชมการแสดงพื้นเมืองของไทยพื้นเมือง
2. นักเรียนได้รู้จักจังหวะ ตี๋ นง ซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองของภาคเหนือ
3. นักเรียนสามารถใช้ทำประกอบตามจังหวะ ตี๋ นง ได้ถูกต้อง

3. สาระการเรียนรู้

1. จังหวะตี๋ นง

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

- นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงการแสดงพื้นเมืองภาคต่างๆ ของไทย
- นักเรียนดูภาพการแสดงพื้นเมืองที่ครูนำมาเป็นสื่อและแสดงให้ดู
- ร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพ
- ครูพูดต่อว่า วันนี้เราจะมาเรียนจังหวะ ตี๋ นง ของภาคเหนือ

ขั้นสอน

- ครูติดแผนภูมิจังหวะ ตี๋ นง

ตี๋	แซ่	ตี๋	นง
-----	-----	-----	----

- ครูตบมือ ตรงกับคำว่า **นาง** แล้วแยกมือ ตรงกับคำว่า **แซ่**
- นักเรียนสังเกตการตบจังหวะ ตี๋ง นาง ของครู
- นักเรียนตบจังหวะ ตี๋ง นาง ตามครู
- นักเรียนและครูตบจังหวะ ตี๋ง นาง พร้อมกัน
- ครูสาธิตการใช้เท้าประกอบจังหวะ ตี๋ง นาง ดังนี้

ตี๋ก	แซ่	ตี๋ง	นาง
	ย่อเข้าทั้งสอง		วางส้นเท้าขวายืนไปข้างหน้า

- นักเรียนฝึกปฏิบัติการใช้เท้าประกอบจังหวะ ตี๋ง นาง
- นักเรียนฝึกปฏิบัติการใช้เท้าประกอบจังหวะ ตี๋ง นาง ตาม เทปDเพลงที่ครูเปิดให้
- แบ่งกลุ่มๆละ 6 คนสลับกันปฏิบัติการใช้เท้าประกอบจังหวะ ตี๋ง นาง
- ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประเมินผลแก้ไขข้อที่บกพร่อง

5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิจังหวะ ตี๋ง นาง
2. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงประกอบจังหวะตี๋ก แซ่ ตี๋ง นาง
3. ภาพการแสดงพื้นเมืองภาคต่าง ๆ
4. ภาพการแต่งกาย
5. กลอง

6. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียน
3. สังเกตการณ้ปฏิบัติเท้าประกอบจังหวะ ตี๋ง นาง ของนักเรียนว่าถูกต้องหรือไม่

แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง จังหวะ ตี๋ นง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
สาระที่ ๓ นาฏศิลป์
เวลา ๙ สัปดาห์

สัปดาห์ที่ ๒ วันที่ ๑๑ – ๑๕ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อย่อย การปฏิบัติทำรำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลงประกอบจังหวะ ตี๋ นง

จัดทำแผนการเรียนรู้ โดย อาจารย์ สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

1. แนวคิด

จังหวะช่วยให้การเคลื่อนไหวสวยงามขึ้น เพลงแต่ละเพลงจะมีจังหวะที่แตกต่างกันไปตามจังหวะช้าหรือเร็ว

จังหวะตี๋ แต่ ตี๋ นง เป็นจังหวะพื้นเมืองภาคเหนือ ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างช้าและสามารถทำทำรำประเพลงได้อย่างอ่อนช้อย สวยงาม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมการแสดงพื้นเมืองของไทย
2. นักเรียนได้รู้จักจังหวะ ตี๋ นง ซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองของภาคเหนือ
3. นักเรียนสามารถใช้ท่าประกอบตามจังหวะตี๋ นง ได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติทำรำทำสอดสร้อยมาลาแปลง ได้ถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้

เท้า

3. สาระการเรียนรู้

1. จังหวะ ตี๋ นง
2. ทำรำทำสอดสร้อยมาลาแปลง

สภานโยบาย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ทบทวนเนื้อหาสัปดาห์ที่ 1
2. ครูสาธิตการปฏิบัติท่ารำทำสอดสร้อยมาลาแปลงประกอบการใช้ทำให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

วิธีปฏิบัติท่ารำทำสอดสร้อยมาลาแปลง

ท่ารำ

ท่ารำ (ทำสอดสร้อยมาลาแปลง)

มือขวาดั้งวาง มือซ้ายจีบหงาย เอียง
ศีรษะด้านวง ตะเท้าซ้าย (ปฏิบัติทำสอด
สร้อยมาลาแปลงสลับขาซ้ายจนจบ
จังหวะ)

3. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลงให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะ
ตั้ง นง
4. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลงให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะ
ตั้ง นง ตาม เทปเพลงที่ครูเปิดให้
5. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คนสลับกันแสดงท่ารำทำสอดสร้อยมาลาแปลง ประกอบจังหวะ ตั้ง นง
ทีละกลุ่ม
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันประเมินผลแก้ไขข้อที่
บกพร่อง

5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิจังหวะ ตั้ง นง
2. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงประกอบจังหวะ ตั้ง นง
3. กลอง
4. ภาพท่ารำทำสอดสร้อยมาลาแปลง

6. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียน
3. สังเกตการปฏิบัติท่ารำท่าสอดสร้อยมาลาแปลงประกอบจังหวะ ตีง นง ของนักเรียนว่าถูกต้อง และสัมพันธ์กับการใช้เท้าหรือไม่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง จังหวะ ตี๋ นง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
สาระที่ ๓ นาฏศิลป์
เวลา ๙ สัปดาห์

สัปดาห์ที่ ๓ วันที่ ๑๘ – ๒๒ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อย่อย การปฏิบัติท่ารำ ท่า จีบหลัง ประกอบจังหวะ ตี๋ นง

จัดทำแผนการเรียนรู้ โดย อาจารย์ สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

1. แนวคิด

จังหวะช่วยให้การเคลื่อนไหวสวยงามขึ้น เพลงแต่ละเพลงจะมีจังหวะที่แตกต่างกันไปตามจังหวะช้าหรือเร็ว

จังหวะตี๋ นงเป็นจังหวะพื้นเมืองภาคเหนือ ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างช้าและสามารถทำท่ารำประเพลงได้อย่างอ่อนช้อย สวยงาม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมการแสดงพื้นเมืองของไทย
2. นักเรียนได้รู้จักจังหวะตี๋ นง ซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองของภาคเหนือ
3. นักเรียนสามารถใช้ท่าประกอบตามจังหวะตี๋ นงได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำท่าจีบหลัง ได้ถูกต้องลงจังหวะ

3. สาระการเรียนรู้

1. จังหวะตี๋ นง
2. ท่ารำ ท่าจีบหลัง

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ทบทวนเนื้อหาสัปดาห์ที่ 1-2
2. ครูสาธิตการปฏิบัติท่ารำท่าจีบหลังประกอบการใช้ท่าให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

วิธีปฏิบัติท่ารำท่าจีบหลัง

ท่ารำ

ท่าจีบหลัง

มีทั้งสองจีบหลังเอียงศีรษะขวา ตะเท้าซ้าย

3. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำท่าจีบหลังให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะตั้ง นง
4. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำท่าจีบหลังให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะ ตั้ง นงตาม เทปเพลงที่ครูเปิดให้
5. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คนสลับกันแสดงท่ารำท่าจีบหลังประกอบจังหวะ ตั้ง นง ทีละกลุ่ม
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันประเมินผลแก้ไขข้อที่บกพร่อง

7. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิจังหวะ ตั้ง นง
2. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงประกอบจังหวะ ตั้ง นง
3. กลอง
4. ภาพท่ารำ ท่าจีบหลัง

8. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียน
3. สังเกตการปฏิบัติท่ารำท่าจีบหลังประกอบจังหวะ ตั้ง นงของนักเรียนว่าถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้เท้าหรือไม่

แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง จังหวะ ตี๋ นง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
สาระที่ ๓ นาฏศิลป์
เวลา ๙ สัปดาห์

สัปดาห์ที่ ๔ วันที่ ๒๕ – ๒๙ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อย่อย การปฏิบัติท่ารำ ท่าวงบนประกอบจังหวะ ตี๋ นง

จัดทำแผนการเรียนรู้ โดย อาจารย์ สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

1. แนวคิด

จังหวะช่วยให้การเคลื่อนไหวสวยงามขึ้น เพลงแต่ละเพลงจะมีจังหวะที่แตกต่างกันไปตามจังหวะช้าหรือเร็ว

จังหวะ ตี๋ นง เป็นจังหวะพื้นเมืองภาคเหนือ ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างช้าและสามารถทำท่ารำประเพลงได้อย่างอ่อนช้อย สวยงาม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมการแสดงพื้นเมืองของไทย
2. นักเรียนได้รู้จักจังหวะ ตี๋ นง ซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองของภาคเหนือ
3. นักเรียนสามารถใช้ท่าประกอบตามจังหวะ ตี๋ นง ได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำท่าวงบน ได้ถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้เท้า

3. สาระการเรียนรู้

1. จังหวะ ตี๋ นง
2. ท่ารำ ท่าวงบน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ทบทวนเนื้อหาสัปดาห์ที่ 1-3
2. ครูสาธิตการปฏิบัติท่ารำวงบนประกอบการใช้ท่าให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

วิธีปฏิบัติท่ารำ ท่าวงบน

ท่ารำ

ท่ารำ ท่าวงบน

มือทั้งสองตั้งวงระดับวงบน ก้าวเท้าซ้าย
แตะเท้าขวา

3. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำ ท่าวงบนให้สัมพันธ์กับการใช้ท่าประกอบจังหวะ ตีง นง
- นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำ ท่าวงบนให้สัมพันธ์กับการใช้ท่าประกอบจังหวะ ตีง นง ตาม
เทปเพลงที่ครูเปิดให้
4. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คนสลับกันแสดงท่ารำ ท่าวงบนประกอบจังหวะ ตีง นง ทีละกลุ่ม
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันประเมินผลแก้ไขข้อที่
บกพร่อง

5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิจังหวะ ตีง นง
2. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงประกอบจังหวะ ตีง นง
3. กลอง
4. ภาพท่ารำ ท่าวงบน

6. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียน
3. สังเกตการปฏิบัติท่ารำ ท่าวงบนประกอบจังหวะ ตีง นง ของนักเรียนว่าถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้เท้าหรือไม่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง จังหวะ ตี๋ นง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
สาระที่ ๓ นาฏศิลป์
เวลา ๙ สัปดาห์

สัปดาห์ที่ ๕ วันที่ ๒ – ๖ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อย่อย การปฏิบัติท่ารำ ทำบิดบัวบาน ประกอบจังหวะ ตี๋ นง

จัดทำแผนการเรียนรู้ โดย อาจารย์ สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

1. แนวคิด

จังหวะช่วยให้การเคลื่อนไหวสวยงามขึ้น เพลงแต่ละเพลงจะมีจังหวะที่แตกต่างกันไปตามจังหวะช้าหรือเร็ว

จังหวะ ตี๋ นง เป็นจังหวะพื้นเมืองภาคเหนือ ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างช้าและสามารถทำท่ารำประเพลงได้อย่างอ่อนช้อย สวยงาม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมการแสดงพื้นเมืองของไทย
2. นักเรียนได้รู้จักจังหวะ ตี๋ นง ซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองของภาคเหนือ
3. นักเรียนสามารถใช้ท่าประกอบตามจังหวะ ตี๋ นง ได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำ ทำบิดบัวบาน ได้ถูกต้องสัมพันธ์กับการใช้เท้าหรือไม่

3. สาระการเรียนรู้

1. จังหวะ ตี๋ นง
2. ท่ารำ ทำบิดบัวบาน

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ทบทวนเนื้อหาสัปดาห์ที่ 1-4
2. ครูสาธิตการปฏิบัติท่ารำ ทำบิดบัวบานประกอบการใช้เท้าให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

วิธีปฏิบัติท่ารำ ทำบิดบัวบาน

ท่ารำ

ท่าบิดบัวบาน

มือทั้งสองจีบคว่ำยื่นไปข้างหน้าให้หลัง
มือชนกันตรงข้อมือ บิดมือไปทางขวา
เอียงศีรษะขวา บิดมือไปทางซ้ายเอียง
ศีรษะซ้าย

3. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำ ทำบิดบัวบานให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะ ตีง นง
4. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำ ทำบิดบัวบานให้สัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะ ตีง นง ตาม
เทพเพลงที่ครูเปิดให้
5. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คนสลับกันแสดงท่ารำ ทำบิดบัวบานประกอบจังหวะ ตีง นง
ทีละกลุ่ม
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันประเมินผลแก้ไขข้อที่
บกพร่อง

5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิจังหวะ ตีง นง
2. เครื่องเล่นเทพและเทพเพลงประกอบจังหวะ ตีง นง
3. กลอง
4. ภาพท่ารำ ทำบิดบัวบาน

6. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียน
3. สังเกตการปฏิบัติท่ารำ ท่าบิดบัวบานประกอบจังหวะ ตั้ง นงของนักเรียนว่าถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้เท้าหรือไม่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง จังหวะ ตีง นง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
สาระที่ ๓ นาฏศิลป์
เวลา ๙ สัปดาห์

สัปดาห์ที่ ๖ วันที่ ๙ – ๑๓ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อย่อย การปฏิบัติท่ารำ ท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ ประกอบจังหวะ ตีง นง
จัดทำแผนการเรียนรู้โดย อาจารย์ สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

1. แนวคิด

จังหวะช่วยให้การเคลื่อนไหวสวยงามขึ้น เพลงแต่ละเพลงจะมีจังหวะที่แตกต่างกันไปตาม
จังหวะช้าหรือเร็ว

จังหวะ ตีง นง เป็นจังหวะพื้นเมืองภาคเหนือ ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างช้าและสามารถทำท่า
รำประเพลงได้อย่างอ่อนช้อย สวยงาม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมการแสดงพื้นเมืองของไทย
2. นักเรียนได้รู้จักจังหวะ ตีง นง ซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองของภาคเหนือ
3. นักเรียนสามารถใช้ท่าประกอบตามจังหวะ ตีง นง ได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำ ท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ ได้ถูกต้องสัมพันธ์กับการใช้
เท้า

3. สาระการเรียนรู้

1. จังหวะ ตีง นง
2. ท่ารำ ท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ทบทวนเนื้อหาสัปดาห์ที่ 1-5
2. ครูสาธิตการปฏิบัติท่ารำ ท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ ประกอบการใช้เท้าให้สัมพันธ์กัน
ดังนี้

วิธีปฏิบัติท่ารำ ท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ

ท่ารำ

ท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ

มือขวาแบระดับศีรษะ มือซ้ายจับสังหลัง
ผสมทำย่อเข้าเอียงขวา สลับปฏิบัติท่า
ดังกล่าวขวา ซ้าย จนจบจังหวะ

3. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำ ท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ ให้สัมพันธ์กับการใช้เท้า ประกอบจังหวะ ตีง นง
4. นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำ ท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ ให้สัมพันธ์กับการใช้เท้า ประกอบจังหวะ ตีง นง ตาม เทปเพลงที่ครูเปิดให้
5. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คนสลับกันแสดงท่ารำ ท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ ประกอบจังหวะ ตีง นง ทีละกลุ่ม
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันประเมินผลแก้ไขข้อที่บกพร่อง

5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิจังหวะ ตีง นง
2. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงประกอบจังหวะ ตีง นง
3. กลอง
4. ภาพท่ารำแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ

6. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียน
3. สังเกตการปฏิบัติท่ารำ ท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ ประกอบจังหวะ ตีง นง ของนักเรียนว่าถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้เท้าหรือไม่

แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง จังหวะ ตี๋ง นง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
สาระที่ ๓ นาฏศิลป์
เวลา ๙ สัปดาห์

สัปดาห์ที่ ๗ วันที่ ๑๖ – ๒๐ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อย่อย ทบทวนการปฏิบัติท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง จีบหลัง ท่าวงบน ท่าบิดบัว
บาน ท่าท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ ประกอบจังหวะ ตี๋ง นง
จัดทำแผนการเรียนรู้ โดย อาจารย์ สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

1. แนวคิด

จังหวะช่วยให้การเคลื่อนไหวสวยงามขึ้น เพลงแต่ละเพลงจะมีจังหวะที่แตกต่างกันไปตาม
จังหวะช้าหรือเร็ว

จังหวะ ตี๋ง นงเป็นจังหวะพื้นเมืองภาคเหนือ ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างช้าและสามารถทำท่า
รำประเพลงได้อย่างอ่อนช้อย สวยงาม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมการแสดงพื้นเมืองของไทย
2. นักเรียนได้รู้จักจังหวะ ตี๋ง นง ซึ่งเป็นจังหวะพื้นเมืองของภาคเหนือ
3. นักเรียนสามารถใช้ท่าประกอบตามจังหวะ ตี๋ง นงได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำทำสอดสร้อยมาลาแปลง ท่าจีบหลัง ท่าวงบน ท่าบิดบัวบาน
ท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ ได้ถูกต้องลัดลัมพันธ์กับการใช้เท้า

3. สาระการเรียนรู้

1. จังหวะ ตี๋ง นง
2. ท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง ท่าจีบหลัง ท่าวงบน ท่าบิดบัวบาน
ท่าแบมือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ทบทวนเนื้อหาสัปดาห์ที่ 1-6
2. นักเรียนทบทวนปฏิบัติท่ารำ ทำสอดสร้อยมาลาแปลง ท่าจีบหลัง ท่าวงบน ท่าบิดบัวบาน ท่าแบ
มือหงายงอข้อศอกระดับศีรษะ ให้ลัดลัมพันธ์กับการใช้เท้าประกอบจังหวะ ตี๋ง นง ตามเทป เพลงที่ครู
เปิดให้

5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิจังหวัด ตี๋ง นง
2. เครื่องเล่นเทปและเทปเพลงประกอบจังหวัด ตี๋ง นง
3. กลอง

6. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจของนักเรียน
3. สังเกตการปฏิบัติทำรำทำสอดสร้อยมาลาแปลง ทำจีบหลัง ทำวงบน ทำบิดบัวบาน
ทำแบมือหงายขอข้อศอกระดับศีรษะ ประกอบจังหวัด ตี๋ง นงของนักเรียนว่าถูกต้องและสัมพันธ์กับการใช้เท้าหรือไม่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ มีลักษณะเฉพาะอันสัมพันธ์กับท้องถิ่น แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างวิถีชีวิตของผู้คนกับศิลปะการดนตรีเป็นอย่างดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนบอกชื่อของเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือตามที่ได้เห็นจากแผ่นภาพได้
๒. นักเรียนสามารถระบุชื่อเรียกเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ ตามเสียงที่ได้ยินจากแถบบันทึกเสียงได้
๓. นักเรียนสามารถบอกความแตกต่างระหว่างเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือกับเครื่องดนตรีภาคอื่นๆ ของประเทศได้

สาระการเรียนรู้

เครื่องดนตรี (Musical Instrument) เป็นอุปกรณ์สำคัญในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ทักษะที่ใช้ในการบรรเลงทำให้การสื่อสารทางดนตรีครบถ้วนสมบูรณ์

เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือเป็นเครื่องดนตรีในท้องถิ่นที่สัมพันธ์กันกับวิถีชีวิตของผู้คนในทุกแห่งทุกมุมตั้งแต่เกิดจนกระทั่งวายุขันธ์

เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ (ลานนา)

- พิณเป็ยะ

<http://203.172.212.131/banchob/art/Thailns/img/mpinpia.jpg>

เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย มีกะโหลกเสียง ใช้นิ้วมือทำให้สายสะเทือนเพื่อให้เกิดเสียง มีเสียงกังวานไพเราะ นิยมใช้ในการเกี่ยวพาราดี

- ซึง

school.obec.go.th

เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ใช้การดีดทำให้เกิดการสั่นสะเทือน มักใช้ในการขับ
ซอ

- สะล้อ

www.geocities.com

เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี ใช้ในการซอเพลงต่างๆ

- ปี่จุมหรือปี่จุ่ม

www.skn.ac.th/skl/skn422/dontri/p4.jpg

เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า มีน้ำเสียงไพเราะ

นอกจากนี้ยังมีเครื่องประกอบจังหวะ อาทิเช่น กลองตั้งนาง กลองตะไลด์โป้ด กลองเต่งถึง

กลองสะบัดชัย เป็นต้น

กลองตั้งนาง

<http://www.culture.go.th>

กลองตะไลด์โปด

<http://www.culture.go.th>

กลองเต่งถึง

<http://www.culture.go.th>

กลองสะบัดชัย

http://www.rsv.ac.th/activities/images_upload_answer/200611201351111.jpg

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนเข้าห้องเรียนโดยย่อทำให้ลงจังหวะกลองตามที่ได้ยิน
๒. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับจังหวัดต่างๆ ทางภาคเหนือของประเทศไทย โดยมุ่งเน้นไปที่ด้านศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดจนวิถีชีวิตของคนในภาคเหนือ

ขั้นสอน

๑. นักเรียนดู สังกะสี และจดจำชื่อของเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือชนิดต่างๆ ทั้งจากรูปภาพและจากเครื่องดนตรีจริง พร้อมอภิปรายถึงลักษณะของเครื่องดนตรีต่างๆ
๒. นักเรียนฟังเสียงเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือแต่ละชนิด จากนั้นร่วมกันฟังเพลงและตอบชื่อเครื่องดนตรีที่ตนได้ยินจากบทเพลง
๓. นักเรียนลองเล่นเครื่องดนตรีที่ครูได้จัดเตรียมไว้ทีละกลุ่ม จากนั้นอภิปรายถึงวิธีการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือแต่ละชิ้น
๔. ครูและนักเรียนร่วมกันจำแนกเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือที่เตรียมไว้ออกเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า

ขั้นสรุป

๑. นักเรียนบอกชื่อเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือทั้งจากรูปภาพและจากเครื่องดนตรีจริงอีกครั้ง พร้อมทั้งบอกประเภทของเครื่องดนตรี
๒. นักเรียนฟังเพลงพื้นเมืองภาคเหนือ

การวัดผล

๑. การตอบชื่อเครื่องดนตรีของนักเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง เพลงพื้นเมืองภาคเหนือ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

ดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือเป็นดนตรีพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของผู้คนรวมทั้งศิลปวัฒนธรรมในแขนงอื่นๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนร้องเพลงแอ่วลานนาได้
๒. นักเรียนทำ Body percussion ตามจังหวะของเพลงแอ่วลานนาได้
๓. นักเรียนสามารถบอกลักษณะเด่นของเพลงพื้นเมืองภาคเหนือได้

สาระการเรียนรู้

ดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือเป็นดนตรีพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์และขนบเป็นของตนเอง ทั้งระเบียบวิธีการบรรเลง การจัดวง นอกจากนั้นดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือยังมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของผู้คนภาคเหนือเป็นอย่างมาก

ดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือนั้นมีความหลากหลาย ทั้งด้านจังหวะ วงดนตรีที่ใช้บรรเลง หรือประเภทของบทเพลง แต่ส่วนใหญ่มักใช้เครื่องดนตรีพื้นเมืองในการบรรเลง หากเป็นเพลงร้อง เนื้อร้องที่ใช้ในบทเพลงมักเป็นภาษาท้องถิ่น

เพลงแอ่วลานนา

๑. เจริญ มา แอ่ว ลาน - นา ชม ภู ผา พง ไพร
 ๕. เพลิน ล - นุก สุข ใจ มวล ไม้ ดอก แลน งาม

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนเข้าห้องเรียนโดยย่อทำให้ลงจังหวะกลองตามที่ได้ยิน
๒. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับภาษาไทยลานนา

ขั้นสอน

๑. นักเรียนฟังเพลงหรือภูมูทัยและร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะต่างๆ ของบทเพลง
 ๒. นักเรียนฟังเพลงปั่นฝ้ายและร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะต่างๆ ของบทเพลง
 ๓. นักเรียนฟังเพลงล่องแม่ปิงและร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะต่างๆ ของบทเพลง
 ๔. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะต่างๆ รวมทั้งความเหมือนและแตกต่างของบทเพลงทั้งสามเพลง
 ๕. นักเรียนอ่านเนื้อเพลงแฉ่วลานนาและอภิปรายถึงความหมายของบทเพลงและสถานที่ท่องเที่ยวทางภาคเหนือของประเทศไทย
 ๖. นักเรียนฟังเพลงแฉ่วลานนาและร้องตาม เมื่อร้องได้ทั้งหมดจึงร้องพร้อมกับเป็ยโน
 ๗. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะของเพลงแฉ่วลานนา
 ๘. นักเรียนสร้างสรรค์ Body percussion ตามจังหวะของบทเพลงแฉ่วลานนา
 ๙. นักเรียนอ่านโน้ตเพลงแฉ่วลานนาจากบรรทัดห้าเส้น พร้อมตบจังหวะตามบทเพลง
- ### ขั้นสรุป
๑. นักเรียนร้องเพลงแฉ่วลานนาพร้อมเป็ยโน
 ๒. นักเรียนปฏิบัติ Body percussion ตามจังหวะของบทเพลงแฉ่วลานนา
 ๓. ครูและนักเรียนอภิปรายถึงลักษณะเพลงพื้นเมืองภาคเหนือ

การวัดผล

๑. สังเกตการร้องเพลงแฉ่วลานนาของนักเรียน
๒. สังเกตการทำ Body percussion ตามจังหวะของเพลงแฉ่วลานนาของนักเรียน
๓. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะของเพลงพื้นเมืองภาคเหนือของนักเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

เครื่องหมายกำหนดจังหวะเป็นเครื่องหมายทางดนตรีที่ใช้บอกจำนวนจังหวะและตัวโน้ตในแต่ละห้องเพลง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนบอกจำนวนจังหวะในห้องเพลงที่มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2/4 ได้
๒. นักเรียนบอกจำนวนจังหวะในห้องเพลงที่มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 หรือ C ได้

สาระการเรียนรู้

เครื่องหมายกำหนดจังหวะเป็นเครื่องหมายทางดนตรีที่ใช้บอกจำนวนจังหวะและตัวโน้ตในแต่ละห้องเพลง โดยเครื่องหมายกำหนดจังหวะมีทั้งแบบตัวเลขและแบบสัญลักษณ์ ในแบบตัวเลขมีลักษณะเป็นตัวเลขสองส่วน ลักษณะคล้ายเลขเศษส่วนซึ่งไม่มีเส้นขีดคั่นกลาง โดยเลขตัวบนหมายถึงจำนวนจังหวะในแต่ละห้องเพลง เช่น หากเลขด้านบนเป็นเลข ๒ หมายความว่าในหนึ่งห้องมี ๒ จังหวะ เป็นต้น ส่วนเลขด้านล่างใช้แทนตัวโน้ตที่มีค่าเท่ากับ ๑ จังหวะ เช่น เลข ๔ หมายถึงโน้ตตัวดำ หากนำตัวเลขทั้งสองส่วนมาแปลความหมายรวมกันจะแปลความหมายได้ดังนี้

- 2/4 หมายถึง ในหนึ่งห้องมี ๒ จังหวะ และโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ ๑ จังหวะ ดังนั้นในหนึ่งห้องจะมีตัวดำ ๒ ตัว
- 4/4 หมายถึง ในหนึ่งห้องมี ๔ จังหวะ และโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ ๑ จังหวะ ดังนั้นในหนึ่งห้องจะมีตัวดำ ๔ ตัว ซึ่งในบางครั้งจะใช้สัญลักษณ์ C แทนเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนเข้าห้องเรียนโดยย่อเท้าให้ลงจังหวะกลองตามที่ได้ยิน
๒. นักเรียนร้องเพลงแฉ่วลานนาพร้อมเป็ยโน
๓. นักเรียนทบทวนค่าของโน้ตตัวกลม ตัวขาว ตัวดำ และตัวเข็บบัตช์ั้นเดียว

ขั้นสอน

๑. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะเพลงแอ่วลานนา
๒. นักเรียนสร้างสรรค์ Body percussion ตามจังหวะเพลงแอ่วลานนา
๓. นักเรียนสังเกตและอภิปรายจำนวนโน้ตและจำนวนจังหวะในแต่ละห้องเพลงของเพลงแอ่วลานนา
๔. นักเรียนสังเกตโน้ตเพลงในหนึ่งห้องเพลงของอัตราจังหวะ 2/4 และ 4/4 ครูยกตัวอย่าง
๕. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความสัมพันธ์ระหว่างเลขตัวบนของเครื่องหมายกำหนดจังหวะกับจำนวนจังหวะในหนึ่งห้องเพลง
๖. นักเรียนเติมโน้ตตัวขาว ตัวดำ และตัวเข็บบั๊ตขึ้นเดียว ลงในห้องเพลงที่มีอัตราจังหวะ 2/4 และ 4/4 และอ่านโน้ตที่ได้เติมลงไป
๗. นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะต่างๆ ที่ได้เติมลงไป
๘. นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะเพลงแอ่วลานนา
๙. แบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งร้องเพลงแอ่วลานนา กลุ่มที่สองปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะเพลงแอ่วลานนา จากนั้นสลับกลุ่มกัน

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของเครื่องหมายกำหนดจังหวะ
๒. นักเรียนร้องเพลงแอ่วลานนาพร้อมเปียโน

การวัดผล

๑. การตอบคำถามเรื่องจำนวนจังหวะในห้องเพลงที่มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2/4 ของนักเรียน
๒. การตอบคำถามเรื่องจำนวนจังหวะในห้องเพลงที่มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 หรือ C ของนักเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา เป็นรูปแบบจังหวะที่อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 โดยประกอบด้วยโน้ตตัวดำ ๔ ตัว

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา ได้
๒. นักเรียนปฏิบัติจังหวะ ทา ทา ทา ทา ได้

สาระการเรียนรู้

รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา เป็นรูปแบบจังหวะที่อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 เขียนด้วยสัญลักษณ์

c | | | |

โดยโน้ตก้านแต่ละโน้ตจะมีค่าเท่ากับตัวดำหนึ่งตัว เมื่ออ่านให้ออกเสียงว่า ทา ดังนั้นเมื่อมีโน้ตก้านทั้งหมด ๔ โน้ต จึง อ่านว่า ทา ทา ทา ทา โดยโน้ตทาแต่ละโน้ตจะมีค่าเท่ากับหนึ่งจังหวะ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา สามารถเขียนแทนด้วยโน้ตตัวดำได้ดังนี้

c ♩ ♩ ♩ ♩ |

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนเข้าห้องเรียนโดยย่อเท้าให้ลงจังหวะกลองตามที่ได้ยิน
๒. นักเรียนร้องเพลงแฉ่วลานนาพร้อมเปียโน

ขั้นสอน

๑. นักเรียนทบทวนความหมายของเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2/4 และ 4/4
๒. นักเรียนตบจังหวะ ทา ทา ทา ทา ตามครู
๓. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา

๔. นักเรียนและครูร่วมกันสร้างสรรค์รูปแบบ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
 ๕. แบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา กลุ่มสองปฏิบัติ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา โดยให้ทั้งสองกลุ่มปฏิบัติสลับกันไปทีละชุดของจังหวะ จากนั้นสลับกลุ่มกัน
 ๖. นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
 ๗. แบ่งนักเรียนเป็นสามกลุ่ม กลุ่มหนึ่งอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา กลุ่มสองปฏิบัติ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา กลุ่มสามปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา ทั้งสามกลุ่มปฏิบัติสลับกันไปทีละชุดของจังหวะ จากนั้นสลับกลุ่ม
 ๘. นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติจังหวะ ทา ทา ทา ทา เมื่อครูเลือก โดยครูอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา เมื่ออ่านจบนักเรียนกลุ่มที่ถูกเลือกปฏิบัติจังหวะ ทา ทา ทา ทา ต่อทันทีหนึ่งชุด จากนั้นทำสลับไปมาระหว่างครูและนักเรียนทั้งสามกลุ่ม
- ขั้นสรุป
๑. นักเรียนอ่านโน้ตรูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา พร้อมกัน

การวัดผล

๑. สังเกตการอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา ได้
๒. สังเกตการปฏิบัติจังหวะ ทา ทา ทา ทา ได้

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง
รูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด, หยุด หยุด หยุด ทา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

รูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด เป็นรูปแบบจังหวะที่อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 โดยประกอบด้วยโน้ตตัวหยุดตัวดำ โน้ตตัวดำ และโน้ตตัวหยุดตัวดำ ๒ ตัว ส่วนรูปแบบจังหวะ หยุด หยุด ทา เป็นรูปแบบจังหวะที่อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 โดยประกอบด้วยโน้ตตัวหยุดตัวดำ ๓ ตัว และโน้ตตัวดำ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด และ หยุด หยุด หยุด ทา ได้
๒. นักเรียนปฏิบัติจังหวะหยุด ทา หยุด หยุด และ หยุด หยุด หยุด ทา ได้

สาระการเรียนรู้

รูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด และ หยุด หยุด หยุด ทา เป็นรูปแบบจังหวะที่อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 เขียนด้วยสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

รูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด

๐ ๕ | ๕ ๕ |

รูปแบบจังหวะ หยุด หยุด หยุด ทา

๐ ๕ ๕ ๕ | |

โดยโน้ตกำหนดค่าเท่ากับตัวดำหนึ่งตัว เมื่ออ่านให้ออกเสียงว่า ทา ส่วนโน้ตตัวหยุดตัวดำนั้นมีค่าโน้ตเท่ากับโน้ตตัวดำเช่นกันแต่เมื่ออ่านจะไม่อ่านออกเสียง โดยอาจใช้วิธีนี้ก็คือคำว่าหยุดในใจ รูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด และ หยุด หยุด หยุด ทา สามารถเขียนแทนด้วยโน้ตตัวดำได้ดังนี้

รูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด

๐ ๕ ♩ ๕ ๕ |

รูปแบบจังหวะ หยุด หยุด หยุด ทา

๐ ๕ ๕ ๕ ♩ |

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนเข้าห้องเรียนโดยย่อท่าให้ลงจังหวะกลองตามที่ได้ยิน
๒. นักเรียนร้องเพลงแฉ่วลานนาพร้อมเป็โน
๓. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา

ขั้นสอน

๑. นักเรียนตบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด ตามครู โดยครูใช้การกระดกข้อมือแทนตัวหยุด ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมองเห็นจังหวะ แต่ไม่ได้ยินเสียงที่เกิดขึ้น
๒. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด โดยเมื่ออ่านโน้ตตัวหยุดให้นักเรียนไม่ออกเสียง
๓. นักเรียนและครูร่วมกันสร้างสรรค์รูปแบบ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด
๔. นักเรียนตบจังหวะ หยุด หยุด หยุด ทา ตามครู
๕. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ หยุด หยุด หยุด ทา
๖. นักเรียนและครูร่วมกันสร้างสรรค์รูปแบบ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ หยุด หยุด ทา
๗. แบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งตบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด กลุ่มสองตบจังหวะ หยุด หยุด หยุด ทา โดยให้ทั้งสองกลุ่มปฏิบัติสลับกันไปทีละชุดของจังหวะ จากนั้นสลับกลุ่มกัน
๘. นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด
๙. นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ หยุด หยุด หยุด ทา
๑๐. แบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด กลุ่มสองปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ หยุด หยุด หยุด ทา โดยให้ทั้งสองกลุ่มปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะของกลุ่มตนเองเมื่อครูเลือก โดยครูตบจังหวะ ทา ทา ทา ทา จากนั้นกลุ่มที่ถูกเลือกปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะของกลุ่มตนเองหนึ่งชุด จากนั้นทำสลับไปมาระหว่างครูและนักเรียนทั้งสองกลุ่ม

ขั้นสรุป

๑. นักเรียนอ่านโน้ตรูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด หยุด
๒. นักเรียนอ่านโน้ตรูปแบบจังหวะ หยุด หยุด หยุด ทา

การวัดผล

๑. สังเกตการอ่านไน้ตจ้งหวะ หยุด ทา หยุด หยุด และ หยุด หยุด หยุด ทา
๒. สังเกตการปฏิบัติจ้งหวะ หยุด ทา หยุด หยุด และ หยุด หยุด หยุด ทา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง
รูปแบบจังหวะ หยุด หยุด ทา หยุด, หยุด ทา หยุด ทา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

รูปแบบจังหวะ หยุด หยุด ทา หยุด เป็นรูปแบบจังหวะที่อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 โดยประกอบด้วยโน้ตตัวหยุดตัวดำ ๒ ตัว โน้ตตัวดำ และโน้ตตัวหยุดตัวดำ ส่วนรูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด ทา เป็นรูปแบบจังหวะที่อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 โดยประกอบด้วยโน้ตตัวหยุดตัวดำ โน้ตตัวดำ โน้ตตัวหยุดตัวดำและโน้ตตัวดำ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ หยุด หยุด ทา หยุด และ หยุด ทา หยุด ทา ได้
๒. นักเรียนปฏิบัติจังหวะหยุด หยุด หยุด ทา หยุด และ หยุด ทา หยุด ทา ได้

สาระการเรียนรู้

รูปแบบจังหวะ หยุด หยุด ทา หยุด และ หยุด ทา หยุด ทา เป็นรูปแบบจังหวะที่อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 เขียนด้วยสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

รูปแบบจังหวะ หยุด หยุด ทา หยุด

$\text{c} \quad \text{๕} \quad \text{๕} \quad | \quad \text{๕} \quad |$

รูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด ทา

$\text{c} \quad \text{๕} \quad | \quad \text{๕} \quad |$

โดยโน้ตกำหนดจะมีค่าเท่ากับตัวดำหนึ่งตัว เมื่ออ่านให้ออกเสียงว่า ทา ส่วนโน้ตตัวหยุดตัวดำ นั้นมีค่าโน้ตเท่ากับโน้ตตัวดำเช่นกันแต่เมื่ออ่านจะไม่อ่านออกเสียง โดยอาจใช้วิธีนี้ก็คือคำว่าหยุดในใจ รูปแบบจังหวะ หยุด หยุด ทา หยุด และ หยุด ทา หยุด ทา สามารถเขียนแทนด้วยโน้ตตัวดำได้ดังนี้

รูปแบบจังหวะ หยุด หยุด ทา หยุด

$\text{c} \quad \text{๕} \quad \text{๕} \quad \text{♪} \quad \text{๕} \quad |$

รูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด ทา

$\text{c} \quad \text{๕} \quad \text{♪} \quad \text{๕} \quad \text{♪} \quad |$

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนเข้าห้องเรียนโดยย่อเท้าให้ลงจังหวะกลองตามที่ได้ยิน
๒. นักเรียนร้องเพลงแอ่วลานนาพร้อมเป็โน
๓. นักเรียนอ่านโน้ตและปฏิบัติจังหวะ ทา ทา ทา ทา, หยุด ทา หยุด หยุด และ หยุด หยุด หยุด ทา

ขั้นสอน

๑. นักเรียนตบจังหวะ หยุด หยุด ทา หยุด ตามครู
๒. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ หยุด หยุด ทา หยุด โดยเมื่ออ่านโน้ตตัวหยุดให้นักเรียนไม่ออกเสียง
๓. นักเรียนและครูร่วมกันสร้างสรรค์รูปแบบ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ หยุด หยุด ทา หยุด
๔. นักเรียนตบจังหวะ หยุด ทา หยุด ทา ตามครู
๕. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ หยุด ทา หยุด ทา
๖. นักเรียนและครูร่วมกันสร้างสรรค์รูปแบบ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด ทา
๗. แบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งตบจังหวะ หยุด หยุด ทา หยุด กลุ่มสองตบจังหวะ หยุด หยุด หยุด ทา โดยให้ทั้งสองกลุ่มปฏิบัติสลับกันไปทีละชุดของจังหวะ จากนั้นสลับกลุ่มกัน
๘. นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ หยุด หยุด ทา หยุด
๙. นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด ทา
๑๐. แบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ หยุด หยุด ทา หยุด กลุ่มสองปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด ทา โดยให้ทั้งสองกลุ่มปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะของกลุ่มตนเองเมื่อครูเลือก โดยครูตบจังหวะ ทา ทา ทา ทา จากนั้นกลุ่มที่ถูกเลือกปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะของกลุ่มตนเองทีละชุด จากนั้นทำสลับไปมาระหว่างครูและนักเรียนทั้งสองกลุ่ม

ขั้นสรุป

๑. นักเรียนอ่านโน้ตรูปแบบจังหวะ หยุด หยุด ทา หยุด
๒. นักเรียนอ่านโน้ตรูปแบบจังหวะ หยุด ทา หยุด ทา
๓. นักเรียนอ่านและปฏิบัติจังหวะ ทา ทา ทา ทา, หยุด ทา หยุด หยุด, หยุด หยุด หยุด ทา, หยุด หยุด ทา หยุด และหยุด ทา หยุด ทา

การวัดผล

๑. สังเกตการอ่านไน้ตจิ่งหวะ หยุด หยุด ทา หยุด และ หยุด หยุด ทา หยุด
๒. สังเกตการปฏิบัติจิ่งหวะ หยุด หยุด ทา หยุด และ หยุด หยุด ทา หยุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง จังหวะตึงนง
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
 ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

จังหวะตึงนงเป็นจังหวะทางดนตรีของคนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ มีลักษณะจังหวะเป็น ตัก แชน่ ตึง นง โดยบรรเลงด้วยวงดนตรีตึงนงซึ่งมีเครื่องดนตรีประเภทกลองเป็นหลัก

สาระการเรียนรู้

จังหวะตึงนงเป็นจังหวะทางดนตรีของคนตรีพื้นเมืองทางภาคเหนือ มีลักษณะเป็น ตัก แชน่ ตึง นง โดย เสียงตักเป็นเสียงของกลองตะโสดโปด เสียงแชน่เป็นเสียงของฉาบ เสียงตึงเป็นเสียงของกลองหลวง เสียงนงเป็นเสียงของโหม่ง โดยมีลักษณะการบรรเลงของเครื่องดนตรีดังกล่าวดังต่อไปนี้

ตะโสดโปด

- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก	- - - ตัก
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

ฉาบ

- - - -	- - - แชน่	- - - -	- - - -	- - - -	- - - แชน่	- - - -	- - - -
---------	------------	---------	---------	---------	------------	---------	---------

กลองหลวง

----	----	--- ตึง	----	----	--- ตึง	----	--- ตึง
------	------	---------	------	------	---------	------	---------

โหม่ง

----	----	-----	--- นง	-----	-----	-----	--- นง
------	------	-------	--------	-------	-------	-------	--------

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนเข้าห้องเรียนโดยย่ำเท้าให้ลงจังหวะกลองตามที่ได้ยิน
๒. นักเรียนอ่านโน้ตและตบจังหวะ ทา ทา ทา ทา, หยุด ทา หยุด หยุด, หยุด หยุด หยุด ทา, หยุด หยุด ทา หยุด และหยุด ทา หยุด ทา

ขั้นสอน

๑. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะของตะไลด์โป้ด
๒. นักเรียนทำ Body percussion ตามจังหวะของตะไลด์โป้ด
๓. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะของฉาบ
๔. นักเรียนทำ Body percussion ตามจังหวะของฉาบ
๕. แบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งทำ Body percussion ตามจังหวะของตะไลด์โป้ด กลุ่มสองทำ Body percussion ตามจังหวะของฉาบ โดยทั้งสองกลุ่มปฏิบัติพร้อมกัน จากนั้นสลับกลุ่มจังหวะ
๖. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะของกลองหลวง
๗. นักเรียนทำ Body percussion ตามจังหวะของกลองหลวง

๘. แบ่งนักเรียนเป็นสามกลุ่ม กลุ่มหนึ่งทำ Body percussion ตามจังหวะของตะไลด์โป๊ด กลุ่มสองทำ Body percussion ตามจังหวะของฉาบ กลุ่มสามทำ Body percussion ตามจังหวะของกลองหลวง ทั้งสามกลุ่มปฏิบัติพร้อมกัน จากนั้นสลับกลุ่มจังหวะ
 ๙. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะของโหม่ง
 ๑๐. นักเรียนทำ Body percussion ตามจังหวะของโหม่ง
 ๑๑. แบ่งนักเรียนเป็นสี่กลุ่ม กลุ่มหนึ่งทำ Body percussion ตามจังหวะของตะไลด์โป๊ด กลุ่มสองทำ Body percussion ตามจังหวะของฉาบ กลุ่มสามทำ Body percussion ตามจังหวะของกลองหลวง และกลุ่มสี่ทำ Body percussion ตามจังหวะของโหม่ง โดยให้ทั้งสี่กลุ่มปฏิบัติพร้อมกัน จากนั้นสลับกลุ่มจังหวะ
- ขั้นสรุป
๑. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะของตะไลด์โป๊ด ฉาบ กลองหลวง และโหม่ง
 ๒. นักเรียนร้องเพลงแฉ่วลานนาพร้อมเป็ยโน

การวัดผล

๑. การอ่านโน้ตจังหวะของนักเรียน
๒. การปฏิบัติ Body percussion ของนักเรียน
๓. การปฏิบัติ Body percussion ร่วมกันกับกลุ่มจังหวะอื่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง การปฏิบัติเครื่องดนตรี ในจังหวัดนง
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
 ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

จังหวัดนงเป็นจังหวัดทางดนตรีของดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ มีลักษณะจังหวัดเป็น ตึก
 แช่ ตึง นง โดยบรรเลงด้วยวงดนตรีตึงนงซึ่งมีเครื่องดนตรีประเภทกลองเป็นหลัก

สาระการเรียนรู้

จังหวัดนงเป็นจังหวัดทางดนตรีของดนตรีพื้นเมืองทางภาคเหนือ มีลักษณะเป็น ตึก แช่
 ตึง นง โดย เสียงตึกเป็นเสียงของกลองตะโไลต์ปัด เสียงแช่เป็นเสียงของฉาบ เสียงตึงเป็นเสียงของ
 กลองหลวง เสียงนงเป็นเสียงของโหม่ง โดยมีลักษณะการบรรเลงของเครื่องดนตรีดังกล่าวดังต่อไปนี้

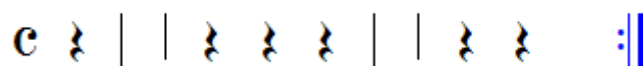
ตะโไลต์ปัด

- - - ตึก	- - - ตึก	- - - ตึก	- - - ตึก	- - - ตึก	- - - ตึก	- - - ตึก	- - - ตึก
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

ฉาบ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองหลวง

----	----	--- ตึง	----	----	--- ตึง	----	--- ตึง
------	------	---------	------	------	---------	------	---------

โหม่ง

----	----	-----	--- นง	-----	-----	-----	--- นง
------	------	-------	--------	-------	-------	-------	--------

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนเข้าห้องเรียนโดยย่อทำให้ลงจังหวะกลองตามที่ได้ยิน
๒. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะของตะไลด์โป้ด ฉาบ กลองหลวง และโหม่ง

ขั้นสอน

๑. นักเรียนฟังเพลงหรือภัญชัย และอภิปรายถึงจังหวะของเพลง
๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นสี่กลุ่ม โดยกลุ่มที่หนึ่งได้รับกลองสองหน้า กลุ่มที่สองได้รับฉาบ และกระพรวน กลุ่มที่สามได้รับกลอง กลุ่มที่สี่ได้รับโหม่งและกึง
๓. นักเรียนกลุ่มหนึ่งปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะของตะไลด์โป้ด กลุ่มอื่นตบจังหวะตามจังหวะของตะไลด์โป้ด
๔. นักเรียนกลุ่มสองปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะของฉาบ กลุ่มอื่นตบจังหวะตามจังหวะของฉาบ
๕. นักเรียนกลุ่มสามปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะของกลองหลวง กลุ่มอื่นตบจังหวะตามจังหวะของกลองหลวง

๖. นักเรียนกลุ่มสี่ปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะของโหม่ง กลุ่มอื่นตบจังหวะตามจังหวะของโหม่ง
 ๗. นักเรียนทั้งสี่กลุ่มปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะของตนเองพร้อมกัน โดยฟังให้จังหวะตรงกัน
 ๘. นักเรียนทั้งสี่กลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่นเครื่องดนตรีด้านหน้าของแต่ละกลุ่ม กลุ่มละหนึ่งคน โดยตัวแทนทั้งสี่คนบรรเลงเครื่องดนตรีพร้อมกันเป็นกลุ่มเล็ก จากนั้นสลับให้สมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ออกมาจนนักเรียนทุกคนได้บรรเลงในกลุ่มเล็ก
 ๙. นักเรียนทั้งสี่กลุ่มร้องเพลงแฉ่วลานนาและบรรเลงเครื่องดนตรีตามจังหวะของแต่ละกลุ่มไปพร้อมกัน
- ขั้นสรุป
๑. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะของตะไลด์โป้ด ฉาบ กลองหลวง และโหม่ง
 ๒. นักเรียนร้องเพลงแฉ่วลานนาพร้อมเปียโน

การวัดผล

๑. การปฏิบัติเครื่องดนตรีของแต่ละกลุ่ม
๒. การปฏิบัติเครื่องดนตรีในจังหวะของตนร่วมกับผู้อื่น
๓. การปฏิบัติเครื่องดนตรีกลุ่มเล็ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน มีลักษณะเฉพาะอันสัมพันธ์กับท้องถิ่น แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างวิถีชีวิตของผู้คนกับศิลปะการดนตรีเป็นอย่างดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนบอกชื่อของเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานตามที่ได้เห็นจากแผ่นภาพได้
๒. นักเรียนสามารถระบุชื่อเรียกเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน ตามเสียงที่ได้ยินจากแถบบันทึกเสียงได้
๓. นักเรียนสามารถบอกความแตกต่างระหว่างเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานกับเครื่องดนตรีภาคอื่นๆ ของประเทศได้

สาระการเรียนรู้

เครื่องดนตรี (Musical Instrument) เป็นอุปกรณ์สำคัญในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ทักษะที่ใช้ในการบรรเลงทำให้การสื่อสารทางดนตรีครบถ้วนสมบูรณ์

เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานเป็นเครื่องดนตรีในท้องถิ่นที่สัมพันธ์กันกับวิถีชีวิตของผู้คน ในทุกแง่มุมตั้งแต่เกิดจนกระทั่งวายเป็น

เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน

- โปงลาง

<http://student.swu.ac.th/fa471010224/c3s3p1p1.jpg>

โปงลาง เป็นเครื่องดนตรีประเภทตี ทำด้วยไม้ มีลักษณะเป็นท่อน ชูตให้เกิดเสียงที่มีความไพเราะ ผูกร้อยด้วยเชือก

- กลองชุดอีสาน

www.tarad.com

เป็นกลองยาวหรือกลองหางที่มีระดับเสียงต่างกันเรียงเป็นชุด เพื่อตีประกอบจังหวะการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน ในโอกาสต่างๆ

- แคน

<http://std.kku.ac.th/4632200551/o04.jpg>

แคน เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า ทำจากไม้ไผ่ที่ผ่านกระบวนการตัดแต่ง เจาะรู และมีมัดรวมกันเพื่อให้เกิดเสียงไพเราะเมื่อบรรเลง

- เกราะ

www.surasak.ac.th/.../ti_01_files/Hit01.gif

เกราะ เป็นเครื่องเคาะจังหวะทำด้วยไม้ไผ่ ใช้ตีเพื่อประกอบจังหวะในการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสาน

นอกจากนี้ยังมีเครื่องประกอบจังหวะ อาทิเช่น รำมะนา ฉิ่ง ฉาบ เป็นต้น

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนเข้าห้องเรียนโดยย่อทำให้ลงจังหวะกลองตามที่ได้ยิน
๒. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับจังหวัดต่างๆ ทางภาคอีสานของประเทศไทย โดยมุ่งเน้นไปที่ด้านศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดจนวิถีชีวิตของคนในภาคอีสาน

ขั้นสอน

๑. นักเรียนดู สังกะสี และจดจำชื่อของเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานชนิดต่างๆ ทั้งจากรูปภาพและจากเครื่องดนตรีจริง พร้อมอภิปรายถึงลักษณะของเครื่องดนตรีต่างๆ
๒. นักเรียนฟังเสียงเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานแต่ละชนิด จากนั้นร่วมกันฟังเพลงและตอบชื่อเครื่องดนตรีที่ตนได้ยินจากบทเพลง
๓. นักเรียนลองเล่นเครื่องดนตรีที่ครูได้จัดเตรียมไว้ทีละกลุ่ม จากนั้นอภิปรายถึงวิธีการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานแต่ละชิ้น
๔. ครูและนักเรียนร่วมกันจำแนกเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานที่เตรียมไว้ออกเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า

ขั้นสรุป

๑. นักเรียนบอกชื่อเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานทั้งจากรูปภาพและจากเครื่องดนตรีจริงอีกครั้ง พร้อมทั้งบอกประเภทของเครื่องดนตรี
๒. นักเรียนฟังเพลงพื้นเมืองภาคอีสาน

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง เพลงพื้นเมืองภาคอีสาน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

ดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานเป็นดนตรีพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของผู้คนรวมทั้งศิลปวัฒนธรรมในแขนงอื่นๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนร้องเพลงม่วนใจได้
๒. นักเรียนทำ Body percussion ตามจังหวะของเพลงม่วนใจได้
๓. นักเรียนสามารถบอกลักษณะเด่นของเพลงพื้นเมืองภาคอีสานได้

สาระการเรียนรู้

ดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานเป็นดนตรีพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์และขนบเป็นของตนเอง ทั้งระเบียบวิธีการบรรเลง การจัดวง นอกจากนั้นดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานยังมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของผู้คนภาคอีสานเป็นอย่างมาก

ดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานนั้นมีความหลากหลาย ทั้งด้านจังหวะ วงดนตรีที่ใช้บรรเลง หรือประเภทของบทเพลง แต่ส่วนใหญ่มักใช้เครื่องดนตรีพื้นเมืองในการบรรเลง หากเป็นเพลงร้อง เนื้อร้องที่ใช้ในบทเพลงมักเป็นภาษาท้องถิ่น

เพลงม่วนใจ

มา เกิด มา ร้อง เพลง บรร - เลง ดน - ตริ ม่วน ใจ ครั้น

๕
 เครง เฮ ฮา สด ไล ขึ้น ใจ เพลงไทย อี สาน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนเข้าห้องเรียนโดยย่อทำให้ลงจังหวะกลองตามที่ได้ยิน
๒. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับภาษาไทยอีสาน

ขั้นสอน

๑. นักเรียนฟังเพลงเดี่ยวโขงและร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะต่างๆ ของบทเพลง
 ๒. นักเรียนฟังเพลงนกไทรบินข้ามทุ่งและร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะต่างๆ ของบทเพลง
 ๓. นักเรียนฟังเพลงเข็ง เช่น เข็งบั้งไฟ เข็งกระดืบ และร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะต่างๆ ของบทเพลง
 ๔. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะต่างๆ รวมทั้งความเหมือนและแตกต่างของบทเพลงที่เปิดให้ฟัง
 ๕. นักเรียนอ่านเนื้อเพลงม่วนใจและอภิปรายถึงความหมายของบทเพลงและการละเล่นของภาคอีสาน
 ๖. นักเรียนฟังเพลงม่วนใจและร้องตาม เมื่อร้องได้ทั้งหมดจึงร้องพร้อมกับเปียโน
 ๗. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะของเพลงม่วนใจ
 ๘. นักเรียนสร้างสรรค์ Body percussion ตามจังหวะของบทเพลงม่วนใจ
 ๙. นักเรียนอ่านโน้ตเพลงม่วนใจจากบรรทัดห้าเส้น พร้อมตบจังหวะตามบทเพลง
- ### ขั้นสรุป
๑. นักเรียนร้องเพลงม่วนใจพร้อมเปียโน
 ๒. นักเรียนปฏิบัติ Body percussion ตามจังหวะของบทเพลงม่วนใจ
 ๓. ครูและนักเรียนอภิปรายถึงลักษณะเพลงพื้นเมืองภาคอีสาน

การวัดผล

๑. สังเกตการร้องเพลงม่วนใจของนักเรียน
๒. สังเกตการทำ Body percussion ตามจังหวะของเพลงม่วนใจของนักเรียน
๓. สังเกตการตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะของเพลงพื้นเมืองภาคอีสานของนักเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ 2/4, 4/4
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
 ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

เครื่องหมายกำหนดจังหวะเป็นเครื่องหมายทางดนตรีที่ใช้บอกจำนวนจังหวะและตัวโน้ตในแต่ละห้องเพลง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนบอกจำนวนจังหวะในห้องเพลงที่มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2/4 ได้
๒. นักเรียนบอกจำนวนจังหวะในห้องเพลงที่มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 หรือ C ได้

สาระการเรียนรู้

เครื่องหมายกำหนดจังหวะเป็นเครื่องหมายทางดนตรีที่ใช้บอกจำนวนจังหวะและตัวโน้ตในแต่ละห้องเพลง โดยเครื่องหมายกำหนดจังหวะมีทั้งแบบตัวเลขและแบบสัญลักษณ์ ในแบบตัวเลขมีลักษณะเป็นตัวเลขสองส่วน ลักษณะคล้ายเลขเศษส่วนซึ่งไม่มีเส้นขีดคั่นกลาง โดยเลขตัวบนหมายถึงจำนวนจังหวะในแต่ละห้องเพลง เช่น หากเลขด้านบนเป็นเลข ๒ หมายความว่าในหนึ่งห้องมี ๒ จังหวะ เป็นต้น ส่วนเลขด้านล่างใช้แทนตัวโน้ตที่มีค่าเท่ากับ ๑ จังหวะ เช่น เลข ๔ หมายถึงโน้ตตัวดำ หากนำตัวเลขทั้งสองส่วนมาแปลความหมายรวมกันจะแปลความหมายได้ดังนี้

- 2/4 หมายถึง ในหนึ่งห้องมี ๒ จังหวะ และโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ ๑ จังหวะ ดังนั้นในหนึ่งห้องจะมีตัวดำ ๒ ตัว
- 4/4 หมายถึง ในหนึ่งห้องมี ๔ จังหวะ และโน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ ๑ จังหวะ ดังนั้นในหนึ่งห้องจะมีตัวดำ ๔ ตัว ซึ่งในบางครั้งจะใช้สัญลักษณ์ C แทนเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนเข้าห้องเรียนโดยย่อเท้าให้ลงจังหวะกลองตามที่ได้ยิน
๒. นักเรียนร้องเพลงม่วนใจพร้อมเปียโน
๓. นักเรียนทบทวนค่าของโน้ตตัวกลม ตัวขาว ตัวดำ และตัวเข็บบัตช์ขึ้นเดียว

ขั้นสอน

๑. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะเพลงม่วนใจ
๒. นักเรียนสร้างสรรค์ Body percussion ตามจังหวะเพลงม่วนใจ
๓. นักเรียนสังเกตและอภิปรายจำนวนโน้ตและจำนวนจังหวะในแต่ละห้องเพลงของเพลงม่วนใจ
๔. นักเรียนสังเกตโน้ตเพลงในหนึ่งห้องเพลงของอัตราจังหวะ 2/4 และ 4/4 ครูยกตัวอย่าง
๕. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความสัมพันธ์ระหว่างเลขตัวบนของเครื่องหมายกำหนดจังหวะกับจำนวนจังหวะในหนึ่งห้องเพลง
๖. นักเรียนเติมโน้ตตัวขาว ตัวดำ และตัวเข้บัตชั้นเดียว ลงในห้องเพลงที่มีอัตราจังหวะ 2/4 และ 4/4 และอ่านโน้ตที่ได้เติมลงไป
๗. นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะต่างๆ ที่ได้เติมลงไป
๘. นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะเพลงม่วนใจ
๙. แบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งร้องเพลงม่วนใจ กลุ่มที่สองปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะเพลงม่วนใจ จากนั้นสลับกลุ่มกัน

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของเครื่องหมายกำหนดจังหวะ
๒. นักเรียนร้องเพลงม่วนใจพร้อมเปียโน

การวัดผล

๑. การตอบคำถามเรื่องจำนวนจังหวะในห้องเพลงที่มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2/4 ของนักเรียน
๒. การตอบคำถามเรื่องจำนวนจังหวะในห้องเพลงที่มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 4/4 หรือ C ของนักเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา เป็นรูปแบบจังหวะที่อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 โดยประกอบด้วยโน้ตตัวดำ ๔ ตัว

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา ได้
๒. นักเรียนปฏิบัติจังหวะ ทา ทา ทา ทา ได้

สาระการเรียนรู้

รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา เป็นรูปแบบจังหวะที่อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 เขียนด้วยสัญลักษณ์

c | | | | |

โดยโน้ตกำกับแต่ละโน้ตจะมีค่าเท่ากับตัวดำหนึ่งตัว เมื่ออ่านให้ออกเสียงว่า ทา ดังนั้นเมื่อมีโน้ตกำกับทั้งหมด ๔ โน้ต จึง อ่านว่า ทา ทา ทา ทา โดยโน้ตทาแต่ละโน้ตจะมีค่าเท่ากับหนึ่งจังหวะ รูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา สามารถเขียนแทนด้วยโน้ตตัวดำได้ดังนี้

c ♩ ♩ ♩ ♩ |

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนเข้าห้องเรียนโดยย่อเท้าให้ลงจังหวะกลองตามที่ได้ยิน
๒. นักเรียนร้องเพลงม่วนใจ๋พร้อมเป็ยโน้

ขั้นสอน

๑. นักเรียนทบทวนความหมายของเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2/4 และ 4/4
๒. นักเรียนตบจังหวะ ทา ทา ทา ทา ตามครู
๓. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา

๔. นักเรียนและครูร่วมกันสร้างสรรค์รูปแบบ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
 ๕. แบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา กลุ่มสองปฏิบัติ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา โดยให้ทั้งสองกลุ่มปฏิบัติสลับกันไปทีละชุดของจังหวะ จากนั้นสลับกลุ่มกัน
 ๖. นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา
 ๗. แบ่งนักเรียนเป็นสามกลุ่ม กลุ่มหนึ่งอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา กลุ่มสองปฏิบัติ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา กลุ่มสามปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา ทั้งสามกลุ่มปฏิบัติสลับกันไปทีละชุดของจังหวะ จากนั้นสลับกลุ่ม
 ๘. นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติจังหวะ ทา ทา ทา ทา เมื่อครูเลือก โดยครูอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา เมื่ออ่านจบนักเรียนกลุ่มที่ถูกเลือกปฏิบัติจังหวะ ทา ทา ทา ทา ต่อทันทีหนึ่งชุด จากนั้นทำสลับไปมาระหว่างครูและนักเรียนทั้งสามกลุ่ม
- ขั้นสรุป
๑. นักเรียนอ่านโน้ตรูปแบบจังหวะ ทา ทา ทา ทา พร้อมกัน

การวัดผล

๑. สังเกตการอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา
๒. สังเกตการปฏิบัติจังหวะ ทา ทา ทา ทา

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง รูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทา
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
 ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

รูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา เป็นรูปแบบจังหวะที่อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 ประกอบด้วยโน้ตตัวเข้บ้ตชั้นเดียวหกตัว และโน้ตตัวดำหนึ่งตัว

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา ได้
๒. นักเรียนปฏิบัติจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา ได้

สาระการเรียนรู้

รูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา เป็นรูปแบบจังหวะที่อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 เขียนด้วยสัญลักษณ์

c □ □ □ | |

โดยโน้ตก้านแต่ละโน้ตจะมีค่าเท่ากับตัวดำหนึ่งตัว เมื่ออ่านให้ออกเสียงว่า ทา มีค่าเท่ากับหนึ่งจังหวะ ส่วนโน้ตก้านคู่ (□) แต่ละคู่จะมีค่าเท่ากับตัวดำ หากแยกโน้ตออกมาแต่ละตัว (|) จะมีค่าโน้ตเท่ากับตัวละครึ่งจังหวะ เมื่ออ่านให้ออกเสียงโน้ตแต่ละคู่ว่า ทีที ดังนั้นเมื่ออ่านโน้ตทั้งหมดในห้องเพลงจะอ่านว่า ทีที ทีที ทีที ทา

รูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา สามารถเขียนแทนด้วยโน้ตตัวดำได้ดังนี้

c ♩ ♩ ♩ |

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนเข้าห้องเรียนโดยย่อเท้าให้ลงจังหวะกลองตามที่ได้ยิน
๒. นักเรียนร้องเพลงม่วนใจ๋พร้อมเปียโน
๓. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา

ขั้นสอน

๑. นักเรียนตบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา ตามครู
๒. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา
๓. นักเรียนและครูร่วมกันสร้างสรรค์รูปแบบ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา
๔. แบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งอ่านโน้ตจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา กลุ่มสองปฏิบัติ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา โดยให้ทั้งสองกลุ่มปฏิบัติสลับกันไปทีละชุดของจังหวะ จากนั้นสลับกลุ่มกัน
๕. นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา
๖. แบ่งนักเรียนเป็นสามกลุ่ม กลุ่มหนึ่งอ่านโน้ตจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา กลุ่มสองปฏิบัติ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา กลุ่มสามปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา ทั้งสามกลุ่มปฏิบัติสลับกันไปทีละชุดของจังหวะ จากนั้นสลับกลุ่ม
๗. นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา เมื่อครูเลือก โดยครูอ่านโน้ตจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา เมื่ออ่านจบนักเรียนกลุ่มที่ถูกเลือกปฏิบัติจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา ต่อทันทีหนึ่งชุด จากนั้นทำสลับไปมาระหว่างครูและนักเรียนทั้งสามกลุ่ม

ขั้นสรุป

๑. นักเรียนอ่านโน้ตรูปแบบจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา ร่วมกัน

การวัดผล

๑. สังเกตการอ่านโน้ตจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา
๒. สังเกตการปฏิบัติจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง รูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

รูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา เป็นรูปแบบจังหวะที่อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 ประกอบด้วยโน้ตตัวหยุดโน้ตเข้บัตชั้นเดียว โน้ตเข้บัตหนึ่งชั้นสามตัว โน้ตตัวหยุดโน้ตเข้บัตชั้นเดียว และโน้ตตัวดำหนึ่งตัว

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา ได้
๒. นักเรียนปฏิบัติจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา ได้

สาระการเรียนรู้

รูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา เป็นรูปแบบจังหวะที่อยู่ในอัตราจังหวะ 4/4 เขียนด้วยสัญลักษณ์

โดยโน้ตกำหนดแต่ละโน้ตจะมีค่าเท่ากับตัวดำหนึ่งตัว เมื่ออ่านให้ออกเสียงว่า ทา มีค่าเท่ากับหนึ่งจังหวะ ส่วนโน้ตกำหนด (□) แต่ละคู่จะมีค่าเท่ากับตัวดำ เมื่ออ่านให้ออกเสียงโน้ตแต่ละคู่ว่า ที ที หากแยกโน้ตออกมาแต่ละตัว (๓) จะมีค่าโน้ตเท่ากับตัวละครึ่งจังหวะ ซึ่งสามารถเขียนเป็นโน้ตตัวหยุดได้ดังนี้ * เมื่ออ่านโน้ตทั้งหมดในห่องเพลงจะอ่านว่า หยุด ที ทีที หยุด ที ทา

รูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา สามารถเขียนแทนด้วยโน้ตตัวดำได้ดังนี้

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนเข้าห้องเรียนโดยย่อเท้าให้ลงจังหวะกลองตามที่ได้ยิน
๒. นักเรียนร้องเพลงม่วนใจพร้อมเป็ยโน
๓. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ ทา ทา ทา ทา และ ทีที ทีที ทีที ทา

ขั้นสอน

๑. นักเรียนตบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา ตามครู
๒. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา
๓. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะจังหวะทีที ทีที ทีที ทา และ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา
๔. นักเรียนและครูร่วมกันสร้างสรรค์รูปแบบ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา
๕. แบ่งนักเรียนเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งอ่านโน้ตจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา กลุ่มสองปฏิบัติ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา โดยให้ทั้งสองกลุ่มปฏิบัติสลับกันไปทีละชุดของจังหวะ จากนั้นสลับกลุ่มกัน
๖. นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา
๗. แบ่งนักเรียนเป็นสามกลุ่ม กลุ่มหนึ่งอ่านโน้ตจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา กลุ่มสองปฏิบัติ Body percussion ในรูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา กลุ่มสามปฏิบัติเครื่องดนตรีในรูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา ทั้งสามกลุ่มปฏิบัติสลับกันไปทีละชุดของจังหวะ จากนั้นสลับกลุ่ม
๘. นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา เมื่อครูเลือก โดยครูอ่านโน้ตจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา เมื่ออ่านจบนักเรียนกลุ่มที่ถูกเลือกปฏิบัติจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา ต่อทันทีหนึ่งชุด จากนั้นทำสลับไปมาระหว่างครูและนักเรียนทั้งสามกลุ่ม

ขั้นสรุป

๑. นักเรียนอ่านโน้ตรูปแบบจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา พร้อมกัน

การวัดผล

๑. สังเกตการอ่านโน้ตจังหวะ หยุด ที ทีที หยุด ที ทา
๒. สังเกตการปฏิบัติจังหวะ ทีที ทีที ทีที ทา ได้

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่อง จังหวะเซ็ง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เวลา ๖๐ นาที
ปีการศึกษา ๒๕๕๐

แนวคิด

จังหวะเซ็งเป็นจังหวะทางดนตรีของดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน มีลักษณะจังหวะเป็น ป๊ะ
 เเท่งป๊ะ เเท่งป๊ะ เเท่งเท่ง โดยมีบรรเลงด้วยวงดนตรีโปงลาง

สาระการเรียนรู้

จังหวะเซ็งเป็นจังหวะทางดนตรีของดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน มีลักษณะจังหวะเป็น ป๊ะ
 เเท่งป๊ะ เเท่งป๊ะ เเท่งเท่ง โดยมีบรรเลงด้วยวงดนตรีโปงลาง ซึ่งเสียงจังหวะ ป๊ะ เเท่งป๊ะ เเท่งเท่ง เป็น
 เสียงของกลองยาว นอกจากนั้นยังมีเสียงเครื่องดนตรีอื่นๆ ที่ทำหน้าที่บรรเลงจังหวะไปพร้อมกัน
 ได้แก่ รำมะนา ฉาบเล็ก และเกราะล่อ โดยมีลักษณะการบรรเลงของเครื่องดนตรีดังกล่าวดังต่อไปนี้

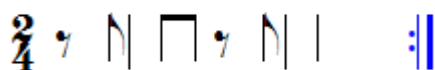
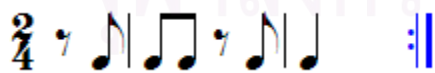
กลองยาว

- - - ป๊ะ	- เเท่ง- ป๊ะ	- เเท่ง- ป๊ะ	- เเท่ง-เท่ง	- - - ป๊ะ	- เเท่ง- ป๊ะ	- เเท่ง- ป๊ะ	- เเท่ง-เท่ง
-----------	--------------	--------------	--------------	-----------	--------------	--------------	--------------

รำมะนา

- - - -	- ตุ่ม - ตุ่ม	- ตุ่ม - -	- ตุ่ม - ตุ่ม	- - - -	- ตุ่ม - ตุ่ม	- ตุ่ม - -	- ตุ่ม - ตุ่ม
---------	---------------	------------	---------------	---------	---------------	------------	---------------

๘. แบ่งนักเรียนเป็นสามกลุ่ม กลุ่มหนึ่งทำ Body percussion ตามจังหวะของกลองยาว กลุ่มสองทำ Body percussion ตามจังหวะของรำมะนา กลุ่มสามทำ Body percussion ตามจังหวะของฉาบเล็ก ทั้งสามกลุ่มปฏิบัติพร้อมกัน จากนั้นสลับกลุ่มจังหวะ
๙. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะของเกราะล่อ
๑๐. นักเรียนทำ Body percussion ตามจังหวะของเกราะล่อ
๑๑. แบ่งนักเรียนเป็นสี่กลุ่ม กลุ่มหนึ่งทำ Body percussion ตามจังหวะของกลองยาว กลุ่มสองทำ Body percussion ตามจังหวะของรำมะนา กลุ่มสามทำ Body percussion ตามจังหวะของฉาบเล็ก และกลุ่มสี่ทำ Body percussion ตามจังหวะของเกราะล่อ โดยให้ทั้งสี่กลุ่มปฏิบัติพร้อมกัน จากนั้นสลับกลุ่มจังหวะ
- ขั้นสรุป
๑. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะของกลองยาว รำมะนา ฉาบเล็ก และเกราะล่อ
 ๒. นักเรียนร้องเพลงม่วนใจพร้อมเป็ยโน

การวัดผล

๑. การอ่านโน้ตจังหวะของนักเรียน
๒. การปฏิบัติ Body percussion ของนักเรียน
๓. การปฏิบัติ Body percussion ร่วมกันกับกลุ่มจังหวะอื่น

๖. นักเรียนกลุ่มสี่ปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะของเกราะล่อ กลุ่มอื่นตบจังหวะตามจังหวะของเกราะล่อ
 ๗. นักเรียนทั้งสี่กลุ่มปฏิบัติเครื่องดนตรีตามจังหวะของตนเองพร้อมกัน โดยฟังให้จังหวะตรงกัน
 ๘. นักเรียนทั้งสี่กลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่นเครื่องดนตรีด้านหน้าของแต่ละกลุ่ม กลุ่มละหนึ่งคน โดยตัวแทนทั้งสี่คนบรรเลงเครื่องดนตรีพร้อมกันเป็นกลุ่มเล็ก จากนั้นสลับให้สมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ออกมาจนนักเรียนทุกคนได้บรรเลงในกลุ่มเล็ก
 ๙. นักเรียนทั้งสี่กลุ่มร้องเพลงม่วนใจและบรรเลงเครื่องดนตรีตามจังหวะของแต่ละกลุ่มไปพร้อมกัน
- ขั้นสรุป
๑. นักเรียนอ่านโน้ตจังหวะของกลองยาว รำมะนา ฉาบเล็ก และเกราะล่อ
 ๒. นักเรียนร้องเพลงม่วนใจพร้อมเปียโน

การวัดผล

๑. การปฏิบัติเครื่องดนตรีของแต่ละกลุ่ม
๒. การปฏิบัติเครื่องดนตรีในจังหวะของตนร่วมกับผู้อื่น
๓. การปฏิบัติเครื่องดนตรีกลุ่มเล็ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

สุกัญญา ทรัพย์ประเสริฐ

ตำแหน่งอาจารย์ระดับ 7

ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปฏิบัติหน้าที่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

ประวัติการศึกษา

นาฏศิลป์ขั้นต้นและขั้นกลาง วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช

ครุศาสตร์บัณฑิต เอกนาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ไทย

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานด้านวิชาการ

ด้านวิจัย

วิจัยเรื่อง “การประเมินผล การใช้หลักสูตร Fun Fine Focus ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม (ผู้วิจัยร่วม)”

วิจัยเรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนรู้ในการจัด สัปดาห์แสนสนุก สุขหรรษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่2โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม (ผู้วิจัยร่วม)”

ด้านบทความ

- การสอนนาฏศิลป์และการประดิษฐ์ทำรำสำหรับเด็ก

- เทคนิคและวิธีการสอนนาฏศิลป์ในระดับชั้นประถมศึกษา

ผลงานด้านเผยแพร่/ศึกษาดูงาน

ได้แก่ ประเทศจีน อินโดนีเซีย สิงคโปร์ อเมริกา บรูไน เกาหลี ญี่ปุ่น และไต้หวัน

ประวัติผู้ร่วมวิจัย

กัญญา เพิ่มพูล

อาจารย์

ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปฏิบัติหน้าที่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

ประวัติการศึกษา

ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.ดนตรีศึกษา)

ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย